

- (a) 4 дүгээр зүйлийн дагуу хүлээн авсан мэдэгдлийн тухай;
- (b) 12 дугаар зүйлийн дагуу гарын үсэг зурсан, соёрхон баталсан, эсхүл нэгдэн орсон тухай;
- (c) энэхүү конвенц 13 зүйлийн дагуу хүчин төгөлдөр болох өдрийн тухай;
- (d) 14 дүгээр зүйлийн дагуу хийсэн мэдэгдлийн тухай;
- (e) 15 дугаар зүйлийн дагуу хийсэн цуцлалтын тухай;
- (f) 16 дугаар зүйлийн дагуу энэхүү конвенцид оруулахаар санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийн тухай;
- (g) 16 дугаар зүйлийн дагуу санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлттэй холбогдсон эсрэг саналын тухай, мөн боломжтой бол, уг эсрэг саналаасаа татгалзсан тухай; мөн
- (h) 16 дугаар зүйлийн дагуу хүлээн зөвшөөрөгдсөн нэмэлт, өөрчлөлт, түүний хүчин төгөлдөр болох хугацааны тухай.

20 дугаар зүйл

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагад бүртгүүлэх

Энэхүү конвенц нь Зөвлөлийн Ерөнхий нарийн бичгийн даргын өргөн мэдүүлснээр Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын дүрмийн 102 дугаар зүйлийн дагуу Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Нарийн бичгийн дарга нарын газарт бүртгэгдэнэ.

Дээр дурдсаныг гэрчилж дор гарын үсэг зурагсад, зохих ёсоор өөрт олгогдсон бүрэн эрхийнхээ дагуу, энэхүү конвенцид гарын үсэг зурав.

Брюссель хотноо нэг мянга есөн зуун наян гурван оны зургадугаар сарын арван дөрөвний өдөр англи, франц хэлээр тус бүр нэг эх хувь үйлдэв. Хоёр эх бичвэр нь адил хүчинтэй байх бөгөөд эх хувийг Зөвлөлийн Ерөнхий нарийн бичгийн дарга хадгалж, түүний баталгаат хуулбарыг 11 дүгээр зүйлд заасан бүх улс, гаалийн, эсхүл эдийн засгийн холбоодод хүргүүлнэ.

146. ТИР КАРНЕЙ АШИГЛАН БАРААГ ОЛОН УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД ТЭЭВЭРЛЭХ ТУХАЙ КОНВЕНЦ

1975 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдөр баталж,
1978 оны 7 дугаар сарын 25-ны өдөр хүчин төгөлдөр болсон*

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд,

авто тээврийн хэрэгслээр барааг олон улсын хэмжээнд тээвэрлэх явдлыг хөнгөвчлөхийг эрмэлзэж,

тээвэрлэлтийн нөхцөлийг сайжруулах нь тэдгээрийн хоорондын хамтын ажиллагааны хөгжлийн чухал хүчин зүйлийн нэг болохыг анхааралдаа авч,

олон улсын тээврийн захиргааны, тухайлбал, хил нэвтрүүлэхтэй холбоотой журмыг хялбаршуулах, уялдуулах явдлыг дэмжиж байгаагаа мэдэгдэж,

дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов:

*Монгол Улс 2001.11.15-ны өдөр нэгдэн орсон.

I бүлэг
ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ
(a) ТОДОРХОЙЛОЛТ

1 дүгээр зүйл

Энэхүү конвенцийн зорилгод:

(a) "ТИР тээвэр" гэж илгээгч улсын гаалийн байгууллагаас хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллага хүртэл энэхүү конвенцид заасан "ТИР горим" гэж нэрлэгдэх горимоор барааг тээвэрлэхийг хэлнэ;

(b) "ТИР үйл ажиллагаа" гэж илгээгч улсын гаалийн байгууллага буюу нэвтрэх цэгээс (завсрын гааль) хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллага буюу гарах цэгт (завсрын гааль) Хэлэлцэн тохиролцогч тухайн талд хийгдэж буй ТИР тээврийн хэсгийг хэлнэ;

1 дүгээр зүйлийн (b)-ийн тайлбар тэмдэглэл

0.1 (b) 1 дүгээр зүйлийн (b) дэд хэсэгт илгээгч буюу хүлээн авагч гаалийн байгууллага нэг буюу хэд хэдэн улсад байрлаж байгаа бол Хэлэлцэн тохиролцогч тухайн улсад нэгээс олон тооны ТИР үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно. Уг тохиолдолд дарааллан байрлах хоёр гаалийн байгууллага хооронд хийгдэж буй ТИР тээврийн дотоодын ТИР тээврийн хэсгийг илгээгч улсын улсын гаалийн байгууллага буюу хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллага, эсхүл завсрын гааль эсэхээс үл хамаарч ТИР үйл ажиллагаа гэж үзнэ;

(c) "ТИР үйл ажиллагааны эхлэх" гэж авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, эсхүл чингэлэг нь илгээгч улсын гаалийн байгууллага буюу нэвтрэх цэг (завсрын гааль)-т ачаа буюу түүний ТИР карнейг, мөн гаалийн тухайн байгууллага нь ТИР карнейг хүлээн зөвшөөрсөн эсэхийг шалгуулахаар хүрэхийг хэлнэ;

(d) "ТИР үйл ажиллагаа дуусгавар болох" гэж авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, эсхүл чингэлэг нь хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллага буюу гарах цэг (завсрын гааль)-т ачаа буюу түүний ТИР карнейг, мөн гаалийн тухайн байгууллага нь ТИР карнейг хүлээн зөвшөөрсөн эсэхийг шалгуулахаар хүрэхийг хэлнэ;

(e) "ТИР үйл ажиллагааг эцэслэх" гэж Хэлэлцэн тохиролцогч Талд ТИР үйл ажиллагаа бүрэн зөв дуусгавар болсныг гаалийн байгууллагаас хүлээн зөвшөөрөхийг хэлнэ. Үүнийг хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллага буюу гарах цэг (завсрын гааль)-т байгаа өгөгдөл, мэдээллийг илгээгч улсын гаалийн байгууллага буюу нэвтрэх цэг (завсрын гааль)-т байгаа өгөгдөл, мэдээлэлтэй харьцуулсны үндсэн дээр гаалийн байгууллага тодорхойлно;

(f) "импортын, эсхүл экспортын гаалийн болон бусад татвар" гэдэгт барааг экспортлох болон импортлох үед хураах, эсхүл үүнд хамаарах гаалийн болон бусад татвар, хураамж, мөн бусад зардлыг ойлгох бөгөөд үүнд үзүүлсэн үйлчилгээний ойролцоо өртгийн үнийн дүнгээр хязгаарлагдсан зардал, хураамжийг оруулахгүй.

1 дүгээр зүйлийн (f)-ийн тайлбар тэмдэглэл

0.1 (f) 1 дүгээр зүйлийн (f) дэд хэсэгт дурдсан хураамж, төлбөр гэдэгт импорт болон экспорттой холбоотойгоор Хэлэлцэн тохиролцогч Талаас ногдуулсан импорт болон экспортын татвар хураамжаас бусад төлбөрийг ойлгоно. Тэдгээр төлбөр нь үзүүлсэн үйлчилгээний ойролцоо өртгийн үнийн дүнгээр хязгаарлагдаж болох бөгөөд энэ нь дотоодын бүтээгдэхүүнийг шууд бусаар

хамгаалах, эсхүл төсөв бүрдүүлэх зорилгоор импорт экспортод хураамж ногдуулсан татварыг орлохгүй. Эдгээр хураамж болон зардалд дараахь зүйлд хамаарах бусад төлбөрүүд мөн орно. Үүнд:

- дамжин өнгөрөхөд шаардлагатай тохиолдолд гарал үүслийн гэрчилгээ;
- хяналтын зорилгоор гаалийн лабораторид хийгдсэн шинжилгээ;
- ажлын бус цагаар, эсхүл гаалийн байгууллагаас хол өөр газарт хийгдсэн гаалийн хяналтын болон бүрдүүлэлтийн бусад ажиллагаа;
- эрүүл ахуй, мал эмнэлэг, хорио цээрийн зорилгоор хийгдсэн хяналт шалгалт.

(g) "авто тээврийн хэрэгсэл" гэдэгт зөвхөн хөдөлгүүрээр ажилладаг авто тээврийн хэрэгслийг төдийгүй мөн түүнд хослох зориулалт бүхий аливаа чиргүүл, эсхүл хагас чиргүүлийг ойлгоно;

(h) "тээврийн хэрэгслийн хослол" гэж авто зам дээр нэг нэгж болон явж буй хосолсон тээврийн хэрэгслийг хэлнэ;

(j) "чингэлэг" гэж дараахь зүйлийг хэлнэ:

ачаа тээвэрлэх хэрэгсэл (төмөр торон хайрцаг, хөлтэй (дугуйтай) торх, эсхүл тэдгээртэй адилтгах бусад төхөөрөмж):

- (i) дотор нь бараа хийх зориулалттай, авдар савны шинжийг бүрдүүлсэн, битүү, эсхүл хагас хаалттай,
  - (ii) олон дахин хэрэглэхэд тохиромжтой байх үүднээс бат бөх чанартай, мөн тийм болохоор удаан эдэлгээтэй,
  - (iii) барааг замд нь буулгаж, дахин ачилгүйгээр нэг төрлийн, эсхүл хэд хэдэн төрлийн тээврийн хэрэгсэл дамжуулан тээвэрлэх явдлыг хөнгөвчлөх зорилгоор хийгдсэн,
  - (iv) зөөхөд бэлэн, ялангуяа, нэг төрлийн тээврийн хэрэгслээс өөр төрлийн тээврийн хэрэгсэлд шилжүүлэн ачихад хялбар байхаар хийгдсэн,
  - (v) дүүргэх болон хоослоход хялбар байхаар хийгдсэн, мөн
  - (vi) дотор талын эзлэхүүн нь 1 куб.метр болон түүнээс дээш байна,
- "Салгаж аваад, буцаагаад тавьдаг тэвш"-ийг чингэлэг гэж үзнэ;

1 дүгээр зүйлийн (j)-ийн тайлбар тэмдэглэл

0.1(j) "салгаж тавьдаг тэвш" гэсэн нэр томъёо нь зүтгүүрийн хэрэгсэлгүй, ачааны зориулалттай тасалгааг хэлэх бөгөөд гол төлөв түүнд тусгайлан тохируулсан хэсгийн доод хүрээн хамтаар авто тээврийн хэрэгсэл, түүний арал дээр тээвэрлэхэд зориулагдсан байна. Энэ нь мөн авто замын болон төмөр замын тээврийг хослуулахад тусгайлан зориулагдсан ачааны зориулалттай хэсэг болох солигдогч эд ангийг хамаарна.

1 дүгээр зүйлийн (j)(i)-ийн тайлбар тэмдэглэл

0.1 (j) (i)"хэсэгчилсэн хаалттай" гэсэн нэр томъёо нь 1 дүгээр зүйлийн (j), (i) дэд хэсэгт хамаарах багаж хэрэгсэлд холбогдох буюу ерөнхийдөө шал болон дээд талын хэсгээс бүрдэх төхөөрөмж бөгөөд хаалттай чингэлгийн ачааны

хэсгийн зайтай тэнцүү ачааны хэсгийг үүсгэнэ. Дээд талын хэсэг нь чингэлгийн их биеийг үүсгэх металл хэсгүүдээс бүрдэнэ. Ийм маягийн чингэлэг нэг буюу түүнээс дээш хажуугийн болон нүүрэн талын ханатай байна. Зарим тохиолдолд дээвэр нь шалтайгаа босоо тулгуураар холбогдсон байна. Ийм төрлийн чингэлэг нь голдуу овор ихтэй бараа (тухайлбал, автомашин гэх мэт)-г зөвхөн тээвэрлэхэд зориулагдана.

(к) "илгээгч газрын гаалийн байгууллага" гэж ТИР горимын дагуу барааны бүрэн бүтэн буюу хэсэгчилсэн ачилт хийгдсэн олон улсын тээвэрлэлт эхэлсэн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын гаалийн аливаа байгууллагыг хэлнэ;

(л) "хүрэх газрын гаалийн байгууллага" гэж ТИР горимын дагуу барааны бүтэн буюу хэсэгчилсэн ачилт хийгдсэн олон улсын тээвэрлэлт дуусгавар болсон Хэлэлцэн тохиролцогч Талын гаалийн аливаа байгууллагыг хэлнэ;

(м) "завсрын гаалийн байгууллага" гэж ТИР тээвэрлэлтийн үед Хэлэлцэн тохиролцогч Талын нутагт нэвтэрч байгаа, эсхүл түүнээс гарч байгаа авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, эсхүл чингэлэг дайран өнгөрөх гаалийн аливаа байгууллагыг хэлнэ;

(н) "этгээд" гэдэгт бие хүн болон хуулийн этгээдийн аль алиныг ойлгоно;

(о) ТИР карнейн "эзэмшигч" гэж энэхүү конвенцийн холбогдох заалтын дагуу ТИР карней олгогдсон бөгөөд илгээгч улсын гаалийн байгууллагын ТИР горимын дагуу ачааг байрлуулсныг тодорхойлсон ТИР карней хэлбэрээр илэрхийлсэн гаалийн мэдүүлэг бүхий этгээдийг хэлнэ. Тэрбээр ТИР карнейд тусгасан бараа бүхий авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, эсхүл чингэлэг болон түүнтэй холбогдох ТИР карнейг илгээгч газрын гаалийн байгууллага, завсрын гаалийн байгууллага болон хүрэх газрын гаалийн байгууллагад үзүүлэх, түүнчлэн энэхүү конвенцийн бусад заалтыг биелүүлэх үүрэгтэй;

(р) "хүнд болон овор ихтэй бараа" гэдэгт өөрийн жин, хэмжээ болон биет байдлын улмаас хаалттай авто тээврийн хэрэгсэл болон чингэлэгт ердийн байдлаар ачигдах боломжгүй аливаа хүнд жинтэй болон овор ихтэй зүйлсийг ойлгоно;

(q) "баталгаа гаргагч холбоо" гэдэгт ТИР горимыг хэрэглэгч этгээдэд баталгаа олгох ажиллагааг эрхэлж буй, Хэлэлцэн тохиролцогч Талын гаалийн эрх бүхий байгууллагаас зөвшөөрөгдсөн аливаа холбоог ойлгоно;

(r) "олон улсын байгууллага" гэж байгууллагыг үр ашигтай ажиллуулах, олон улсын баталгааны тогтолцоог хангах чиг үүрэг бүхий Захиргааны хорооноос эрх олгосон байгууллагыг хэлнэ.

(b) ХАМРАХ ХҮРЭЭ

2 дугаар зүйл

Энэхүү конвенц нь Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын гаалийн байгууллагаас гарч Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын, эсхүл тухайн талын гаалийн байгууллагад хүрэх явцад нэг буюу хэд хэдэн улсын хилийг нэвтрэхдээ ТИР үйл ажиллагааны эхлэл төгсгөлийн хоорондох аяллын зарим хэсэг нь авто замаар хийгдсэн болохыг нотолсон авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, эсхүл чингэлгүүд дэх бараанд нь дахин ачилт хийгдэхгүйгээр явах тээвэрлэлтэд үйлчилнэ.

2 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.2-1 2 дугаар зүйлд ТИР карнейгаар хийгдэж байгаа тээврийн үйл ажиллагаа нь аяллын нэг хэсэг нь гадаад улсын нутаг дэвсгэрт хийгдсэн нөхцөлд нэг улсад эхлээд, тэндээ дуусч болно. Ийм тохиолдолд илгээгч газрын гаалийн байгууллагыг ТИР карнейгаас гадна барааг татваргүйгээр дахин оруулах (реимпорт)-ыг батлах дотоодын баримт бичгийг шаардаж болно. Гэхдээ гаалийн байгууллага ийм баримт бичиг ашиглахыг шаардах ёсгүй бөгөөд харин ТИР карнейн зохих ёсны зөвшөөрлийн оронд үүнийг хүлээн авч болох юм.
- 0.2-2 Энэ зүйлийн заалт нь аяллын нэг хэсэг нь авто замаар хийгдэх тохиолдолд барааг ТИР карнейгаар тээвэрлэх боломжийг олгоно. Гэхдээ энд аяллын аль хэсэг нь авто замаар хийгдэхийг заагаагүй бөгөөд ТИР үйл ажиллагааны эхлэл төгсгөлийн хоорондох аль нэг хэсэгт хийгдэнэ гэдэг нь л хангалттай. Гэвч урьдчилан тооцоолоогүй худалдааны болон ослын шалтгаанаар илгээгчийн төлөвлөж байсан авто замаар хийгдэх тээвэр хийгдээгүй байж болно. Ийм онцгой тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд ТИР карнейг хүлээн авах бөгөөд баталгаа гаргагч холбоодын үүрэг хариуцлага ч хэвээр үлдэнэ.

3 дугаар зүйл

Энэхүү конвенцийг дараахь тохиолдолд хэрэглэнэ. Үүнд:

(a) тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа:

(i) III бүлгийн (a) хэсэгт заасан нөхцөлийн дагуу тээвэрлэлт хийхээр зөвшөөрөгдсөн авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, эсхүл чингэлгээр хийгдэх, эсхүл

(ii) III бүлгийн (c) хэсэгт заасан нөхцөлийг хангасан авто тээврийн бусад хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бусад бүрэлдэхүүн, эсхүл бусад чингэлгээр хийгдэх, эсхүл

(iii) илгээгч улсын гаалийн байгууллагаас III бүлгийн (c) хэсэгт заасан нөхцөлийн дагуу хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллага руу тээвэрлэгдэж буй авто тээврийн хэрэгсэл, эсхүл тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгсэл, тухайлбал, автобус, өргөгч цамхаг, цэвэрлэгээний машин, бетон зуурмагийн машин зэрэг нь экспортлогдож байгаа бөгөөд эдгээрийг бараа гэж үзсэн бол. Тухайн тохиолдолд эдгээр

тээврийн хэрэгсэл өөр төрлийн бараа тээвэрлэх бол дээр дурдсан (i) болон (ii) дахь дэд хэсэгт дурдсан заалтыг тус тус хэрэглэнэ;

3 дугаар зүйлийн (a) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.3 (a) (iii) 3 дугаар зүйлийн (a) (iii) заалт нь өөрөөр нь явуулж байгаа зорчигчийн автомашин (УС-ийн код: 8703)-д хамаарахгүй. Гэвч зорчигчийн автомашиныг 3 дугаар зүйлийн (a) (i) болон (a) (ii)-т заасан бусад тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэх тохиолдолд ТИР горимоор тээвэрлэж болох юм.

(b) тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааны баталгааг 6 дугаар зүйлийн заалтын дагуу хүлээн зөвшөөрөгдсөн холбоод гаргаж өгөх бөгөөд тээвэрлэлт нь энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтад тусгасан загварт тохирох ТИР карнейг ашиглан хийгдэнэ.

(с) ЗАРЧИМ

4 дүгээр зүйл

Дамжин өнгөрөх замд байгаа гаалийн байгууллага нь ТИР горимын дагуу тээвэрлэгдэж байгаа бараанд импорт, экспортын татвар, хураамж ногдуулах, эсхүл төлбөр барагдуулахыг шаардахгүй.

5 дугаар зүйл

1. ТИР горимын дагуу битүүмжлэгдсэн авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, эсхүл чингэлэгт ачигдсан бараанд дамжин өнгөрөх замд байгаа гаалийн байгууллагад мөрдөгддөг ердийн хяналт шалгалт хийгдэх ёсгүй.

2. Гэвч зүй бус үйлдлээс сэргийлэх үүднээс гаалийн байгууллага онцгой тохиолдолд, ялангуяа зөрчил дутагдал байж болох сэжиглэл байгаа бол тухайн бараанд гаалийн хяналт, шалгалтыг хийнэ.

5 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.5 Энэ зүйл барааг тодорхой сонголтын үндсэн дээр шалгах эрхийг хэвээр үлдээх боловч ийм шалгалт нь аль болохоор хязгаарлагдмал байхыг анхааруулдаг. Олон улсын ТИР карнейн горим нь дотоодын горимоос илүү их хамгаалалтыг олгодог. Нэгдүгээрт, ТИР карней дээр бараатай холбогдох мэдээлэл илгээгч оронд шаардагдах гаалийн бичиг баримт дээрх мэдээлэлтэй таарч байх ёстой. Түүнээс гадна дамжин өнгөрөх болон хүрэх улсад илгээгч улсад хийгдэж илгээгч улсын Гаалийн байгууллагаар баталгаажуулсан хяналт шалгалт хамгаалалт болж өгнө. (Доорх 19 дүгээр зүйлийн тайлбарыг үз)

II бүлэг

ТИР КАРНЕЙГ ОЛГОХ

Баталгаа гаргагч холбоодын үүрэг хариуцлага

6 дугаар зүйл

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бүр тодорхой нөхцөлд, тодорхой баталгааг тогтоон хэд хэдэн холбоонд тэдний шууд болон өөрийн харьяа холбоогоор дамжуулан ТИР карнейг олгон баталгаа гаргах эрхийг 9 дүгээр хавсралтын I бүлгийн наад захын нөхцөл, шаардлагыг хангасан бол олгож болно. Хэрэв 9 дүгээр хавсралтын I бүлгийн наад захын нөхцөл, шаардлагыг хангахаа боливол тухайн эрхийг түдгэлзүүлнэ.

2. Баталгаа гаргагч холбооны баталгаа нь өөрийн нэгэн адил олон улсын байгууллагад харьяалагддаг гадаад улсын холбооны олгосон ТИР карнейгаар өөрийнх нь оронд хэрэгжүүлж байгаа үйл ажиллагаатай холбогдон гарах үүрэг хариуцлагыг мөн хүлээнэ гэсэн тохиолдолд л уг холбоо өөрийн оронд хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.6-2 Энэ хэсгийн заалтаар тухайн улсын гаалийн байгууллага нэгээс илүү холбоонд зөвшөөрөл олгон тэдгээр нь өөрийн болон холбогдох холбоодын олгосон ТИР карнейгаар хийгдсэн үйл ажиллагаанаас үүсэн гарах хариуцлагыг тус бүрдээ хүлээнэ.

2 bis Байгууллагыг үр ашигтай ажиллуулах, олон улсын баталгааны тогтолцоог хангах чиг үүргийг хариуцах эрхийг Захиргааны хорооноос олон улсын байгууллагад олгоно. Ийм эрхийг байгууллага нь 9 дүгээр хавсралтын III бүлгийн нөхцөл, шаардлагыг биелүүлэх

тохиолдолд л олгоно. Хэрэв эдгээр нөхцөл, шаардлагыг биелүүлэхээ боливол Захиргааны хороо эрхийг түдгэлзүүлнэ.

6 дугаар зүйлийн 2 bis хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.6.2 bis-1 Аливаа нэг олон улсын байгууллага болон түүний гишүүн холбоо хоорондын харилцааг олон улсын баталгааны тодорхой нэг систем хэрхэн ажиллах тухай бичгээр үйлдсэн хэлэлцээрт тодорхойлсон байна.

0.6.2 bis-2 Зүйл 6.2 bis-д заасны дагуу олгосон зөвшөөрөл нь НҮБ-ын Европын эдийн засгийн комисс болон тухайн олон улсын байгууллага хооронд бичгээр үйлдсэн хэлэлцээрт тусгагдсан байна. Уг хэлэлцээрт тухайн олон улсын байгууллага уг конвенцийн холбогдох заалтыг дагаж мөрдөнө, уг конвенцийн Хэлэлцэн тохирогч Талуудын бүрэн эрхийг хүндэтгэнэ, мөн Захиргааны хорооны шийдвэрүүд болон ТИР-ын Гүйцэтгэх хорооны хүсэлтийг дагаж биелүүлнэ гэж заасан байна. Тухайн олон улсын байгууллага холбогдох хэлэлцээрт гарын үсэг зурах замаар холбогдох зөвшөөрлөөр ногдуулсан хариуцлагыг хүлээн зөвшөөрч байгаагаа баталгаажуулна. Дээр заасан олон улсын байгууллага ТИР карнейг нэгдсэн журмаар хэвлэж, тараах ажил үүрэг гүйцэтгэх тохиолдолд уг хэлэлцээр нь 8 дугаар хавсралтын 10 (b) зүйлд заасан олон улсын байгууллагын хүлээх үүрэг хариуцлагад бас хамаарна. Уг хэлэлцээрийг Захиргааны хороо батална.

3. ТИР карнейн горимд нэвтрэх эрхийг нь Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллагаас татгалзаагүй этгээдэд л зөвхөн ТИР карнейг холбооноос олгох бөгөөд уг этгээд нь Хэлэлцэн тохиролцогч тухайн улсад байгуулагдсан буюу байнга оршин суудаг байна.

4. ТИР карнейн горимд нэвтрэх эрхийг энэхүү конвенцийн 9 дүгээр хавсралтын II бүлгийн наад захын нөхцөл, шаардлагыг биелүүлэх тохиолдолд л зөвхөн олгоно. Эдгээр шаардлагыг үл биелүүлбэл тухайн эрхийг 38 дугаар зүйлийг хөндөхгүйгээр түдгэлзүүлнэ.

5. ТИР карнейн горимд нэвтрэх эрхийг энэхүү конвенцийн 9 дүгээр хавсралтын II бүлгийн заалтын дагуу олгоно.

7 дугаар зүйл

Хилийн чанадын зохих холбоодоос, эсхүл олон улсын байгууллагаас өөрийн харьяа баталгаа гаргагч холбоонд ирүүлсэн ТИР карнейн маягтад импорт, экспортын татвар хураамж ногдуулахгүй бөгөөд импорт, экспортын хориг, хязгаараас чөлөөлөгдөнө.

8 дугаар зүйл

1. Тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын гаалийн хууль тогтоомжоор ТИР үйл ажиллагаатай холбоотой зөрчил, дутагдал илэрсэн бол баталгаа гаргагч холбоод нь импорт, экспортын татвар хураамжийг тэдгээрийн алдангийн хамт төлж барагдуулах үүрэг хүлээнэ. Дээр дурдсан нийт төлбөрийг төлж барагдуулах асуудлыг төлбөрийг хариуцах тухайн этгээдтэй хамтран барагдуулах үүрэгтэй.

2. Дээрх 1 дэх хэсэгт дурдсан импорт, экспортын татвар, хураамжийн талаар Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль тогтоомжид тусгагдаагүй тохиолдолд баталгаа гаргагч холбоо нь импорт, экспортын татвар, хураамж болон тэдгээрийн алдангийн үнийн дүнтэй тэнцэх төлбөрийг ижил нөхцөлтэйгөөр төлж барагдуулах үүрэг хүлээнэ.

8 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.8-2 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан төрлийн алдаа дутагдал гарсан тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль, тогтоомжоор импортын, эсхүл экспортын гаалийн болон бусад татвар, бусад шийтгэлийн арга хэмжээний төлбөрийг төлөх тохиолдолд энэ хэсгийн заалт хэрэглэгдэнэ. Гэхдээ холбогдох гаалийн заалтын дагуу энэ мөнгөний хэмжээ ямар нэг алдангийн хүүнээс болж нэмэгдэх бол барааг оруулж гаргахад төлөх мөнгө нь төлбөл зохих импортын, эсхүл экспортын гаалийн болон бусад татвараас илүүгүй байна.

3. Дээрх 1 болон 2 дахь хэсгийн заалтын үндсэн дээр баталгаа гаргагч холбоогоор төлүүлж болох ТИР карней бүрийн хамгийн дээд талын үнийн дүнг Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бүр тогтоох ёстой.

8 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.8-3 Баталгаа гаргагч холбооноос нэхэмжлэх ТИР карней тутамд ногдох мөнгөний дээд хэмжээг 50.000 ам.доллар байхаар гаалийн байгууллага хязгаарлавал зохино. Согтууруулах ундаа, тамхины тээврийн хувьд нарийвчилсан мэдээллийг дор өгсөн бөгөөд доорх хэмжээнээс илүү гарвал гаалийн байгууллага баталгаа гаргагч холбооноос нэхэмжлэх мөнгөний дээд хэмжээг 200.000 ам.доллар байхаар нэмэгдүүлэн тогтоовол зохино.

- (1) 80 болон түүнээс дээш хувийн хатуулагтай этилийн хувилаагүй спирт (Уялдуулсан системийн код 22.07.10)
- (2) 80 хувиас доош хатуулагтай этилийн хувилаагүй спирт, спирт, ликер болон бусад согтууруулах ундаа үйлдвэрлэхэд хэрэглэгддэг нийлмэл бэлдмэл (Уялдуулсан системийн код 22.08)
- (3) Тамхи агуулагч сигар, тайрсан тамхи, сигарило (Уялдуулсан системийн код 24.02.10)
- (4) Тамхи агуулагч янжуур (Уялдуулсан системийн код 24.02.20)
- (5) Тамхи орлуулагч ямар нэгэн хэмжээгээр агуулсан буюу агуулаагүй задгай (дүнсэн) тамхи

Баталгаа гаргагч холбооноос нэхэмжилж болох мөнгөний дээд хэмжээ нь 50.000 ам.доллар байхаар хязгаарлаж болох бөгөөд чингэхдээ тамхи, согтууруулах ундааны дээр дурдсан төрлүүд дараахь хэмжээнээс хэтрээгүй байх ёстой.

- (1) 300 литр;
- (2) 500 литр;
- (3) 40.000 ширхэг;
- (4) 70.000 ширхэг;
- (5) 100 килограмм.

Дээрх төрлийн тамхи, согтууруулах ундааны тоо хэмжээ (литр, ширхэг, килограмм)-ыг ТИР карнейн манифестэд бичиж тэмдэглэнэ.

4. Илгээгч улсын гаалийн байгууллага байрлаж буй улсын баталгаа гаргагч холбооны хүлээх үүрэг хариуцлага нь ТИР карнейг гаалийн байгууллага хүлээн зөвшөөрснөөр

хэрэгжиж эхэлнэ. Нутаг дэвсгэрээр нь барааг ТИР горимоор тээвэрлэж байгаа улсын хувьд энэ үүрэг хариуцлага нь барааг импортолсон, эсхүл 26 дугаар зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсгийн дагуу ТИР үйл ажиллагаа саатуулагдсан үед, эсхүл ТИР үйл ажиллагааг дахин үргэлжлүүлсэн гаалийн байгууллага ТИР карнейг зөвшөөрсөн тэр үеэс хэрэгжиж эхэлнэ.

5. Баталгаа гаргагч холбоо нь зөвхөн ТИР карнейд жагсаан бичигдсэн бараануудаас гадна энэ жагсаалтад ороогүй боловч авто тээврийн хэрэгслийн лац, ломбо бүхий хэсэгт, эсхүл лац, ломбо бүхий чингэлэгт байгаа аливаа бараануудтай холбоотой асуудлаар хариуцлага хүлээнэ. Өөр ямар ч барааны хувьд холбоо хариуцахгүй.

8 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.8-5 ТИР карнейд ороогүй байгаа бараанд баталгаа гаргасан байвал холбогдох байгууллага бараа нь авто тээврийн хэрэгслийн лац, ломботой хэсэгт, эсхүл лац, ломбо тавьсан чингэлэгт байгаа гэдэг өөрийн саналыг баримтаар нотолбол зохино.

6. Энэ зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсэгт дурдагдсан татвар, хураамжийг тодорхойлох зорилгоор ТИР карнейд орсон барааны тухай мэдээллийг эсрэг нотлох баримт байхгүй тохиолдолд хүчинтэйд тооцно.

8 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.8-6 1. ТИР карнейд байгаа нарийвчилсан мэдээлэлд бараанд ногдуулах төлбөрийг тодорхойлоход хүрэлцэхүйц мэдээ байхгүй бол Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд тэдгээр барааны онцлог шинжийн талаар нотлох баримтыг гаргаж болно.
2. Нотлох баримт байхгүй бол барааны шинж тэмдэгтэй холбоогүй дунд тарифаар бус, ТИР карнейд тэмдэглэгдсэн барааны төрөлд хамаарах барааны хамгийн өндөр тарифаар гаалийн болон бусад татварыг ногдуулна.

8 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.8-7 Тайлбар тэмдэглэлийг хүчингүй болгосон.

9 дүгээр зүйл

1. Баталгаа гаргагч холбоо нь ТИР карнейн хүчинтэй байх хугацааг хүчинтэй байх хамгийн сүүлийн өдрөөр тасалбар болгон тогтоож өгч болох бөгөөд үүний дараа өдрөөс эхлэн илгээгч улсын гаалийн байгууллагад уг карнейг гаалийн зорилгоор үзүүлж болохгүй.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаар хүчинтэй байх сүүлийн өдөр, эсхүл түүнээс өмнө үүнийг илгээгч улсын гаалийн байгууллага хүлээн зөвшөөрснийг баталж байгаа тохиолдолд хүлээн авч байгаа улсын гаалийн байгууллага дээр ТИР үйл ажиллагаа дуусгавар болох хүртэл карней нь хүчинтэй хэвээр үлдэнэ.

10 дугаар зүйл

1. ТИР үйл ажиллагааг саадгүйгээр эцэслэнэ.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч тухайн улсын гаалийн эрх бүхий байгууллага нь ТИР үйл ажиллагааг эцэслэсэн тохиолдолд ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгосон тухай гэрчилгээг зүй бус, хуурамч байдлаар олж авсан тохиолдлоос бусад нөхцөлд тэд 8 дугаар зүйлийн 1

болон 2 дахь хэсэгт дурдагдсан төлбөрийг хийх хүсэлтийг баталгаа гаргагч холбооноос цаашид нэхэмжлэхгүй.

10 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.10-1 Хэрэв ТИР үйл ажиллагааны явцад барааны хэсэг, чингэлгийг санаатайгаар өөрчилсөн, эсхүл хуурамч буюу хүчингүй болсон баримт бичиг ашигласан, барааг сольсон, гаалийн лац буюу бусад тэмдгийг хуурамчаар үйлдсэн зэргээр хууль бус бусад арга замаар гэрчилгээ авсан зөрчил илэрвэл ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгосон тухай гэрчилгээг хууль бусаар, эсхүл луйврын аргаар авсан гэж үзнэ.
- 0.10-2 “эсхүл ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгоогүй” бол гэсэн хэллэгийг дуусгавар болгосон тухай гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн үед мөн хэрэглэнэ.

11 дүгээр зүйл

1. Хэрэв ТИР үйл ажиллагааг эцэслээгүй бол эрх бүхий байгууллага нь:

(a) ТИР үйл ажиллагааг эцэслээгүй тухай ТИР карней эзэмшигчдэд хаягаар нь мэдэгдэнэ;

(b) ТИР үйл ажиллагааг эцэслээгүй тухай баталгааг гаргагч холбоонд мэдэгдэнэ. Эрх бүхий байгууллага ТИР карнейг хүлээн зөвшөөрснөөс хойш хамгийн удаандаа нэг жилийн дотор буюу ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгосон тухай гэрчилгээг хууль бусаар буюу луйврын аргаар авсан талаар хоёр жилийн дотор баталгаа гаргагч холбоонд мэдэгдэнэ.

11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.11-1 Бичгээр үйлдэх мэдэгдлийн хэлбэрийг дотоодын хууль тогтоомжоор зохицуулна.

2. 8 дугаар зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсэгт дурдсан мөнгийг төлүүлэх хугацаа болоход эрх бүхий байгууллага нь баталгааг гаргагч холбоонд хандахаас өмнө эдгээр мөнгийг төлөх этгээд буюу этгээдүүдээр төлбөр хийхийг аль болох шаардана.

11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.11-2 Эрх бүхий байгууллага нь зохих үнэн дүн бүхий мөнгийг төлөх этгээд буюу этгээдээр төлбөр хийхийг шаардахдаа төлбөр хийх тухай мэдэгдлийг ТИР карнейд заасан хаяг бүхий ТИР карней эзэмшигчид хүргүүлэх, эсхүл төлбөр хийгч нь ТИР карней эзэмшигч биш бол дотоодын хууль тогтоомжийн дагуу тухайн этгээдэд хүргүүлэх наад захын арга хэмжээ авна. Төлбөр хийх тухай ТИР карней эзэмшигчид хүргүүлэх нэхэмжлэл нь энэ зүйлийн 1 (a) дэд хэсэгт дурдсан мэдэгдлийг агуулна.

3. 8 дугаар зүйлийн 1 болон 2 дахь дэд хэсэгт дурдсан баталгаа гаргагч холбооны эсрэг гаргасан нэхэмжлэлийн дүнг ТИР үйл ажиллагаа эцэслэгдээгүй буюу ТИР үйл ажиллагаа дуусгавар болсон тухай гэрчилгээг хуурамчаар, эсхүл тухайн өдрөөс хойш хоёр жилийн хугацаанд хууль бусаар буюу луйврын аргаар олж авсан гэсэн мэдэгдлийг баталгаа гаргагч холбоо хүлээн авснаас хойш хамгийн багадаа гурван сарын дараа төлнө. Гэвч дээр дурдсан хоёр жилийн хугацаан дахь ТИР үйл ажиллагааны үед энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт

дурдсан төлбөр хийх үүрэг бүхий этгээд буюу этгээд нь захиргааны буюу шүүхийн үйл ажиллагаанд татагдсан бол төлбөр хийх тухай аль ч нэхэмжлэлийн дүнг шүүхийн тухай шийдвэр хүчин төгөлдөр болсноос хойш нэг жилийн дотор төлнө.

11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.11-3-1 Бараа, тээврийн хэрэгслийг эзэнд нь олгох эсэхийг шийдвэрлэхдээ гаалийн байгууллага өөрийн сонирхлыг нь хамгаалсан бусад хэрэгсэл хуулинд нь байгаа тохиолдолд баталгаа гаргагч холбоо карней эзэмшигч төлөх ёстой гаалийн татвар, бусад татвар болон алдангийн хүүг хариуцна гэдгийн нөлөөнд орохгүй байвал зохино.
- 0.11-3-2 Эрх бүхий байгууллага нь төлбөр хийх үүргийн тухай захиргааны болон шүүхийн үйл ажиллагаа эхэлсэн талаар баталгааг гаргагч байгууллагад мэдэгдэж болно. Аль ч тохиолдолд эдгээр үйл ажиллагаа нь тухайн хугацаа дуусахаас өмнө хоёр жилийн дотор дуусч болох талаар баталгаа гаргагч холбоонд мэдэгдэнэ.

4. Баталгаа гаргагч холбоо төлбөр хийх нэхэмжлэл хүлээн авсан өдрөөс хойш гурван сарын дотор мөнгийг төлнө.

11 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.11-4 Энэ зүйлд заасан журмын дагуу баталгаа гаргагч холбооноос 8 дугаар зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсэгт заасан мөнгийг төлөхийг шаардахад энэхүү конвенцид заасан гурван сарын хугацаанд төлөхгүй байвал эрх бүхий байгууллага баталгаа гаргагч холбоо баталгааны гэрээгээ биелүүлэхгүй байгаа учраас холбогдох төлбөр хийхийг шаардсан дотоодын хууль тогтоомжийн дагуу шийдэж болно. Тухайн шаардлагыг хүлээн авсан баталгаа гаргагч байгууллага нь 6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт дурдсан олон улсын байгууллагатай тухайн шаардлагын хувьд баримтлах байр суурийн талаар зөвлөлдөх үед мөн энэ хугацааны хязгаарлалтыг хэрэглэнэ.

5. Нэхэмжилсэн төлбөрийг хийснээс хойш хоёр жилийн дотор тухайн ТИР тээврийн үйл ажиллагаатай холбогдон ямар нэг алдаа дутагдал гараагүй гэдгийг гаалийн байгууллагаас тогтоосон бол төлсөн мөнгийг нь уг холбоонд нөхөн олгоно. Хоёр жилийн хугацааг дотоодын хууль тогтоомжийн дагуу сунгаж болно.

III бүлэг

ТИР КАРНЕЙ АШИГЛАН БАРААГ ТЭЭВЭРЛЭХ

(a) ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЭЛ, ЧИНГЭЛЭГТ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ

12 дугаар зүйл

Энэ бүлгийн (a), (b) хэсэгт хамрагдахын тулд авто тээврийн хэрэгсэл бүр хийц болон тоноглолын хувьд энэхүү конвенцийн 2 дугаар хавсралтад заасан нөхцөлийг хангах ёстой бөгөөд энэхүү конвенцийн 3 дугаар хавсралтад заасан журмын дагуу зөвшөөрөл авсан байх ёстой. Зөвшөөрлийн гэрчилгээ нь 4 дүгээр хавсралтад заасан загвартай тохирч байна.

13 дугаар зүйл

1. Энэ бүлгийн (а), (b) хэсэгт хамрагдахын тулд чингэлэг нь 7 дугаар хавсралтын 1 дэх хэсэгт заасан нөхцөлд тааруулан хийгдсэн байх ёстой бөгөөд тэрхүү хавсралтын 2 дахь хэсэгт дурдсан журмын дагуу тээвэрлэлт хийхээр зөвшөөрөгдсөн байх ёстой.

2. Чингэлгийн тухай 1956 оны гаалийн конвенц болон түүнд холбогдон гарч Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын ивээл дор байгуулагдсан хэлэлцээр, Чингэлгийн тухай 1972 оны гаалийн конвенц болон үүнийг хэрэгсэхгүй болгосон буюу өөрчлөх олон улсын баримт бичгийн дагуу барааг тээвэрлүүлэхээр зөвшөөрөгдсөн Гаалийн битүүмжлэлтэй чингэлэг нь дээрх хэсгийн 1-д тохирч байх бөгөөд шинээр зөвшөөрөл авалгүйгээр ТИР горимоор тээвэр хийхээр хүлээн зөвшөөрөгдөх ёстой.

14 дүгээр зүйл

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бүр дээрх 12, 13 дугаар зүйлд заасан нөхцөлийг хангаагүй авто тээврийн хэрэгсэл болон чингэлгийн зөвшөөрлийн хүчин төгөлдөр эсэхийг хүлээн зөвшөөрөхөөс татгалзах эрхийг хадгална. Гэхдээ Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд гарсан алдаа дутагдал нэг их бус бөгөөд контрабандын эрсдэлгүй байвал тээврийн хөдөлгөөнийг саатуулахаас зайлсхийнэ.

2. Гаалийн битүүмжлэлтэйгээр барааг тээвэрлэж эхлэхээсээ өмнө аливаа авто тээврийн хэрэгсэл буюу чингэлэг нь зөвшөөрөл олгох нөхцөлийг бүрдүүлээгүй байвал хуучин хэвэнд нь буцаан оруулах, эсхүл дахин зөвшөөрөл авах ёстой.

(b) ТИР КАРНЕЙГ АШИГЛАН ХИЙХ ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ЖУРАМ

15 дугаар зүйл

1. ТИР горимоор бараа тээвэрлэж байгаа авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн хослол, эсхүл чингэлгийг түр хугацаагаар оруулахад гаалийн ямар нэг тусгай баримт бичиг шаардагдахгүй. Уг авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн хослол, эсхүл чингэлэгт ямар нэг баталгаа шаардагдахгүй.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг нь ТИР тээвэр нэгэнт дууссан бол тухайн авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн хослол, эсхүл чингэлгийг буцаан гаргасан байх явдлыг хангах үүднээс Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд дотоодын хууль тогтоомжид заасан ёс журмын ажиллагааг хүрэх газрын гаалийн байгууллага дээр гүйцээн дуусгахыг шаардахад саад болохгүй.

15 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

0.15 Зарим улсад чиргүүл, хагас чиргүүл зэрэг нь бүртгэлд ороогүй байдаг болон тээврийн хэрэгслийн хувьд түр горимоор оруулах үед гаалийн бичиг баримтыг шаарддаггүй учраас зарим нэг бэрхшээл гарч болох юм. Ийм тохиолдолд 15 дугаар зүйлийг дагаж эдгээр тээврийн хэрэгслийн талаар мэдээллийг (хийц, дугаар гэх мэт) тухайн оронд хэрэглэгдэж байгаа ТИР карнейн 1, 2 дугаар ваучер, холбогдох тасалбарт тэмдэглэгээ хийж гаалийн хувьд шаардлагатай хамгаалалтыг баталгаажуулна.

16 дугаар зүйл

ТИР тээвэрлэлтийг гүйцэтгэж байгаа авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн нь энэхүү конвенцийн 5 дугаар хавсралтад заасан үзүүлэлтэд тохирсон "ТИР" гэсэн бичээстэй дөрвөлжин пайзыг урд талдаа, өөр нэгийг авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүний ард байрлуулна. Эдгээр пайзыг тод ялгарч харагдахуйц байдлаар байрлуулна. Эдгээрийг авч болох, эсхүл эдгээр пайзыг тааруулж, нөгөө талаар нь харуулж болохоор хийж, бүрж, нугалж, эсхүл ТИР тээвэрлэлт хийгдээгүй байна гэдгийг аль нэгэн байдлаар харуулж болохоор хийсэн байх ёстой.

17 дугаар зүйл

1. Авто тээврийн хэрэгсэл, чингэлэг бүрт нэг ТИР карней олгож болно. Гэхдээ нэг ТИР карней тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, эсхүл хэд хэдэн чингэлэгт зориулагдаж болох бөгөөд чингэлэг нь нэг авто тээврийн хэрэгсэл, эсхүл тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүнд ачигдах ёстой. Энэ тохиолдолд ТИР карнейд хамаарах ачааны манифестэд тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүний тээврийн хэрэгсэл тус бүрт болон чингэлэг тус бүрийн доторх зүйлсийг тус тусад нь жагсаасан байвал зохино.

17 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.17-1 ТИР карнейд хамаарах барааны манифест нь тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, чингэлэг тус бүрийн ачааг тус тусад нь харуулах ёстой гэсэн заалт нь тээврийн хэрэгсэл чингэлэг нэг бүрийн ачааг шалгах Гаалийн хяналтыг хялбарчлах ганцхан зориулалттай. Энэ заалт ийм учраас тээврийн хэрэгсэл, чингэлгийн ачаа тус бүр манифест дээр зааснаар өөр байх нь энэхүү конвенцийн энэ хэсгийг зөрчсөн мэтээр хатуу тайлбарлаж болохгүй.

Хэрэв тээвэрлэгч саяных шиг өөрчлөлтөөс бусад, манифест дээрх бүх бараа ТИР карнейд хамаарч байгаа тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, бүх чингэлэгт байгаа барааны нийт дүнтэй тохирч байгаа гэдгээр холбогдох байгууллагын сэтгэлд нийцэж байх юм бол үүнийг гаалийн шаардлагыг зөрчсөн гэж тооцохгүй.

2. ТИР карней зөвхөн нэг аялалд хүчинтэй. Үүнд наад зах нь гаалийн байгууллагад хүлээлгэн өгөх болон чөлөөлөхөд тухайн тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд зайлшгүй шаардагдах таслан авч болох хэд хэдэн ваучер байх ёстой.

17 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.17-2 Гэр ахуйн хэрэгслийг тээвэрлэсэн тохиолдолд ТИР карнейг хэрэглэх Дүрмийн (с) 10 дугаарт заасан журам үйлчлэх бөгөөд холбогдох зүйлийн жагсаалт тохирох байдлаар богиносох юм.

18 дугаар зүйл

ТИР тээвэр илгээгч болон хүрэх газартаа хэд хэдэн гаалийн байгууллагыг дамжих бөгөөд илгээгч болон хүрэх газрын нийт гаалийн байгууллагын тоо дөрвөөс илүүгүй байна. Илгээгч газрын гаалийн байгууллага хүлээн зөвшөөрсөн тэмдэглэгээ хийсэн тохиолдолд ТИР карнейг хүрэх газрын гаалийн байгууллагад өгнө.

18 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.18-1 ТИР горимоор явуулах үйл ажиллагааг жигд явуулах үүднээс нэг улсын гаалийн байгууллага хил гарах гаалийн газрын тээврийн үйл ажиллагаа явуулах тухайн хүсэлтийг зөв гэдгийг нотлох тусгай нөхцөл байхгүй бол зэргэлдээ улсад үргэлжлэх бөгөөд энэ улс нь энэхүү конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Тал буюу хүрэх газрын гаалийн газар болгохоос татгалзаж болно.
- 0.18-2 1. Барааг ачихдаа тээврийн хэрэгсэл, чингэлгийн ачааг буулгах эхний цэгт буулгахдаа бусад газар очих ёстой ачааг буулгахгүйгээр байхаар бодож ачвал зохино.
2. Тээврийн үйл ажиллагаа нэгээс дээш газарт буулгах ачааг хамарч байвал ачааны хагасыг буулгасны дараа ТИР карнейн үлдсэн манифест дээрх хүснэгт 12 дугаарт тэмдэглэгээ хийж мөн үлдсэн ваучерт холбогдох тасалбарт шинээр лац, ломбо тавьсан болохыг тэмдэглэнэ.

19 дүгээр зүйл

Бараа, авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, чингэлэг нь илгээгч газрын гаалийн байгууллагад ТИР карнейтайгаа ирнэ. Илгээгч улсын гаалийн байгууллага барааны манифестын үнэн зөв эсэхийг нотлох, гаалийн лац, ломбыг тавих, гаалийн байгууллагын хариуцлагын хүрээнд тусгай эрх олгогдсон хүмүүс гаалийн лац, ломбыг тавьсан эсэхийг нягтлах үүднээс шаардлагатай бүх арга хэмжээг авах эрхтэй.

19 дүгээр зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.19 Илгээгч газрын гааль барааны манифестын үнэн зөв эсэхийг шалгавал зохино гэсэн шаардлага нь барааны манифестын бүртгэл дэх мэдээлэл нь экспортын баримт бусад тээврийн болон худалдааны баримт бичиг дээрхтэй таарч байгаа эсэхийг нягталж үзэх хэрэгтэй гэдгийг хэлж байгаа юм. Мөн илгээгч газрын гааль барааг шалгаж болно. Илгээгч газрын гааль битүүмжлэхээсээ өмнө авто тээврийн хэрэгсэл, чингэлгийн байдлыг шалгаж бүрхүүлтэй тээврийн хэрэгсэл, чингэлгийн хувьд зөвшөөрлийн гэрчилгээнд эдгээр тоноглол нь дурдагдаагүй бол бүрхүүл, түүний бэхэлгээний байдлыг шалгана.

20 дугаар зүйл

Өөрийн нутаг дэвсгэрт болох аялалд гаалийн байгууллага цаг хугацааны хязгаарлалт тогтоож авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн болон чингэлэгт явах замын маршрутыг нь урьдчилан тодорхойлж өгч болно.

20 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.20 Өөрийн улсын нутаг дэвсгэрт барааг тээвэрлэх цаг хугацааны хязгаарлалтыг тогтоохдоо гаалийн ажилтан тээвэрлэгч ямар нэг журмыг мөрдөж байгаа эсэх, ялангуяа авто тээврийн хэрэгслийн жолооч нарын ажлын цаг, амралтын хугацаатай холбогдох журмыг баримталж байгаа эсэхийг *inter alia* анхааралдаа авах ёстой. Эдгээр ажилтан өөрийн хувьд чухал гэж тооцсон замын маршрутыг сонгох эрхээ эдлэх ёстой.

21 дүгээр зүйл

Замд байгаа бүх завсрын гаалийн газар болон хүрэх газрын гаалийн газарт авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, чингэлэг нь ачаа болон холбогдох ТИР карнейн хамт гаалийн хяналтад байна.

21 дүгээр зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

- 0.21-1 Энэ зүйл нь гаалийн байгууллагаас ачааны лац, ломбо тавьсан хэсгээс бусад тээврийн хэрэгслийн бүх эд ангийг шалгах эрхийг хязгаарлахгүй.
- 0.21-2 Хилээр оруулах гаалийн газар тээвэрлэгчийг буцаан зэргэлдээ улсын хилээр гаргах гаалийн газар ТИР карней бүрдүүлэлт хийгээгүй, эсхүл шаардлагатай байдлаар бүрдүүлэлт хийгдээгүй гэдэг нь тогтоогдвол буцааж болно.
- 0.21-3 Шалгах явцдаа гаалийн ажилтан барааны дээжийг авсан бол барааны онцлог шинжийн талаарх бүрэн дүүрэн тэмдэглэгээг тэдгээр ажилтан ТИР карнейн барааны манифест дээр хийнэ.

22 дугаар зүйл

1. 5 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу гаалийн байгууллага шалгалт хийснээс бусад тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч тус бүрийн зам дагуух гаалийн газрын ажилтан барааг шалгах аас бусад тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч бусад Талын гаалийн лац, ломбыг хөдлөөгүй байгааг нь нотолбол хүлээн авна. Гэхдээ хяналтын зорилгоор шаардлагатай гэж үзвэл гаалийн ажилтан өөрийн лац, ломбыг нэмж тавьж болно.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хүлээн зөвшөөрсөн гаалийн лац, ломбо нь тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын нутаг дэвсгэрт дотоодын лац, ломбын нэгэн адил эрх зүйн хамгаалалтад байна.

23 дугаар зүйл

Гаалийн байгууллага зөвхөн онцгой тохиолдолд:

- авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, чингэлгийг тухайн улсын нутаг дэвсгэрт тээвэрлэгчийн зардлаар дагалдан хамгаалалттай явахыг шаардаж болно.
- авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, чингэлэг, тэдгээрийн ачааг замд нь шалгаж үзлэг хийж болно.

24 дүгээр зүйл

Хэрэв гаалийн ажилтан нь замын дагуух гаалийн газарт авто тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, чингэлгийн ачааг шалгасан бол өөрийн улсад хэрэглэгдэж байгаа ТИР карнейн ваучер болон холбогдох тасалбарт тэмдэглэх бөгөөд тавьсан хяналтын тухай болон шинээр тавьсан лац, ломбоны онцлог шинжийг ТИР карнейд үлдсэн ваучерт бичиж тэмдэглэнэ.

25 дугаар зүйл

24, 35 дугаар зүйлд зааснаас өөр байдлаар гаалийн лац, ломбо замдаа эвдэрсэн, эсхүл лац, ломбо эвдрээгүй ч бараа устгагдсан, үрэгдсэн, гэмтсэн байвал дотоодын хууль тогтоомжийн заалтыг хэрэглэхгүйгээр энэхүү конвенцийн ТИР карнейг хэрэглэх тухай 1 дүгээр хавсралтад дурдсан журмыг хэрэглэх бөгөөд ТИР карней доторх протоколыг хөтөлнө.

26 дугаар зүйл

1. ТИР карнейн хүрээнд хийгдэж байгаа тээвэрлэлт энэхүү конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бус улсын нутаг дэвсгэрт хэсэг нь хийгдвэл аяллын уг хэсэгт ТИР үйл ажиллагааг түр хойшлуулна. Энэ тохиолдолд аялал цаашид өөрийнх нь нутаг дэвсгэрт үргэлжлэх Хэлэлцэн тохиролцогч Талын гаалийн байгууллага гаалийн лац, ломбо болон бусад таних тэмдэг нь хөдлөөгүй хэвээр байх юм бол ТИР ажиллагааг сэргээхээр ТИР карнейг хүлээн авна. Хэрэв лац, ломбо болон бусад таних тэмдэг нь гэмтсэн бол гаалийн байгууллага нь ТИР тээврийг сэргээх зорилгоор 25 дугаар зүйлийн дагуу ТИР карнейг хүлээн авч болно.

2. ТИР карней эзэмшигч нь дамжин өнгөрүүлэх гаалийн бүр хялбаршуулсан горим үйлчилсэн, эсхүл дамжин өнгөрүүлэх гаалийн горим (дэглэм) ашиглах шаардлагагүй байсан учраас Хэлэлцэн тохиролцогч Талын нутаг дэвсгэрээр аялах аяллын хэсэгт ТИР карнейг хэрэглээгүй тохиолдолд мөн дээрх заалт үйлчилнэ.

3. Энэ тохиолдолд ТИР үйл ажиллагаа түр тасарсан, эсхүл сэргээгдсэн гаалийн байгууллага нь хилээр орох, гарах гааль байлаа ч гэсэн замын дагуух завсрын гааль болно.

27 дугаар зүйл

Анхнаасаа тогтоогдсон хүрэх газрын гаалийн газар гэдэг нь хүрэх газрын өөр нэг гаалийн газар хэмээн энэхүү конвенцийн заалт, тухайлбал 18 дугаар зүйлд заасны дагуу солигдож болно.

28 дугаар зүйл

1. ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгосныг гаалийн байгууллага нэн даруй гэрчилнэ. ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгосныг аливаа тайлбартайгаар буюу тайлбаргүйгээр гэрчилнэ: хэрэв ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгосныг тайлбартайгаар гэрчилсэн бол ТИР үйл ажиллагаатай холбоотой баримтыг үндэслэнэ. Энэ баримтыг ТИР карнейд тодорхой тусгана.

2. Ачаа ирэхэд хүрэх газрын гаалийн өөр горим үйлчлэх, эсхүл бараа хяналтын өөр тогтолцоонд хамаарахаар бол гаалийн өөр горим үйлчлэх, эсхүл бараа хяналтын өөр тогтолцооны хүрээнд гарсан аливаа зөрчлийг ТИР карнейг эзэмшигч буюу түүний өмнөөс үүрэг гүйцэтгэгч аливаа этгээдийн хувьд бичилт хийхгүй.

28 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

0.28-1 ТИР карнейг хэрэглэх хэрэглээ зөвхөн түүний хамаарах дамжин өнгөрөх үйл ажиллагаагаар хязгаарлагдана. ТИР карнейг тухайлбал, хүрэх газарт гаалийн хяналтад барааг хадгалах зориулалтаар ашиглаж болохгүй.

0.28-2 Энэ зүйлийг ТИР үйл ажиллагаа хүрэх газрын гаалийн өөр горим үйлчлэх, эсхүл бараа хяналтын өөр тогтолцоонд шилжих үед хэрэглэнэ. Энэ нь дотоод хэрэгцээнд (бүрэн буюу нөхцөлтэйгөөр) зориулан барааг цэвэрлэх, гуравдагч улсад оруулахаар хилээр гаргах (экспорт), эсхүл гаалийн өөр горимд зориулсан гаалийн бүрдүүлэлт хийх хүртэл барааг чөлөөт бүсэд гаргах буюу гаалийн байгууллагаас баталсан газарт барааг хадгалах зэрэгт хамаарна.

(С) ХҮНД БОЛОН ОВОР ИХТЭЙ БАРААНЫ ТЭЭВЭРЛЭЛТТЭЙ ХОЛБООТОЙ ЗААЛТ

29 дүгээр зүйл

1. Энэхүү конвенцийн 1 дүгээр зүйлийн (к) дэд хэсэгт дурдсан хүнд, эсхүл овор ихтэй барааны тээвэрлэлтэд энэ хэсгийн заалт хамаарна.

2. Энэ хэсгийн заалт үйлчлэх хүнд, эсхүл овор ихтэй бараа нь илгээгч газрын гаалийн газрын эрх бүхий этгээдийн шийдвэрээр битүүмжлээгүй тээврийн хэрэгсэл буюу чингэлгээр тээвэрлэгдэж болно.

3. Илгээгч газрын гаалийн газрын эрх бүхий хүмүүсийн саналаар хүнд, эсхүл овор ихтэй бараа болон тэдгээрийн хамт тээвэрлэгдэх туслах хэрэгсэл нь өгсөн үзүүлэлтийн дагуу хялбархан таньж ялгагдах, эсхүл гаалийн лац, ломбо, ялгах тэмдэгтэй явснаар өөр зүйлээр солигдох, барааг өөр тийш шилжүүлэх зэрэг нь лац, ломбогүйгээр байсан ч харагдахаар байх тохиолдолд зөвхөн энэ хэсгийн заалт хэрэглэгдэнэ.

29 дүгээр зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

0.29 Хүнд буюу овор ихтэй барааг тээвэрлэж байгаа авто тээврийн хэрэгсэл, чингэлгийн хувьд зөвшөөрлийн гэрчилгээ шаардагдахгүй. Гэхдээ ийм төрлийн тээврийн ажиллагаанд зориулан энэ зүйлд заасан бусад нөхцөлийг хангаж байгаа эсэх талаар шалгах нь илгээгч газрын гаалийн үүрэг юм. Хэлэлцэн тохиролцогч бусад Талын гааль илгээгч газрын гаалийн шийдвэрийг 29 дүгээр зүйлд заасантай зөрчилдөөгүй гэж үзэж байгаа бол хүлээн авна.

30 дугаар зүйл

Энэ хэсгийн тусгай заалтаас бусад энэхүү конвенцийн бүх заалт нь ТИР горимоор хүнд буюу овор ихтэй барааг тээвэрлэхэд хамаарна.

31 дүгээр зүйл

Баталгаа гаргагч холбооны үүрэг хариуцлага нь ТИР карнейд дурдсан бараа төдийгүй карнейд заагдаагүй боловч ТИР карнейд дурдсан бараан дотор байгаа болон ачааны тэвшин дээр байгаа бараанд мөн хамаарна.

32 дугаар зүйл

ТИР карнейн хавтас болон бүх ваучер нь англи, франц хэлээр дармал үсгээр "хүнд буюу овор ихтэй бараа" гэсэн бичигтэй байна.

33 дугаар зүйл

Илгээгч газрын гаалийн байгууллагын ажилтан сав боодлын жагсаалт, гэрэл зураг, зураг гэх мэт ТИР карнейд хавсаргасан байвал зохих тээвэрлэж байгаа барааг ялгаж танихад шаардлагатай зүйлийг шаардаж болно. Энэ тохиолдолд тэд эдгээр баримт бичгийг баталж, дурдсан баримт бичгийн нэг хувийг ТИР карнейн гаднах хавтасны завсар хийж хавсаргах

бөгөөд ТИР карнейн бүх манифест мөн нэгэн адил баримт бичгийн талаарх мэдээллийг агуулна.

34 дүгээр зүйл

Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бүрийн замын дагуух завсрын гаалийн газрын эрх бүхий хүмүүс Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын эрх бүхий ажилтны тавьсан гаалцийн лац, ломбо болон ялгах тэмдгийг хүлээн зөвшөөрнө. Тэд нэмэлт лац, ломбо, эсхүл ялгах тэмдэг тавьж болно, өөрийн улсад хэрэглэж байгаа ТИР карнейн ваучер, ТИР карнейд үлдэж байгаа ваучер болон холбогдох тасалбарт шинэ лац, ломбо ялгах тэмдгийн талаарх онцлогийг тэмдэглэнэ.

35 дугаар зүйл

Замын дагуух болон аяллын замд байгаа завсрын гаалийн газарт ачаанд шалгалт хийж байгаа гаалийн ажилтнууд лац, ломбыг эвдэх, эсхүл ялгах тэмдгийг авах үүрэгтэй бол тэд шинэ лац, ломбо болон бусад ялгах тэмдгийн талаарх тэмдэглэгээг өөрийн улсад хэрэглэгдэж байгаа ТИР карнейн ваучер, холбогдох тасалбар болон ТИР карнейд үлдэж байгаа ваучерт хийнэ.

IV бүлэг

КОНВЕНЦИЙН ЗААЛТЫГ ЗӨРЧИХ

36 дугаар зүйл

Энэхүү конвенцийн заалтыг зөрчсөн аливаа зөрчлийг гаргагч этгээдэд зөрчил гарсан тухайн улсын хууль тогтоомжид заагдсан шийтгэл ногдуулна.

37 дугаар зүйл

Алдаа зөрчлийн нутаг дэвсгэрийг тогтоох боломжгүй үед алдаа зөрчил илэрсэн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын нутаг дэвсгэрт гарсан гэж тооцно.

38 дугаар зүйл

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бүр барааг олон улсын хэмжээнд тээвэрлэхтэй холбогдсон гаалийн хууль тогтоомж, журмыг ноцтойгоор зөрчсөн нь тогтоогдсон этгээдийг энэхүү конвенцийн үйл ажиллагаанаас түр хугацаагаар буюу бүрмөсөн гаргах эрхтэй.

38 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.38-1 Тайлбар тэмдэглэлийг хүчингүй болгосон.

2. Уг болиулах эрхийн талаар тухайн этгээд нутаг дэвсгэрт нь байгуулагдсан буюу байнга оршин суугаа Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллага, гаалын нутаг дэвсгэрт нь зөрчил гарсан улсын холбоо (д) болон ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлд нэг долоо хоногийн дотор мэдэгдэнэ.

38 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

0.38-2 Тайлбар тэмдэглэлийг хүчингүй болгосон.

39 дүгээр зүйл

ТИР үйл ажиллагааг дараахь тохиолдолд зөв явуулсан гэж хүлээн зөвшөөрнө:

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд цаг хугацааны хязгаарлалт буюу замын маршрутыг дагаж мөрдөхтэй холбогдон гарсан жижиг зөрүүг анхаарч үзээгүй;

2. ТИР карнейн барааны манифест дээр мэдээ болон авто замын тээврийн хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслийн бүрэлдэхүүн, чингэлгийн доторх бодит хэмжээ зөрж байгааг ТИР карнейг эзэмшигчээс энэхүү конвенцийг зөрчиж байгаа гэж үзэхгүй байгаа тохиолдолд

нотлох баримт нь эрх бүхий байгууллагад эдгээр зөрүү нь санаатай гаргасан алдаанаас буюу барааг ачих, буулгах үед манифест олгоходоо болгоомжгүй хандсанаас шалтгаалаагүй болохыг харуулсан үед энэхүү конвенцийг зөрчсөн гэж үзэхгүй.

39 дүгээр зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

0.39 "Болгоомжгүйгээс үүдсэн алдаа" хэмээх хэллэгийг санаатайгаар үйлдээгүй, бүгдийг мэдэж байсан боловч хийсэн үйлдэлд хамааруулах бөгөөд энэ нь аливаа онцгой тохиолдолд хийх зүйлээ яг таг гүйцэтгэхийн тулд шаардлагатай, тохирох арга хэмжээг аваагүйгээс гарсан үйлдэлд хэрэглэнэ.

40 дүгээр зүйл

Илгээгч болон хүлээн авах улсын гаалийн байгууллага ТИР карнейг эзэмшигчийг тухайн улсад гарч болох зөрүүг хариуцах ёстой гэж үзэхгүй бөгөөд зөрүү нь үнэндээ ТИР үйл ажиллагаанаас өмнө буюу түүний дараахь гаалийн горимтой холбоотой байх буюу үүнд карней эзэмшигч оролцоогүй болно.

41 дүгээр зүйл

ТИР карнейн манифестэд тусгагдсан бараа устгагдсан, эсхүл осол, давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас нөхөшгүйгээр алдагдсан буюу барааны онцлогоос болон дутсан гэдэг нь гаалийн ажилтанд ойлгомжтой байвал төлбөл зохих гаалийн болон бусад татварыг нэхэмжлэхгүй.

42 дугаар зүйл

Хэлэлцэн тохиролцогч Талаас зохих шалтгааныг тодруулах хүсэлт гаргавал ТИР үйл ажиллагаан холбогдох Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын эрх бүхий байгууллага тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талыг 39, 40 болон 41 дүгээр зүйлийн заалтыг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах боломжтой мэдээллээр хангана.

42 bis дугаар зүйл

Эрх бүхий байгууллага нь холбоодтой нягт хамтран ажиллах замаар ТИР карнейг зүй зохистой ашиглах талаар шаардлагатай бүх арга хэмжээг авна. Эл зорилгоор тэд үндэсний болон олон улсын хяналтын холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж болно. Эрх бүхий байгууллагаас авах үндэсний хэмжээний хяналтын арга хэмжээний талаар ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлд даруй мэдэгдэж, уг зөвлөл энэхүү конвенцийн заалтуудтай хэрхэн нийцэж буйг хянана. Олон улсын хяналтын арга хэмжээг Захиргааны хороо батална.

42 ter дугаар зүйл

Хэлэлцэн тохирогч талын эрх бүхий байгууллага нь 9 дүгээр хавсралтын I хэсгийн 3 (iii) дэд хэсэгт заасан үүргийг биелүүлэхэд шаардлагатай мэдээллийг эрх бүхий холбоодод хамааралтай гэж үзвэл өгнө. Зөвхөн онцгой тохиолдолд 10 дугаар хавсралтад дурдсан мэдээллийг өгнө.

V бүлэг **ТАЙЛБАР ТЭМДЭГЛЭЛ**

43 дугаар зүйл

III хэсгийн 6, 7 дугаар хавсралтад орсон Тайлбар тэмдэглэлийг энэхүү конвенцийн зарим заалт болон түүний хавсралтыг тайлбарлахад хэрэглэнэ. Тэнд мөн зарим нэг практик алхмыг санал болгоно.

VI бүлэг **БУСАД ЗААЛТ**

44 дүгээр зүйл

Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бүр холбогдох баталгаа гаргагч холбоог дараахь боломжоор хангана:

- (a) энэхүү конвенцийн 8 дугаар зүйлийн заалтын дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын эрх бүхий байгууллагаас нэхэмжилсэн үнийн төлбөрийг валютаар шилжүүлэх;
- (b) баталгаа гаргагч холбоонд холбогдох гадаадын холбоо, эсхүл олон улсын байгууллагаас ТИР карнейн маягтын төлбөрт шаардагдах валютыг шилжүүлэх.

45 дугаар зүйл

Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бүр ТИР үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх үүднээс зөвшөөрөл авсан илгээгч улсын гаалийн байгууллага, замын дагуух завсрын гаалийн байгууллага болон хүрэх газрын гаалийн байгууллагын жагсаалтыг хэвлүүлнэ. Зэргэлдээ орших нутаг дэвсгэр бүхий Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд холбогдох хилийн боомтын гаалийн газар болон тэдгээрийн ажиллах цагийн тухайд харилцан зөвлөлдөж тохиролцоно.

45 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

0.45 Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд ТИР үйл ажиллагааг эрхлэх боломжтой гүний болон хилийн аль болох олон тооны гаалийн газрыг бий болговол зохино.

46 дугаар зүйл

1. Хэвийн үйл ажиллагаа явуулахаар тогтоосон цаг хугацаа, өдрөөс бусад тохиолдолд энэхүү конвенцид дурдсан гаалийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор гаалийн ажилтан үүргээ биелүүлсний төлөө ямар нэг хөлс олгохгүй.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд гаалийн байгууллагын зүгээс амархан гэмтэх, муудах барааны хувьд гаалийн ажиллагааны боломжтой хөнгөлөлтийг үзүүлэх талаар бүх арга хэмжээг авна.

47 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенцийн заалт олон нийтийн ёс суртахуун, нийгмийн аюулгүй байдал, ариун цэвэр буюу хүн амын эрүүл мэнд, мал эмнэлгийн болон халдвар судлалын шалтгаанаар дотоодын хууль тогтоомжоор тогтоосон хяналт, хязгаарлалтыг хэрэглэх болон дээрх журмын дагуу ногдуулах төлбөрийг тогтоох зэрэгт хамаарахгүй.

2. Энэхүү конвенцийн заалт нь тээврийг зохицуулах дотоодын болон олон улсын бусад хэм хэмжээ хэрэглэхийг хязгаарлахгүй.

48 дугаар зүйл

Гаалийн болон эдийн засгийн холбоог үүсгэж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын тээврийн үйл ажиллагааг эхлэх болон дуусгах, өөрийн нутаг дэвсгэрээр өнгөрүүлэх тухай тусгай заалтыг хэрэгжүүлэхэд энэхүү конвенцид саад болох зүйл байхгүй бөгөөд эдгээр заалт нь конвенцоор олгогдсон хөнгөлөлтийг огт хязгаарлахгүй.

49 дүгээр зүйл

Энэхүү конвенц Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудад ихээхэн хэмжээний хөнгөлөлт эдлүүлэх, эсхүл олон талт хэлэлцээ, хоёр талын, олон талын хэлэлцээрээр ийм хөнгөлөлтийг олгохыг хязгаарлахгүй бөгөөд эдгээр хөнгөлөлт нь энэхүү конвенцийн заалт болон тухайлбал ТИР үйл ажиллагааны хэрэгжилтэд саад учруулахгүй.

50 дугаар зүйл

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд хүсэлт гаргасан тохиолдолд энэхүү конвенцийн заалтыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон шаардлагатай мэдээллийг өөр хоорондоо харилцан өгөх бөгөөд тухайлбал авто тээврийн хэрэгсэл, чингэлэгт зөвшөөрөл олгосон тухай болон тэдний хийцийн техникийн үзүүлэлт зэрэг мэдээллийг солилцоно.

51 дүгээр зүйл

Энэхүү конвенцийн бүх хавсралт нь энэхүү конвенцийн салшгүй хэсэг мөн.

VII бүлэг

ТӨГСГӨЛИЙН ЗААЛТ

52 дугаар зүйл

Гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, нэгдэх

1. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын гишүүн бүх улс, төрөлжсөн аливаа байгууллага, Олон улсын атомын эрчим хүчний байгууллагын гишүүд, Олон улсын шүүхийн дүрмийн оролцогч талууд, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейн урьсан аливаа бусад улс дараахь нөхцөлөөр энэхүү конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Тал болж болно:

- (a) соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах тухай тайлбаргүйгээр гарын үсэг зурж;
- (b) соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах тухай баримт бичгийг хадгалуулан, гарын үсэг зурсны дараагаар соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах тайлбартайгаар;
- (c) нэгдэн орсон тухай баримт бичгийг хадгалуулж.

2. Энэхүү конвенц нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан улсын хувьд Женев хотноо Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын байранд гарын үсэг зурахад 1976 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс 1976 оны 12 дугаар сарын 1 хүртэл нээлттэй байна. Үүнээс хойш энэхүү конвенцид нэгдэн ороход нээлттэй.

3. Гаалийн болон эдийн засгийн холбоо нь өөрийн гишүүн орнуудын хамт, эсхүл тэдгээр гишүүн орнууд нь энэхүү конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Тал болсны дараагаар энэ зүйлийн 1, 2 дахь хэсэгт заасны дагуу мөн энэхүү конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Тал болно. Гэхдээ эдгээр холбоо нь санал өгөх эрхгүй.

4. Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах тухай баримт бичгийг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.

53 дугаар зүйл

Хүчин төгөлдөр болох

1. Энэхүү конвенц нь 52 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан улсаас таван улс соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах тайлбаргүйгээр гарын үсэг зурсан, эсхүл соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх батлах, нэгдэх тухай өөрийн баримт бичгээ хадгалуулсан өдрөөс хойш зургаан сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.

2. 52 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан улсаас таван улс соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах тухай тайлбаргүйгээр энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан буюу соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах тухай өөрийн баримт бичгийг хадгалуулсны дараа энэхүү конвенц дараачийн Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын хувьд соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулсан өдрөөс хойш зургаан сарын дотор хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэхүү конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулж хүчин төгөлдөр болгосноос хойш соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, нэгдэн орох тухай баримт бичгээ хадгалуулсан бол энэхүү конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт орсон байдлаар нь хамаарагдсанд тооцно.

4. Өөрчлөлт орсноос хойш хадгалуулахаар өгсөн, гэхдээ орсон өөрчлөлт нь хараахан хүчин төгөлдөр болоогүй байсан бол энэ өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн өөрчлөлт орсон конвенцид хамаарагдахаар тооцно.

54 дүгээр зүйл

Цуцлах

1. Хэлэлцэн тохиролцогч аливаа Тал Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдэгдэл өгч энэхүү конвенцийг цуцалж болно.

2. Цуцлахаар Ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдэгдсэнээс хойш арван таван сарын дараа цуцлалт хүчин төгөлдөр болно.

3. Цуцлахаас өмнөх хугацаанд илгээгч газрын гаалийн байгууллагын зөвшөөрсөн ТИР карней үүнд хамаарахгүй бөгөөд баталгаа гаргагч холбооны баталгаа нь энэхүү конвенцийн заалтын дагуу барааг хариуцна.

55 дугаар зүйл

Хүчингүй болгох

Хэрвээ энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд болох улсын тоо дараахь арван хоёр сарын хугацаанд таваас доош буурах бол арван хоёр сарын хугацаа дуусахад энэхүү конвенц хүчингүй болно.

56 дугаар зүйл

1959 оны ТИР карнейн тухай Конвенцийн үйл ажиллагааг зогсоох

1. Энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болсноор энэхүү конвенцид нэгдсэн Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын хувьд 1959 оны ТИР карнейн тухай Конвенц цуцлагдана.

2. 1959 оны ТИР карнейн тухай Конвенцийн нөхцөлөөр авто тээврийн хэрэгсэл, чингэлгийн хувьд олгогдсон зөвшөөрлийн гэрчилгээг тэдгээр авто тээврийн хэрэгсэл, чингэлэг нь анх эхлээд зөвшөөрөл авсан үүргээ үргэлжлүүлэн биелүүлж байгаа бол энэхүү

конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудаас гаалийн битүүмжлэлтэйгээр барааг тээвэрлэх хүчин төгөлдөр хугацааны туршид болон сунгасан хугацаанд хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

57 дугаар зүйл

Маргааныг шийдвэрлэх

1. Хоёр буюу түүнээс дээш Хэлэлцэн тохиролцогч нарын дунд энэхүү конвенцийг тайлбарлах, хэрэглэхтэй холбогдсон гарсан аливаа маргаантай асуудлыг тэдний хооронд аль болохоор яриа хэлэлцээний замаар, эсхүл маргааныг таслах бусад арга хэрэгслээр шийднэ.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан арга хэрэгслээр энэхүү конвенцийг тайлбарлах, хэрэглэхтэй холбогдон хоёр буюу түүнээс дээш Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын хооронд гарсан аливаа маргааныг шийдвэрлэж чадахгүй бол тэдний аль нэг талын хүсэлтээр дараахь байдлаар байгуулагдсан арбитрын шүүхэд хандана. Маргаанд оролцогч тал бүр нэг арбитрчийг томилон эдгээр арбитрч нар нь өөр нэг арбитрчийг дарга болгон томилно. Хүсэлт хүлээн авснаас хойш гурван сарын дотор аль нэг тал нь арбитрчийг томилох, эсхүл арбитрч нар нь дарга сонгох үүргээ биелүүлээгүй бол аль нэг тал нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргаас арбитрч, арбитрын шүүхийн даргыг томилуулж өгөхийг хүсэж болно.

3. Маргаанд оролцогч талуудын хувьд 2 дахь хэсгийн заалтын дагуу байгуулагдсан арбитрын шүүхийн шийдвэр заавал биелүүлэх шийдвэр болно.

4. Арбитрын шүүх өөрийн үйл ажиллагааны журмыг тодорхойлно.

5. Арбитрын шүүхийн шийдвэрийг олонхийн саналаар гаргана.

6. Маргаанд оролцогч талуудын хооронд шүүхийн эцсийн шийдвэрийг ойлгох хэрэгжүүлэх талаар үүсч болох саналын зөрөлдөөнийг талуудын аль нэг нь уг шийдвэрийг гаргасан арбитрын шүүхээр шийдүүлэхээр хүсэлт гаргаж болно.

58 дугаар зүйл

Тайлбар хийх

1. Энэхүү конвенцид гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, нэгдэн орох үедээ энэхүү конвенцийн 57 дугаар зүйлийн 2-оос 6 дахь хэсгийн заалтыг заавал биелүүлэх ёстой гэж үзэхгүй байгаагаа ямар ч улс мэдэгдэж болно. Ийм тайлбартайгаар нэгдэн орж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч аливаа Талын хувьд эдгээр хэсгийн заалтыг заавал биелүүлэх ёстой гэж Хэлэлцэн тохиролцогч бусад Тал үзэхгүй.

2. Энэ зүйлийн 1-д заасны дагуу тайлбар хийсэн Хэлэлцэн тохиролцогч аливаа Тал Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдэгдэн тайлбар хийснээ хэзээ ч цуцалж болно.

3. Энэ зүйлийн 1-д заасан тайлбараас өөр тайлбарыг энэхүү конвенцид хийхийг зөвшөөрөхгүй.

58 bis дугаар зүйл

Захиргааны хороо

Хэлэлцэн тохирогч бүх талыг оролцуулсан Захиргааны хороог байгуулж байна. Түүний бүрэлдэхүүн, чиг үүрэг, үйл ажиллагааны дүрэм журмыг 8 дугаар хавсралтад тусгасан.

58-р дугаар зүйл

ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөл

Захиргааны хороо нь түүний нэрийн өмнөөс энэхүү конвенцоор хүлээсэн болон хорооноос даалгасан үүргийг хэрэгжүүлэх туслах байгууллага болох ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийг байгуулж байна. Түүний бүрэлдэхүүн, чиг үүрэг, үйл ажиллагааны дүрэм журмыг 8 дугаар хавсралтад тусгасан

59 дүгээр зүйл

Энэхүү конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах журам

1. Энэ зүйлд тодорхойлсон журмын дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч Талын саналаар энэхүү конвенц, түүний хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

2. 8 дугаар хавсралтад заасан үйл ажиллагааны журмын дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч бүх Талаас бүрдсэн Захиргааны хороо энэхүү конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах аливаа саналыг авч хэлэлцэнэ. Захиргааны хорооны хурлын үеэр авч хэлэлцэгдэн бэлтгэгдсэн, уг хуралд оролцсон гишүүдийн гуравны хоёрын саналаар батлагдсан нэмэлт, өөрчлөлтийг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудад хүлээн зөвшөөрүүлэхээр мэдэгдэнэ.

3. 60 дугаар зүйлд зааснаас бусад, өмнөх хэсгийн дагуу мэдэгдсэн санал болгосон аливаа нэмэлт, өөрчлөлт нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд болох улс аливаа өөр байр суурийг уг нэмэлт, өөрчлөлтийг мэдэгдсэнээс хойш 12 сарын хугацаанд илэрхийлээгүй бол Хэлэлцэн тохиролцогч нийт талын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

4. Энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийг эсэргүүцсэн бол нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн, эсхүл өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсон гэж үзэхгүй.

60 дугаар зүйл

**1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 болон 10 дугаар хавсралтад
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тусгай журам**

1. Захиргааны хорооноос тухайн үед нь урьдчилсан цаг хугацааг зааж өгч тавны нэг буюу Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд болох таван улсаас цөөн улс Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад өөрчлөлт оруулахын эсрэг саналтай байгаага мэдэгдээгүй бол 59 дүгээр зүйлийн 1, 2 дахь хэсэгт заасны дагуу авч үзэж 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 болон 10 дугаар хавсралтад оруулахаар санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлт нь Захиргааны хорооноос уг нэмэлт, өөрчлөлтийг баталсан өдөр гэж тодорхойлсон өдрөөс хүчин төгөлдөр болно. Энэ дэд хэсэгт дурдсан хугацааг Захиргааны зөвлөлөөс тогтоохдоо нийт хүрэлцэн ирсэн болон санал хураалтад оролцогсдын гуравны хоёрын олонхийн саналыг үндэслэнэ.

2. Дээрх 1 дэх хэсэгт заасан журмын дагуу батлагдсан аливаа нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсноор Хэлэлцэн тохиролцогч нийт Талын хувьд уг өөрчлөлт хамааралтай өмнөх заалтыг хүчингүй болгон орлоно.

61 дүгээр зүйл

Хүсэлт, мэдэгдэл болон эсрэг санал

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга энэхүү конвенцийн 52 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан Хэлэлцэн тохиролцогч бүх тал, бүх улсад дээрх 59 болон 60 дугаар зүйлийн талаар болон аливаа нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болох өдрийн тухайд аливаа хүсэлт, мэдэгдэл, эсрэг саналын талаар мэдэгдэнэ.

62 дугаар зүйл

Хяналтын бага хурал

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Тал болох аливаа улс Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдэгдэл хүргүүлж энэхүү конвенцийг дахин хянах зорилгоор бага хурал хуралдуулах талаар хүсэлт гаргаж болно.

2. 52 дугаар зүйлийн 1-д заасны дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч бүх Тал, бүх улс хяналтын бага хурлыг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга хуралдуулах бөгөөд Ерөнхий нарийн бичгийн дарга мэдэгдсэнээс хойш зургаан сарын дотор Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын дөрөвний нэгээс доошгүй нь хүсэлтийг хүлээн зөвшөөрч байгаага мэдэгдвэл хуралдуулна.

3. 52 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт хамаарах Хэлэлцэн тохиролцогч бүх Тал болон бүх улс уригдан оролцох хяналтын бага хурлыг Захиргааны хорооноос хүсэлт гарган мэдэгдсэнээр Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга хуралдуулна. Захиргааны хороо тус хороонд одоо байгаа болон санал өгөх гишүүдийн олонх нь зөвшөөрсөн тохиолдолд хүсэлт гаргана.

4. Энэ зүйлийн 1 буюу 3 дахь хэсэгт заасны дагуу бага хурлыг хуралдуулбал Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Хэлэлцэн тохиролцогч бүх Талыг уг бага хурлаар ямар асуудлыг хэлэлцэх саналтай байгаага гурван сарын дотор гаргаж өгөхийг хүснэ. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга бага хурал болохоос наад зах нь гурван сарын өмнө эдгээр саналыг бага хурлаар хэлэлцэх асуудлын хамтаар Хэлэлцэн тохиролцогч бүх Талд хүргүүлнэ.

63 дугаар зүйл

Мэдэгдэл

61, 62 дугаар зүйлд заасан мэдэгдэл, мэдээлэл хүргүүлэхээс гадна Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга 52 дугаар зүйлд хамаарах бүх улсад дараахь зүйлийг мэдэгдэнэ. Үүнд:

- (a) 52 дугаар зүйлийн дагуу гарын үсэг зурсан, соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, нэгдэн орсон тухай;
- (b) 53 дугаар зүйлийн дагуу энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болгосон он, сар, өдөр;
- (c) 54 дүгээр зүйлийн дагуу цуцалсан тухай;
- (d) 55 дугаар зүйлийн дагуу энэхүү конвенцийг хүчингүй болгосон тухай;
- (e) 58 дугаар зүйлийн дагуу тайлбар хийсэн тухай.

64 дүгээр зүйл

Адил хүчинтэй бичвэр

Энэхүү конвенцийн эх хувийг 1976 оны 12 дугаар сарын 31-нээс хойш Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулах бөгөөд Хэлэлцэн

тохиролцогч Тал бүр болон 52 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт хамаарах Хэлэлцэн тохиролцогч Тал бүх улсад Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга баталгаат хуулбарыг хүргүүлнэ.

Дээрхийг гэрчилж, өөрийн бүрэн эрхийнхээ дагуу дор гарын үсэг зурагсад энэхүү конвенцид гарын үсэг зурав.

Нэгэн мянга есөн зуун далан таван оны арван нэгдүгээр сарын арван дөрөвний өдөр, Женев хотноо англи, франц, орос хэлээр бичвэр тус бүр нэг эх хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй байна.

1 дүгээр хавсралт

ТИР КАРНЕЙН ЗАГВАР

ХУВИЛБАР 1

1. ТИР карнейн хавтасны 1 дүгээр хуудасны хүснэгтэд байгаа үгсийг англи, франц хэлээр, бусад хуудсыг франц хэлээр хэвлэнэ. "ТИР карнейг хэрэглэх дүрэм"-ийг 2 дугаар хуудас дээр франц хэлээр, 3 дугаар хуудас дээр англи хэлээр бичнэ. Хуудасны ар талд "Баталгаажсан мэдээ"-г франц хэлнээс бусад аль тохиромжтой хэлээр бичнэ.

2. Бүсийн хэмжээний баталгааны сүлжээнд явуулах ТИР үйл ажиллагаанд хэрэглэх карнейн 1 дүгээр хуудаснаас бусад хуудсыг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын албан ёсны аль нэг хэлээр хэвлэж болох бөгөөд 1 дүгээр хуудсыг зөвхөн англи, франц хэлээр хэвлэнэ. "ТИР карнейг хэрэглэх дүрэм"-ийг 2 дугаар хуудсанд Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын албан ёсны хэлээр, 3 дугаар хуудсанд англи, франц хэлээр хэвлэнэ.

ХУВИЛБАР 2

3. Согтууруулах ундаа болон тамхины тээвэрлэлтийн хувьд Баталгаа гаргагч холбооноос нэмэлт баталгааг гаргуулж болох бөгөөд 6 дугаар хавсралт болон тайлбар бичиг 0.8.3-ын дагуу Гаалийн байгууллага нь СОГТУУРУУЛАХ УНДАА/ТАМХИ ("TOBACCO/ALCOHOL", "TABAC/ALCOOL") гэсэн тэмдгийг ТИР карнейн хуудас болон бүх ваучер дээр тавьсан байхыг шаардаж болно. Мөн эдгээр карнейн согтууруулах ундаа болон тамхины төрлийн тухай нарийвчилсан мэдээллийг наад зах нь англи, франц хэлээр хийх бөгөөд батлагдсан карнейн хувьд 2 дугаар хуудсанд нэмэлт хийж хавсаргана.

ТИР карнейн загварын тайлбар тэмдэглэл

1.10 (с) ТИР карнейг хэрэглэх дүрэм
Барааны манифестэд хавсаргасан ачааны жагсаалт

ТИР карнейг хэрэглэх дүрмийн 10 (с) нь тээвэрлэж байгаа барааг ачааны манифестэд бичих хангалттай зай байсан ч ачааны жагсаалтыг ТИР карнейд хавсаргахыг зөвшөөрдөг. Гэхдээ энэ нь зөвхөн ачааны жагсаалт нь барааны манифестэд шаардлагатай мэдээллээс бүрдсэн хуулийн дагуу, хялбар танигдах хэлбэртэй, дүрмийн 10(с)-ийн бүх заалттай тохирсон нөхцөлд зөвшөөрөгдөнө.

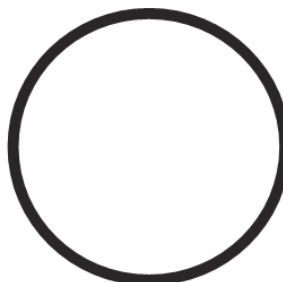

ТИР карнейн загвар маягт – Хувилбар 1
(Нүүр хуудас – Тод шар өнгөтэй байна)

(Олон улсын байгууллагын нэр)

CARNET TIR*

.....vouchers

No

1. Valable pour prise en charge par le bureau de douane de départ jusqu'au _____ inclus
Valid for the acceptance of goods by the Customs office of departure up to and including

2. Délivré par _____
Issued by
_____
(nom de l'association émettrice / name of issuing association)

3. Titulaire _____
Holder
_____
(numéro d'identification, nom, adresse, pays / identification number, name, address, country)

4. Signature du délégué de l'association émettrice et cachet de cette association:
Signature of authorized official of the issuing association and stamp of that association:

5. Signature du secrétaire de l'organisation internationale:
Signature of the secretary of the international organization:

(A remplir avant l'utilisation par le titulaire du carnet / To be completed before use by the holder of the carnet)

6. Pays de départ _____
Country/Countries of departure ⁽¹⁾

7. Pays de destination _____
Country/Countries of destination ⁽¹⁾

8. No(s) d'immatriculation du (des) véhicule(s) routier(s) ⁽¹⁾
Registration No(s). of road vehicle(s) ⁽¹⁾

9. Certificat(s) d'agrément du (des) véhicule(s) routier(s) (No et date) ⁽¹⁾
Certificate(s) of approval of road vehicle(s) (No. and date) ⁽¹⁾

10. No(s) d'identification du (des) conteneur(s) ⁽¹⁾
Identification No(s). of container(s) ⁽¹⁾

11. Observations diverses _____
Remarks

12. Signature du titulaire du carnet:
Signature of the carnet holder:

⁽¹⁾ Biffer la mention inutile
Strike out whichever does not apply

* Voir annexe 1 de la Convention TIR, 1975, élaborée sous les auspices de la Commission économique des Nations Unies pour l'Europe.
* See annex 1 of the TIR Convention, 1975, prepared under the auspices of the United Nations Economic Commission for Europe.

ТИР карнейн загвар маягт - Хувилбар 1
(Ваучер 1 – Цагаан өнгөтэй байна)

VOUCHER N° 1 PAGE 1		1. TIR CARNET No		
2. Customs office(s) of departure 1. _____ 2. _____ 3. _____		3. Name of the international organization		
For official use		4. Holder of the carnet (identification number, name, address and country)		
		5. Country/Countries of departure	6. Country/Countries of destination	
7. Registration No(s). of road vehicle(s)		8. Documents attached to the manifest		
GOODS MANIFEST				
9. (a) Load compartment(s) or container(s) (b) Marks and Nos. of packages or articles	10. Number and type of packages or articles; description of goods		11. Gross weight in kg	16. Seals or identification marks applied, (number, identification)
12. Total number of packages entered on the manifest Destination:		Number	13. I declare the information in items 1-12 above to be correct and complete 14. Place and date 15. Signature of holder or agent	
1. Customs office				
2. Customs office			17. Customs office of departure. Customs officer's signature and Customs office date stamp	
3. Customs office				
18. Certificate for goods taken under control (Customs office of departure or of entry en route)				
☐ 19. Seals or identification marks found to be intact		20. Time-limit for transit		
21. Registered by the Customs office at		under No.		
22. Miscellaneous (itinerary stipulated, Customs office at which the load must be produced, etc.)				
23. Customs officer's signature and Customs office date stamp				

COUNTERFOIL N° 1 PAGE 1		of TIR CARNET No	
1. Accepted by the Customs office at _____		6. Customs officer's signature and Customs office date stamp	
2. Under No. _____			
3. Seals or identification marks applied _____			
4. ☐ Seals or identification marks found to be intact			
5. Miscellaneous (route prescribed, Customs office at which the load must be produced, etc.) _____ _____			

ТИР карнейн загвар маягт - Хувилбар 1
(Ваучер 2 – Цайвар ногоон өнгөтэй байна)

VOUCHER N° 2 PAGE 2		1. TIR CARNET No 	
2. Customs office(s) of departure 1. _____ 2. _____ 3. _____		3. Name of the international organization	
For official use		4. Holder of the carnet (identification number, name, address and country)	
		5. Country/Countries of departure	6. Country/Countries of destination
7. Registration No(s). of road vehicle(s)		8. Documents attached to the manifest	
GOODS MANIFEST			
9. (a) Load compartment(s) or container(s) (b) Marks and Nos. of packages or articles		10. Number and type of packages or articles; description of goods	
		11. Gross weight in kg	16. Seals or identification marks applied, (number, identification)
12. Total number of packages entered on the manifest Destination:		Number	17. Customs office of departure. Customs officer's signature and Customs office date stamp <div style="text-align: center; border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 60px; height: 60px; margin: 0 auto;"></div>
1. Customs office			
2. Customs office			
3. Customs office			
13. I declare the information in items 1-12 above to be correct and complete		14. Place and date 15. Signature of holder or agent	
18. Certificate for goods taken under control (Customs office of departure or of entry en route)		24. Certificate of termination of the TIR operation (Customs office of exit en route or of destination)	
☐ 19. Seals or identification marks found to be intact	20. Time-limit for transit		☐ 25. Seals or identification marks found to be intact
21. Registered by the Customs office at _____ under No. _____		26. Number of packages for which the termination of the TIR operation is certified	
22. Miscellaneous (Itinerary stipulated, Customs office at which the load must be produced, etc.)		27. Reservations	
23. Customs officer's signature and Customs office date stamp <div style="text-align: center; border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 60px; height: 60px; margin: 0 auto;"></div>		28. Customs officer's signature and Customs office date stamp <div style="text-align: center; border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 60px; height: 60px; margin: 0 auto;"></div>	
COUNTERFOIL N° 2 PAGE 2		of TIR CARNET No 	
1. Arrival certified by the Customs office at _____		6. Customs officer's signature and Customs office date stamp <div style="text-align: center; border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 60px; height: 60px; margin: 0 auto;"></div>	
2. ☐ Seals or Identification marks found to be intact			
3. Number of packages for which the termination of the TIR operation is certified (as specified in the manifest) _____			
4. New seals affixed _____			
5. Reservations _____			
_____			

ТИР карнейн загвар маягт - Хувилбар 1
(Баталгаажсан мэдээ – Тод шар өнгөтэй байна)

Certified report

Drawn up in accordance with article 25 of the TIR Convention
(See also Rules 13 to 17 regarding the use of the TIR carnet)

1. Customs office(s) of departure		2. TIR CARNET No	
4. Registration No(s), of road vehicle(s) Identification No(s), of container(s)		3. Name of the international organization	
6. The Customs seal(s) is/are intact ☐ not intact ☐		8. Remarks	
7. The load compartment(s) or container(s) is/are intact ☐ not intact ☐			
9. ☐ No goods appeared to be missing ☐ The goods indicated in items 10 to 13 are missing (M) or have been destroyed (D) as indicated in column 12			
10. (a) Load compartment(s) or container(s) (b) Marks and Nos. of packages or articles	11. Number and type of packages or articles; description of goods	12. M or D	13. Remarks (give particulars of quantities missing or destroyed)
14. Date, place and circumstances of the accident			
15. Measures taken to enable the TIR operation to continue ☐ affixing of new seals: number _____ description _____ ☐ transfer of load (see item 16 below) ☐ other			
16. If the goods have been transferred: description of road vehicle(s)/container(s) substituted			
	Registration No.	Approved Yes ☐ No ☐	No. of certificate of approval
(a) vehicle	_____	☐ ☐	_____ / _____
	Identification No.	☐ ☐	_____ / _____
(b) container	_____	☐ ☐	_____ / _____
17. Authority which drew up this certified report		18. Endorsement of next Customs office reached by the TIR transport	
_____		_____	
Place/Date/Stamp	Signature	Signature	

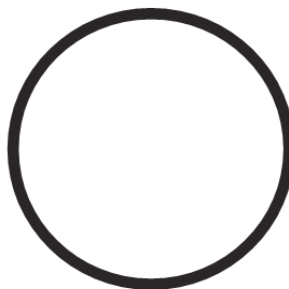
Mark the appropriate boxes with a cross

ТИР карнейн загвар маягт - Хувилбар 2
(Согтууруулах ундаа болон тамхи, Нүүр хуудас – Тод шар өнгөтэй байна)

(Name of International Organization)

CARNET TIR*

.....vouchers

No

1. Valable pour prise en charge par le bureau de douane de départ jusqu'au _____ inclus <i>Valid for the acceptance of goods by the Customs office of departure up to and including</i>	
2. Délivré par _____ <i>Issued by</i> (nom de l'association émettrice / name of issuing association)	
3. Titulaire _____ <i>Holder</i> (numéro d'identification, nom, adresse, pays / identification number, name, address, country)	
4. Signature du délégué de l'association émettrice et cachet de cette association: <i>Signature of authorized official of the issuing association and stamp of that association:</i>	5. Signature du secrétaire de l'organisation internationale: <i>Signature of the secretary of the international organization:</i>

(A remplir avant l'utilisation par le titulaire du carnet / To be completed before use by the holder of the carnet)

6. Pays de départ <i>Country/Countries of departure</i> ⁽¹⁾
7. Pays de destination <i>Country/Countries of destination</i> ⁽¹⁾
8. No(s) d'immatriculation du (des) véhicule(s) routier(s) ⁽¹⁾ <i>Registration No(s). of road vehicle(s)</i> ⁽¹⁾
9. Certificat(s) d'agrément du (des) véhicule(s) routier(s) (No et date) ⁽¹⁾ <i>Certificate(s) of approval of road vehicle(s) (No. and date)</i> ⁽¹⁾
10. No(s) d'identification du (des) conteneur(s) ⁽¹⁾ <i>Identification No(s). of container(s)</i> ⁽¹⁾
11. Observations diverses <i>Remarks</i>
12. Signature du titulaire du carnet: <i>Signature of the carnet holder:</i>

⁽¹⁾ Biffer la mention inutile
Strike out whichever does not apply

* Voir annexe 1 de la Convention TIR, 1975, élaborée sous les auspices de la Commission économique des Nations Unies pour l'Europe.
* See annex 1 of the TIR Convention, 1975, prepared under the auspices of the United Nations Economic Commission for Europe.

ТИР карнейн загвар маягт - Хувилбар 2
(Согтууруулах ундаа болон тамхи, Ваучер 1 – Цагаан өнгөтэй байна)

VOUCHER № 1 PAGE 1		1. TIR CARNET No	
2. Customs office(s) of departure 1. _____ 2. _____ 3. _____		3. Name of the international organization	
For official use		4. Holder of the carnet (identification number, name, address and country)	
		5. Country/Countries of departure	6. Country/Countries of destination
7. Registration No(s). of road vehicle(s)		8. Documents attached to the manifest	
GOODS MANIFEST			
9. (a) Load compartment(s) or container(s) (b) Marks and Nos. of packages or articles	10. Number and type of packages or articles; description of goods	11. Gross weight in kg	16. Seals or identification marks applied, (number, identification)
12. Total number of packages entered on the manifest Destination:	Number	13. I declare the information in items 1-12 above to be correct and complete	
1. Customs office		14. Place and date	
2. Customs office		15. Signature of holder or agent	
3. Customs office		17. Customs office of departure. Customs officer's signature and Customs office date stamp	
18. Certificate for goods taken under control (Customs office of departure or of entry en route)			
☐ 19. Seals or identification marks found to be intact	20. Time-limit for transit		
21. Registered by the Customs office at		under No.	
22. Miscellaneous (itinerary stipulated, Customs office at which the load must be produced, etc.)			
23. Customs officer's signature and Customs office date stamp			
COUNTERFOIL № 1 PAGE 1		of TIR CARNET No	
1. Accepted by the Customs office at _____		6. Customs officer's signature and Customs office date stamp	
2. Under No. _____			
3. Seals or identification marks applied _____			
4. ☐ Seals or identification marks found to be intact			
5. Miscellaneous (route prescribed, Customs office at which the load must be produced, etc.) _____ _____			

ТИР карнейн загвар маягт - Хувилбар 2
(Согтууруулах ундаа болон тамхи, Ваучер 2 – Цайвар ногоон өнгөтэй байна)

VOUCHER N° 2 PAGE 2		1. TIR CARNET No 	
2. Customs office(s) of departure 1. _____ 2. _____ 3. _____		3. Name of the international organization	
For official use		4. Holder of the carnet (identification number, name, address and country)	
		5. Country/Countries of departure	6. Country/Countries of destination
7. Registration No(s). of road vehicle(s)		8. Documents attached to the manifest	
GOODS MANIFEST			
9. (a) Load compartment(s) or container(s) (b) Marks and Nos. of packages or articles		10. Number and type of packages or articles; description of goods	
		11. Gross weight in kg	16. Seals or identification marks applied, (number, identification)
12. Total number of packages entered on the manifest Destination: 1. Customs office 2. Customs office 3. Customs office		Number	13. I declare the information in items 1-12 above to be correct and complete 14. Place and date 15. Signature of holder or agent
			17. Customs office at departure. Customs officer's signature and Customs office date stamp
18. Certificate for goods taken under control (Customs office of departure or of entry en route)		24. Certificate of termination of the TIR operation (Customs office of exit en route or of destination)	
☐ 19. Seals or identification marks found to be intact	20. Time-limit for transit	☐ 25. Seals or identification marks found to be intact	
21. Registered by the Customs office at _____	under No. _____	26. Number of packages for which the termination of the TIR operation is certified	
22. Miscellaneous (itinerary stipulated, Customs office at which the load must be produced, etc.)		27. Reservations	
23. Customs officer's signature and Customs office date stamp 		28. Customs officer's signature and Customs office date stamp 	
COUNTERFOIL N° 2 PAGE 2		of TIR CARNET No 	
1. Arrival certified by the Customs office at _____		6. Customs officer's signature and Customs office date stamp 	
2. ☐ Seals or Identification marks found to be intact			
3. Number of packages for which the termination of the TIR operation is certified (as specified in the manifest) _____			
4. New seals affixed _____			
5. Reservations _____			
_____			

ТИР карнейн загвар маягт - Хувилбар 2

(Согтууруулах ундаа болон тамхи, Баталгаажсан мэдээ – Тод шар өнгөтэй байна)

Certified report			
<small>Drawn up in accordance with article 25 of the TIR Convention (See also Rules 13 to 17 regarding the use of the TIR carnet)</small>			
1. Customs office(s) of departure		2. TIR CARNET № 	
		3. Name of the international organization	
4. Registration No(s), of road vehicle(s) Identification No(s), of container(s)		5. Holder of the carnet (identification number, name, address and country)	
6. The Customs seal(s) is/are	intact ☐	not intact ☐	8. Remarks
7. The load compartment(s) or container(s) is/are	intact ☐	not intact ☐	
9. ☐ No goods appeared to be missing		☐ The goods indicated in items 10 to 13 are missing (M) or have been destroyed (D) as indicated in column 12	
10. (a) Load compartment(s) or container(s) (b) Marks and Nos. of packages or articles	11. Number and type of packages or articles; description of goods	12. M or D	13. Remarks (give particulars of quantities missing or destroyed)
14. Date, place and circumstances of the accident			
15. Measures taken to enable the TIR operation to continue ☐ affixing of new seals: number _____ description _____ ☐ transfer of load (see item 16 below) ☐ other			
16. If the goods have been transferred: description of road vehicle(s)/container(s) substituted			
Registration No.		Approved	
		Yes No	
(a) vehicle _____		☐ ☐	
Identification No. _____		☐ ☐	
(b) container _____		☐ ☐	
		No. of certificate of approval _____	
		Number and particulars of seals affixed _____ / _____	
17. Authority which drew up this certified report			
_____ Place/Date/Stamp		_____ Signature	
		18. Endorsement of next Customs office reached by the TIR transport	
		_____ Signature	
☐ Mark the appropriate boxes with a cross			

2 дугаар хавсралт

ГААЛИЙН БИТҮҮМЖЛЭЛТЭЙГЭЭР ОЛОН УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД ТЭЭВЭРЛЭЛТ ХИЙХИЙГ ЗӨВШӨӨРЧ БОЛОХ АВТО ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЭЛД ТАВИГДАХ ТЕХНИКИЙН НӨХЦӨЛИЙН ТУХАЙ ЖУРАМ

1 дүгээр зүйл

Үндсэн зарчим

Барааг гаалийн битүүмжлэлтэйгээр олон улсын хэмжээнд тээвэрлэх зөвшөөрлийг зөвхөн дараахь байдлаар зохион бүтээсэн болон тоногдсон ачааны тэвш бүхий тээврийн хэрэгсэлд олгоно:

- (a) гаалийн лац, ломбыг эвдэлгүйгээр, эсхүл эвдсэн ул мөр үлдээхгүйгээр тээврийн хэрэгслийн битүүмжилсэн хэсгээс бараа авах, түүнд бараа хийх боломжгүй байх;
- (b) гаалийн лац, ломбыг хялбар аргаар, жинхэнэ ёсоор нь тавих боломжтой байх;
- (c) барааг нуун далдлах нууц зай завсаргүй байх;
- (d) бараа байрлуулах бүх хэсэгт гаалийн үзлэг хийхээр нэвтрэх боломжтой байх.

2 дугаар зүйл

Ачааны зориулалтын хэсгийн бүтэц

1. Энэ журмын 1 дүгээр зүйлд заасан шаардлагыг хангах үүднээс:

(a) Ачааны зориулалтын хэсгийн бүрдэл хэсгүүд (хана, шал, дээвэр, багана, хүрээ, хөндөл гэх мэт)-ийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр гаднаас нь авч, солих боломжгүй зүйлээр, эсхүл илэрхий ул мөр үлдээхгүйгээр өөрчлөх боломжгүй бүтэц бий болгох аргаар угсарсан байна. Талууд, шал, хаалга болон дээвэр нь янз бүрийн хэсгээр хийгдсэн бол эдгээр нь шаардлагыг адилхан хангасан байх бөгөөд бат бөх байна.

2 дугаар зүйлийн 1 (a) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.2.1 (a)

Бүрдэл хэсгийг угсрах

(a) Хэрэв холбох хэрэгсэл (тавтай хадаас, шураг, боолт, гайка гэх мэт) хэрэглэх бол хангалттай тооны тийм хэрэгслийг бүрдэл хэсгийн гаднаас нь углаж, дотроо цухуйтал нь нэвт шургуулж, дотроос нь бэхэлнэ (тавлана, гагнана, бүрээсэлнэ эсхүл эрэгдэж эргийг цохиж хэвлүүрдэх буюу гагнана). Гэвч ердийн тавтай хадаас (өөрөөр хэлбэл, бүрдэл хэсгүүдийн хоёр талд тавьдаг тав)-ыг дотроос нь углаж болно. Дээрхийг үл харгалзан, тэвшний шалыг дотроо өөрөө тасрагч шураг, өөрөө нүхлэгч тавтай хадаас, эсхүл дэлбэрэлт болон хийн шахуургаар бууддаг тавтай хадаасаар бэхэлж болно. Хэрэв бэхлэлтийг дотроос нь хийсэн бөгөөд тэр нь шал, доодхи металл хөндийг тэгш өнцгөөр нэвтрэн гарсан бол дотроо өөрөө тасрагч шураг хэрэглэснээс бусад тохиолдолд гадагш гарсан зарим үзүүрийг хөндлийн гадна талтай тэгшилсэн байх буюу түүнтэй хамт гагнасан байна;

(b) Энэ тайлбарын (a) хэсгийн шаардлагыг хангах үүднээс холболтын ямар хэрэгсэл, хичнээн тоогоор хэрэглэхийг эрх бүхий байгууллага тодорхойлно. Чингэхдээ тийнхүү угсарсан бүрдэл хэсгийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр шилжүүлэн байрлуулах, солих боломжгүй байх нөхцөлийг хангана. Холболтын бусад хэрэгслийг сонгох, байршуулахад аливаа хязгаарлалт байхгүй;

(с) Илэрхий ул мөр үлдээхгүйгээр авч, сольж болох өөрөөр хэлбэл, угсрах бүрдэл хэсгийн хоёр талаас хийж болох холболтын хэрэгсэл хэрэглэхийг энэ тайлбарын (а) заалт зөвшөөрөхгүй. Тийм хэрэгслийн жишээ гэвэл сугалж агшдаг тавтай хадаас, сохор тавтай хадаас зэрэг болно;

(d) Дээр заасан угсралтын аргыг хэрэв тэдгээр нь тухайн тээврийн хэрэгслийн техникийн шаардлагад нийцэж байвал тээврийн тусгай хэрэгсэлд, тухайлбал тусгаарлагчтай, хөргөгчтэй, түүнчлэн цистернтэй тээврийн хэрэгсэлд хэрэглэнэ. Хэрэв техникийн шалтгаанаар, бүрдэл хэсгүүдийг энэ Тайлбар бичгийн (а)-д заасан аргаар холбох боломжгүй бол тэдгээрийг энэ тайлбарын (с)-д заасан хэрэгслээр холбож болно. Гэхдээ ханын дотроос нь хийсэн хэрэгсэлд гаднаас нь хүрэх боломжгүй байх ёстой.

(b) хаалга болон хаалтын бусад бүх систем (хашлага, цоргоны хаалт, нээлхийний таг гэх мэт) нь гаалийн лац, ломбо тавих хэрэгсэлтэй байна. Уг хэрэгслийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр тээврийн хэрэгслийн гадна талаас авч, солих боломжгүй байх, эсхүл уг хэрэгсэл нь гаалийн лац, ломбыг эвдэлгүйгээр хаалга буюу бэхэлгээг онгойлгож болохооргүй байх ёстой. Гаалийн лац ломбо нь зохих ёсоор хамгаалагдсан байна. Дээвэр нь онгойдог байхыг зөвшөөрнө.

2 дугаар зүйлийн 1 (b) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.2.1 (b) Хаалга болон хаалтын бусад систем

(a) Гаалийн лац, ломбо тавих хэрэгсэл нь:

- (i) гагнагдсан, эсхүл 2 дугаар зүйлийн 1 (a) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл нь (a)-д заасантай тохирох хоёроос доогүй холболтын хэрэгслээр тогтоогдсон байх ёстой;
- (ii) ачааны тэвшийг хааж, лацдаж ломбодсон үед илэрхий мөр үлдээлгүйгээр уг хэрэгслийг салгаж болохооргүйгээр зохион бүтээгдсэн байх ёстой;

Мөн уг хэрэгсэл нь:

- (iii) 11-ээс доошгүй мм-ийн диаметртэй нүхтэй, эсхүл багаар бодоход 11 мм-ийн урттай, 3 мм-ийн өргөнтэй цоорхойтой байх ёстой; мөн
- (iv) ямар ч төрлийн лац, ломбо тавьсан адилхан найдвартай байх ёстой.

(b) Дүүжин хаалга зэргийг тогтоох төрөл бүрийн нугас (ухархайн нугас, гогцоот нугас, хадааст нугас) болон бусад хэрэгслийг энэ тайлбар тэмдэглэл (a)-ийн (i), (ii)-т заасан шаардлагад нийцэхээр найдвартай хийсэн байна. Түүнээс гадна тийм хэрэгслийн янз бүрийн бүрдэл хэсгүүд (тухайлбал, нугасны нуруу, гол хадаас, холболт) нь ачааны тэвшний гаалийн баталгаат байдлыг хангахын зэрэгцээ уг тэвшийг хааж, лацдаж, ломбодсоны дараа илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр салгах, задлах боломжгүй байна (6 дугаар хавсралтад зүүсэн Зураг 1 (a)-г үз). Гэвч гаалийн лац, ломбо тавих хэрэгсэл нь хаалга буюу түүнтэй ижилтгэх зүйлийг хааж, лацдаж, ломбодсоны дараа гаднаас нь хүрэх боломжгүй бол илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр түүнийг нугас буюу түүнтэй ижилтгэх хэрэгслээс салгаж болохгүй байхад хангалттай. Хэрэв хаалга буюу хаалтын хэрэгсэл нь хоёроос илүү нугастай бол хаалганы зөвхөн хоёр захад ойрхон байгаа хоёр нугасыг дээрх (a) заалтын (i), (ii)-т заасан шаардлагын дагуу тогтоосон байна.

(с) Ялангуяа, тусгаарлагч бүхий ачааны тэвштэй тээврийн хэрэгсэл байх тохиолдолд гаалийн лац, ломбо тавих хэрэгсэл, нугас болон бусад тогтоогчийг салгаж авбал тухайн тэвшний дотогш, эсхүл бараа нуун далдалж болох бусад орон зайд нэвтрэх боломжтой тул тэдгээрийг тийм ачааны тэвшний хаалганд дараахь системийг ашиглан тогтооно:

- (i) Гаднаас нь оруулах боловч 2.2.1 (а) тайлбар тэмдэглэлд заасан шаардлага өөрөөр хангахааргүй эрэг, эсхүл шургаар дараахь нөхцөлтэйгөөр:

эрэг шурагны үзүүрийг хаалганы давхарга буюу давхаргуудын цаана бэхэлсэн таслагч ялтас буюу түүнтэй ижилтгэх хэрэгсэлд тогтооно, мөн

шаардлагатай тооны эрэг буюу шурагны толгойг гаалийн лац, ломбо тавих хэрэгсэл, нугас гэх мэт зүйлтэй гагнаж, хэвий нь алдагдуулж, мэдэгдэхүйц шинж тэмдэг үлдээлгүйгээр эрэг, шургийг эвдэж салгах боломжгүй болно. (6 дугаар хавсралтад зүүсэн Зураг 1-г үз)

- (ii) Тусгаарлагчтай хаалганы дотор талаас нь оруулдаг бэхлэгч хэрэгслээр дараахь нөхцөлтэйгээр:

уг хэрэгслийн бэхлэгч хадаас болон хамгаалалтын даравчийг хийн буюу шингэн шахуургын тоног төхөөрөмжөөр угсарч, хаалганы гадна давхарга болон тусгаарлагч хоёрын дунд байрлуулсан ялтас буюу түүнтэй ижилтгэх хэрэгслийн ард тогтооно, бэхлэгч хадаасны толгойд ачааны тэвшний дотор талаас хүрэх боломжгүй болгоно, мөн

хангалттай тооны хамгаалалтын даравч, бэхлэгч хадаасыг хооронд нь гагнаж, уг хэрэгслийг мэдэгдэхүйц шинж тэмдэг үлдээлгүйгээр салгах боломжгүй болгоно. (6 дугаар хавсралтад зүүсэн зураг 5-ыг үз)

“Тусгаарлагч бүхий тэвш ачааны тэвш” гэдэгт хөргөгчтэй болон изотермийн үйлчлэлтэй тэвш хамаарна.

(d) Олон тооны цорго, цоргоны хаалт, нээлхийний таг, хашлага болон тэдгээртэй адилтгах хаалттай тээврийн хэрэгслийг хамгийн цөөн тооны гаалийн лац, ломбо тавих боломжтой болгоно. Энэ зорилгоор зэрэгцээ байрласан хаалтыг гаалийн зөвхөн лац, ломбо тавихаар нэг хэрэгслээр хооронд нь холбоно, эсхүл ижил зориулалттай нэг хаалтаар хаана.

(e) Онгойдог дээвэр бүхий тээврийн хэрэгслийг хамгийн цөөн тооны гаалийн лац, ломбо тавих боломжтой болгосон байна.

(f) Гаалийн битүүмжлэлийг баталгаатай болгохын тулд нэгээс дээш тооны гаалийн ломбо тавих шаардлагатай тохиолдолд тийм ломбоны тоог Зөвшөөрлийн гэрчилгээний 5 дахь нүдэнд зааж өгнө (1975 оны ТИР карнейн тухай конвенцийн 4 дүгээр хавсралт). Гаалийн ломбонуудыг хуурай замын тухайн тээврийн хэрэгслийн (тухайн автомашины) яг хаана хаана тавьсныг харуулсан бүдүүвч зургийг, эсхүл гэрэл зургийг Зөвшөөрлийн гэрчилгээнд хавсаргасан байна.

(с) агааржуулагчийн болон бохирын нүхэнд тээврийн хэрэгслийн дотор талд орох боломжийг хаах хэрэгсэл байрлуулсан байна. Уг хэрэгслийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр гаднаас нь авч, солих боломжгүй хийцтэй байна.

2 дугаар зүйлийн 2.1 (с) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.2.1 (с)-1 Агааржуулагчийн нүх

- (а) Энэ нь зарчмын хувьд 400 мм-ээс хэтрэхгүй хэмжээтэй байна.
- (б) Ачааны хэсэгт шууд орох боломжтой нүхийг дараахь байдлаар хаана:
  - (i) төмөр утсан тор буюу олон нүхтэй сараалжин хаалтаар (аль ч тохиолдолд нүхнүүдийн хамгийн том нь 3 мм-ийн хэмжээтэй байна) хааж, гагнасан төмөр ханаар давхар хамгаална (Нүхний хамгийн том нь 10 мм-ийн хэмжээтэй байна);
  - (ii) нэг нүхтэй бөгөөд хангалттай бөх чанарын төмөр хаалтаар хаах (нүхний хамгийн том нь 3 мм-ийн хэмжээтэй, хаалтын зузаан нь багаар бодоход 1 мм байна).
- (с) ачааны тэвшинд шууд орох боломжгүй нүх (тухайлбал, тохой хэлбэртэй, эсхүл мухар системийн нүх)-ийг (б)-д заасан хэрэгслээр хаах боловч тагны нүх нь 10 мм-ийн хэмжээтэй (төмөр утсан тор буюу төмөр хаалтын хувьд) байна.
- (д) бүрээсэнд эдгээр нүхийг гаргасан бол, энэ 2 дугаар зүйлийн 1 (б) хэсгийн тайлбар тэмдэглэлд заасан хэрэгслийг зарчмын хувьд тохируулан хийж өгнө. Гэвч, нүхтэй металл хаалтын хэлбэртэй хаах хэрэгслийг гадна нь төмөр утас буюу бусад торыг дотор нь байрлуулж болно.
- (е) шаардлагатай хэмжээ бүхий нүхнүүдтэй бөгөөд нүдэнд үзэгдэхээргүй байдлаар эвдэж нүхийг нь томруулах боломжгүй бөт бат материалтай бол метал бус нэг төрлийн хэрэгслийг ашиглаж болно. Түүнээс гадна агааржуулагч хэрэгслийг бүрээсний зөвхөн нэг талаас авч солих боломжгүй байвал зохино.
- (ф) агааржуулагчийн нүхийг хамгаалалтын хэрэгслээр хааж болно. Түүнийг нүхэнд гаалийн үзлэг хийх боломжтой байдлаар бүрээсэнд тогтооно. Тэрхүү хамгаалалтын хэрэгслийг агааржуулагчийн нүхний хаалтаас 5 см-ээс доошгүй зайтай бүрээсэнд тогтооно.

2 дугаар зүйлийн 1 (с) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.2.1 (с)-2 Бохир усны нүх

- (а) Тэр нь зарчмын хувьд 35 мм-ээс томгүй хэмжээтэй байна.
- (б) Ачааны хэсэгт шууд орох боломжтой нүхийг агааржуулагчийн нүхний тухай Тайлбар тэмдэглэл 2.2.1-ийн (с)-д заасан хэрэгслээр тоноглоно.
- (с) Бохир усны нүх ачааны хэсэгт орох боломжгүй үед эдгээр нүх нь ачааны хэсгийн дотор талаас амархан хүрч болох дефлекторын найдвартай системээр тоноглогдсон тохиолдолд энэ Тайлбар тэмдэглэл (б)-д заасан хэрэгсэл шаардагдахгүй.

2. Энэ журмын 1 дүгээр зүйлийн (с) хэсгийг үл харгалзан, практик шаардлагын үүднээс хоосон зай (тухайлбал, давхар хананы хооронд) бүхий тээврийн хэрэгслийн бүрдэл хэсэг байж болно. Уг зайд бараа нуун далдлах боломж олгохгүй байх үүднээс:

- (i) Хэрэв дотуур хана нь шалнаас дээвэр хүртэлх нийт өндөртэй тэнцүү, эсхүл бусад тохиолдолд, уг хана болон гадуур хананы хоорондох зай ямар ч нүх сүвгүй битүү байх тохиолдолд ачааны тэвшний дотуур ханыг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр салгаж, солих боломжгүй байдлаар хийгдсэн байна; мөн

- (ii) Хэрэв дотуур хана нь нийт өндрөөс бага бөгөөд уг хана, гадуур хананы хооронд зай ямар ч нүх сүвгүй битүү биш, мөн ачааны тэвш нь зай завсартай байх бусад бүх тохиолдолд тийм зай завсрын тоог аль болох бага болгож, тэдгээрт гаалийн үзлэг хийх боломжтой байлгана.

3. Ачааны тэвшинд цонх хийхийг зөвшөөрөх бөгөөд тэдгээр нь маш бат бөх материалаар хийгдэж, илэрхийгээр ул мөр үлдээхгүйгээр гадна талаас нь хөдөлгөх, солих боломжгүй байх ёстой. Шил хийсэн байж болох боловч хамгаалалтын шилнээс бусад шилийг хэрэглэхэд цонх нь гадна талаас нь хөдөлгөх боломжгүй металл сараалжаар бүрхэгдсэн байх бөгөөд сараалжны нүхний хэмжээ нь 10 мм-ээс хэтрэхгүй байна.

2 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.2.3 Аюулгүй шил

Хэрэв тээврийн хэрэгслийг ашиглах жирийн нөхцөлд ердийн байдлаар тохиолдолд аливаа хүчин зүйлийн нөлөөгөөр эвдэрч гэмтэх аюулгүй шил гэж үзнэ. Уг шил нь түүний аюулгүй шил болохыг гэрчилсэн таних тэмдэгтэй байна.

4. Шал нь тосолгоо, засвар үйлчилгээ хийх болон элсний сав дүүргэх зэрэг техникийн зориулалттай онгорхойтой байж болно. Энэ тохиолдолд уг онгорхой нь ачааны тэвшинд гаднаас орох боломжгүй байдлаар тогтоосон тагтай байна.

3 дугаар зүйл

Бүрээстэй тээврийн хэрэгсэл

1. Хэрэв тохирохоор бол энэ журмын 1, 2 дугаар зүйлийг бүрээстэй тээврийн хэрэгсэлд мөн мөрдөнө. Түүнээс гадна эдгээр тээврийн хэрэгсэл нь энэ зүйлд тохирсон байна.

2. Бүрээс нь бөх бат зотон даавуу, эсхүл бөх бат бөгөөд сунадаггүй хуванцар буюу резинэн хучлагатай эдийн аль нэг байж болно. Бүрээс нь муудаагүй байхын зэрэгцээ хаах хэрэгслийг нэгэнт битүүмжилсэн бол илэрхий ул мөр үлдээхгүйгээр ачааны хэсэгт нэвтрэн орох боломжгүй байхаар хийгдсэн байна.

3. Хэрэв бүрээс нь хэд хэдэн хэсгээс бүрдсэн бол тэдгээр хэсгийн захыг зөрүүлэн нугалж, 15 мм-ээс доошгүй зайтай давхар оёдол хийсэн байна. Уг давхар оёдлыг энэ журамд хавсаргасан бүдүүвч зураг 1-д үзүүлсний дагуу хийнэ, гэхдээ бүрээсний хэсэг (тухайлбал, даруулга, бөхөлгөөтэй булан гэх мэт)-ийг дээрх байдлаар зүйж хийх боломжгүй бөгөөд энэ тохиолдолд дээд талын хэсгийг нугалж, энэ журамд хавсаргасан бүдүүвч зураг 2 буюу 2 (а)-д үзүүлсний дагуу оёдол хийнэ. Давхар оёдлын нэг нь зөвхөн дотроосоо үзэгдэхүйц байх бөгөөд түүний утасны өнгө нь бүрээсний өнгө болон нөгөө оёдлын утасны өнгөнөөс өөр өнгөтэй байна. Бүх оёдлыг машинаар хийсэн байна.

3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.3.3 Хэд хэдэн зүйдэл бүхий бүрээс

(а) Бүрээсний зүйл нь 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт тохирсон өөр өөр материалаар хийгдсэн байж болно.

(b) Зүйдлүүдийг 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар зүйлийн шаардлагад нийцүүлэн хийсэн бол бүрээсийг аюулгүй байдлыг зохих ёсоор хангасан ямар ч зохилдолгоотой зүйдэл байж болно.

4. Хэрэв бүрээсийг хуванцар бүрхүүлтэй эдээр хийсэн бөгөөд тэр нь хэд хэдэн зүйдэлтэй бол уг зүйдлүүдийг энэ журамд хавсаргасан бүдүүвч зураг 3-д үзүүлсний дагуу хайлуулж наасан байж болно. Хэсгүүдийн захыг 15 мм-ээс доошгүйгээр хэмжээтэй зөрүүлсэн байна. Хэсгүүдийг хооронд нь зөрүүлсэн өргөний хэмжээгээр хамтад нь хайлуулж наасан байна. Бүрээсийн гадна хэсгийн захыг 7 мм-ээс багагүй өргөнтэй хуванцар туузаар дарж, мөн адил хайлуулж наана. Хуванцар тууз болон түүний хоёр талаас 3 мм-ээс доошгүй бүрээсийн хэсгийг тодорхой дүрслэл бүхий нэг загварын мөр гаргаж тамгална. Хэсгүүдийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр салгаж, буцаан наах боломжгүй байдлаар хайлуулж наасан байна.

5. Засварыг энэ журамд зүүсэн зураг 4-д үзүүлсэн аргатай нийцүүлэн хийнэ: захыг зөрүүлэн нугалж, 15 мм-ээс доошгүй зайтай, нүдэнд үзэгдэх давхар оёогоор хамтад нь оёно, дотроос нь үзэгдэх утасны өнгө гаднаас нь үзэгдэх утасны өнгө болон бүрээсийн өнгөнөөс өөр байна, бүх оёдлыг машинаар хийсэн байна. Хэрэв бүрээс нь захаараа гэмтсэн бол гэмтсэн хэсэгт нөхөөс тавьж бүрээсийг засах бөгөөд оёдлыг энэ зүйлийн 3 дугаар хэсэг болон энэ журамд зүүсэн зураг 1-д үзүүлсний дагуу хийж гүйцэтгэнэ. Хэрэв бүрээс нь хуванцар хучлагатай эд бол түүнийг энэ зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасан аргаар засна. Гэвч энэ тохиолдолд, хуванцар туузыг бүрээсний хоёр талд наах бөгөөд нөхөөсийг бүрээсний дотор талд байрлуулсан байна.

6. Бүрээсийг тээврийн хэрэгсэлд тогтоохдоо энэ журмын 1 дүгээр зүйлийн (a), (b) хэсэгт заасан нөхцөлийг хатуу баримтална. Дараахь системийг хэрэглэж болно. Үүнд:

(a) Бүрээсийг дараахь зүйлээр бэхэлнэ:

- (i) ачааны тэвшинд тогтоосон металл цагирагаар;
- (ii) бүрээсний захаар гаргасан нүхээр; мөн

(iii) бүх цагирган дундуур орж, бүрээсэн дээгүүр гүйн, гаднаасаа бүхэлдээ харагдах бэхэлгээгээр.

Тухайн тээврийн хэрэгслийн хийц нь өөрөө ачааны тэвшинд нэвтрэх бүх боломжийг хаасан байхаас бусад тохиолдолд бүрээс нь бэхлэлтийн цагирагны төвөөс 250 мм-ээс доошгүй хэмжээгээр чингэлгийн цул хэсгийг давсан байна.

3 дугаар зүйлийн 6 (a) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.3.6 (a) -1 Гүйдэг цагираг бүхий тээврийн хэрэгсэл

Тээврийн хэрэгсэлд тогтоосон метал хөндлөвчийн дагуу гүйдэг бэхлэлтийн метал цагирагийг энэ хэсгийн зорилгоор дараахь тохиолдолд хүлээн зөвшөөрнө (6 дугаар хавсралтад зүүсэн Зураг 2-ыг үз):

(a) хөндлөвчийг хооронд нь 60 см-ээс илүүгүй зайтай, илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр тэдгээрийг салгаж солих боломжгүйгээр тээврийн хэрэгсэлд тогтоосон байна;

(b) цагираг нь хос нүхтэй буюу гол хөндлөвчтэй, гагнуургүйгээр цулгай хийгдсэн байна; мөн

(c) бүрээсийг тээврийн хэрэгсэлд тогтоохдоо энэхүү конвенцийн 2 дугаар хавсралтын 1 дүгээр зүйлийн (a)-д заасан нөхцөлийг хатуу баримтална.

- 2.3.6 (a)-2 Эргэдэг цагираг бүхий тээврийн хэрэгсэл
Тээврийн хэрэгсэлд бэхэлсэн металл халхавчны дотор эргэлддэг эргэдэг металл цагиргийг энэ хэсгийн зорилгоор дараахь тохиолдолд хүлээн зөвшөөрнө (6 дугаар хавсралтад зүүсэн Зураг 2a-г үз):
- (a) Халхавч бүрийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр салгаж, солих боломжгүйгээр тээврийн хэрэгсэлд тогтоосон; мөн
  - (b) Халхавчийн пүршийг хонх хэлбэрийн металл тагаар битүүлж хаасан байна.

(b) Хэрэв бүрээсний аль нэг ирмэг чингэлэгт байнгын бэхэлгээтэй байна гэвэл хоёр гадаргыг нь хооронд нь нийлүүлж бөх бат хэрэгслээр тогтооно.

3 дугаар зүйлийн 6 (b) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

- 2.3.6 (b) Байнгын бэхэлгээтэй бүрээс

Хэрэв бүрээсний нэг буюу хэд хэдэн ирмэгийг тээврийн хэрэгслийн их биед байнгын байдалтай бэхэлсэн бол 6 дугаар хавсралтын тайлбар тэмдэглэл 2.2.1 (a)-ын (a) хэсгийн шаардлагад нийцсэн холбох хэрэгслийг ашиглан, тээврийн хэрэгслийн их биед бэхэлсэн нэг буюу хэд хэдэн гонзгой металаар буюу тохирох өөр бусад металаар бүрээсийг тогтоосон байна.

(c) Хэрэв бүрээс түгжин бэхлэх систем ашигласан бол тэр нь түгжигдсэн байх тохиолдолд бүрээсийг ачааны тэвшний гадна талтай шахаж хавчсан байна. (Зураг 6-г үз)

7. Бүрээсийг зохих бүтцийг (багана, хана, нум, хөндөл гэх мэт) ашиглан тулгаж босгосон байна.

8. Цагирагны хоорондын зай болон нүхний хоорондын зай нь 200 мм-ээс илүүгүй байна. Хэрэв тээврийн хэрэгслийн хийц болон бүрээс нь ачааны тэвшинд нэвтэрч орох боломжийг хаасан бол уг зай нь арай хол байж болох боловч баганын хоёр талд байгаа цагираг болон бүрээсний нүх хоорондоо 300 мм-ээс холгүй байна. Бүрээсний нүхийг бөхөлсөн байна.

3 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

- 2.3.8 Хэрэв цагираг хажуу хашлаганд зүүлттэй бөгөөд бүрээсний нүхнүүд зууван хэлбэртэй, дөнгөж цагираг багтах жижигхэн зайтай бол 200 мм-ээс илүү боловч 300 мм-ээс хэтрэхгүй багана давсан зайг хүлээн зөвшөөрнө.

9. Бэхэлгээний (битүүмжлэлийн) дараахь утсыг ашиглана:

(a) 3 мм-ээс баагүй диаметртэй ган утсан татлага; эсхүл

(b) сунадаггүй тунгалаг бүрээстэй, 8 мм-ээс багагүй диаметртэй олсон буюу сизаль татлага, эсхүл

(с) сунадаггүй тунгалаг хуванцар бүрээстэй, ган төмрөөр ороосон шилэн мяндсан татлага Төмөр утсан татлага нь сунадаггүй тунгалаг хуванцар бүрхүүлтэй байж болно; эсхүл.

(d) зөвхөн 4-өөс доошгүй эгнээ ган утсаар голыг нь битүү хучиж ороосон дээсэн татлага, тухайн татлага (хэрэв тунгалаг бүрээстэй бол түүнийг нь оруулалгүйгээр үзэхэд) 3 мм-ээс багагүй диаметртай байх тохиолдолд.

Энэ зүйлийн 9 (а), эсхүл (d)-д заасанд тохирох татлага нь сунадаггүй тунгалаг хуванцар бүрээстэй байж болно.

Бүрээсийг энэ зүйлийн 6 (а) хэсэгт заасан шаардлагад нийцэх хийц системийн хүрээ раманд тогтоох шаардлагатай бол татлагын сурыг бэхэлгээ болгон хэрэглэж болно (тийм хийц системийн жишээг энэ хавсралтын бүдүүвч зураг 7-д үзүүлэв). Татлагын сур нь хийсэн материал, хэмжээ, хэлбэрийн хувьд 11 (а) (iii)-д заасан шаардлагад нийцсэн байвал зохино.

3 дугаар зүйлийн 9 дэх хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.3.9 Энэ тайлбар тэмдэглэл хүчингүй болсон.

10. Татлага буюу утас бүр залгаасгүй байхын зэрэгцээ хоёр үзүүртээ хатуу металлээр хийсэн төгсгөлтэй байна. Хоёр металл төгсгөл нь гаалийн ломбоны утас буюу татлага орох нүхтэй байна. Энэ зүйлийн 9-ийн (а), (b) болон (d) хэсэгт заасан шаардлагыг хангасан татлаганы хоёр металл төгсгөлийн бэхлэгч гэдэгт голоор нь гаалийн ломбоны утас буюу татлага орох хөндий нүхтэй, тавтай хадаас орно. Татлага нь тавтай хөндий хадаасны хоёр талаар ил харагдаж, уг татлага залгаасгүй болохыг мэдэх боломжтой байна. (Энэ журамд зүүсэн бүдүүвч зураг 5-ыг үз)

11. Ачаа ачих, буулгах зориулалттай бүрээсийн онгорхой дээр хоёр гадаргуу нийлэх ёстой. Дараах системийг ашиглаж болно.

(а) Бүрээсний хоёр ирмэгийг зохих ёсоор зөрүүлсэн байна. Түүнийг бас дараах зүйлээр бэхэлнэ:

- (i) энэ зүйлийн 3 болон 4 дэх хэсэгт заасны дагуу оёсон буюу гагнасан даруулгаар;
- (ii) энэ зүйлийн 8 дахь хэсэгт заасан нөхцөлийг хангасан цагираг болон бүрээсний нүхээр, цагиргийг металлээр хийсэн байна; мөн
- (iii) зохих материалаар хийсэн, залгаасгүй, сунадаггүй, 20 мм-ээс багагүй өргөнтэй, 3 мм-ээс багагүй зузаантай суран бүслүүр. Тэр нь цагирган дундуур орж, бүрээс болон даруулгын хоёр ирмэгийг хамтад нь дарсан байна; суран бүслүүрийг бүрээсний дотор бэхэлж, дараах зүйлсийн аль нэгэнд тогтоосон байна:

энэ зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан татлагыг ашиглах үүднээс бүрээсний нүхэнд; эсхүл

энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан металл цагираг углаж, энэ зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан татлагаар бэхэлж болох бүрээсний нүхэнд.

Хэрэв илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр ачааны тэвшинд нэвтрэх боломжийг хааж байгаа хамгаалалтын хаалт зэрэг тусгай хэрэгсэл байрлуулсан бол даруулга хэрэглэх шаардлагагүй.

3 дугаар зүйлийн 11 (а) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

2.3.11 (а)-1 Бүрээс чангалах даруулга

Олон тээврийн хэрэгслийн бүрээс гадна талдаа тээврийн хэрэгслийн хажуу хашлаганы уртааш гаргасан аяган нүх бүхий хэвтээ даруулгатай байдаг. Чангалагч даруулга хэмээх тэр даруулгыг чангалагч олс буюу түүнтэй ижилтгэх хэрэгслээр бүрээсийг татаж чангалахад хэрэглэдэг. Тийм даруулгыг бүрээсэнд байгаа хэвтээ зай завсрыг нуун далдлахад ашиглаж, тухайн тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэж буй бараанд хууль бусаар нэвтрэх боломж олгож байсан. Тиймээс энэ маягийн даруулгыг ашиглахыг зөвшөөрөхгүй байх нь зүйтэй. Түүний оронд дараахь хэрэгслийг ашиглаж болно. Үүнд:

- (а) дээрх загварын чангалагч даруулгыг бүрээсний дотор талд байрлуулах;
- (б) ганц аяган нүх бүхий жижигхэн дан даруулгыг бүрээсийг зохих ёсоор чангалахад шаардлагатай хэмжээгээр алслалттайгаар гадна гадаргууд байрлуулах. Нөгөө талаас, зарим тохиолдолд чангалагч даруулгыг бүрээсэнд хэрэглэхээс зайлсхийж болно.

2.3.11 (а)-2 Бүрээсний бүслүүр

Бүслүүрийг дараахь материалаар хийх нь тохиромжтой:

- (а) сураар;
- (б) хуванцар хучлагатай буюу нийлэгжүүлсэн эдийг оролцуулан тасардаггүй материалаар. Гэхдээ тийм материалыг тасалсны дараа илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр гагнах буюу холбох боломжгүй байх ёстой. Түүнээс гадна бүслүүрийг хучсан хуванцар материал нь өнгөгүй тунгалаг, гөлгөр гадаргуутай байна.

2.3.11 (а)-3 6 дугаар хавсралтад зүүсэн Зураг 3-т үзүүлсэн хэрэгсэл нь 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар зүйлийн 11 (а) заалтын сүүлийн хэсгийн шаардлагыг хангаж байна. Тэр нь бас 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар зүйлийн 6 (а), 6(б) заалтын шаардлагыг хангасан байна.

(б) Ачааны тэвшийг хааж ломбодсон үед бүрээсний ирмэгүүдийг сайн шахаж түгжих тусгай систем. Уг систем нь энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан метал цагираг орох нүхтэй, мөн энэ зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан татлагаар бэхлэх боломжтой байна. Тийм системийг энэ хавсралтад зүүсэн Зураг 8-д дүрслэн үзүүлсэн болно.

4 дүгээр зүйл

Гүйдэг (гулсаж онгойдог) ханатай автомашин

1. Энэ журмын 1, 2 болон 3 дугаар зүйлийн заалтыг хэрэв тохирохоор бол гүйдэг ханатай автомашинд мөрдөнө. Түүнээс гадна эдгээр автомашин нь энэ зүйлийн заалтад нийцсэн байна.

2. Ачааны хэсгийн гүйдэг хана, шал, хаалга болон бусад бүрдэл хэсэг нь энэ журмын 3 дугаар зүйлийн 6, 8, 9 болон 11 дэх хэсгийн шаардлагад, эсхүл дор дурдсан (i) - (vi) дэх дэд хэсгийн шаардлагад нийцсэн байна.

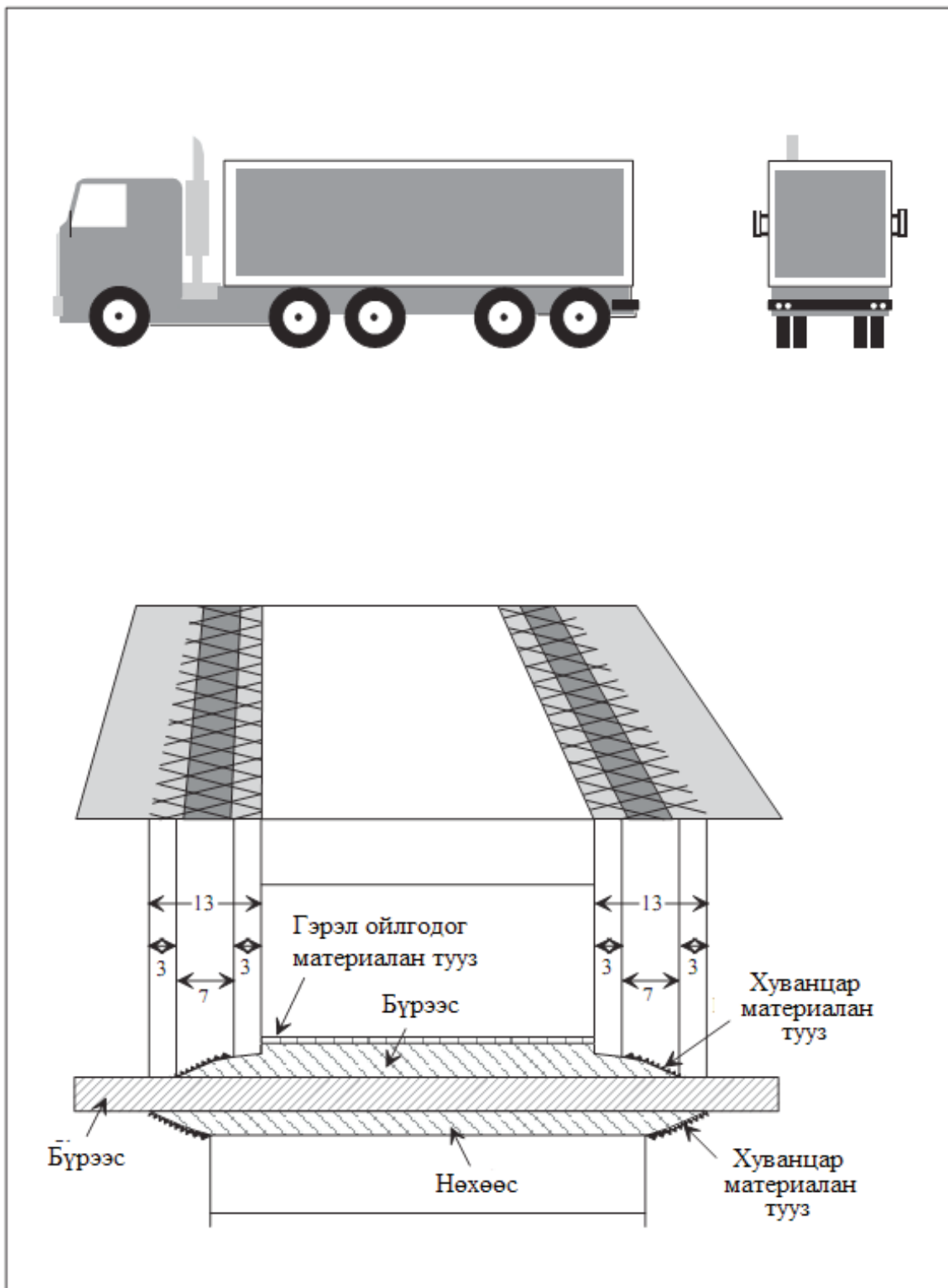
- (i) Ачааны хэсгийн гүйдэг хана, шал, хаалга болон бусад бүрдэл хэсэг нь тод ул мөр үлдээлгүйгээр нээгдэж, хаагдах боломжгүй байдлаар угсрагдсан байна.
- (ii) Хана нь автомашины дээд талын цул хэсгийг татлагын сур хоорондын бодит зайны $\frac{1}{4}$ -ээс доошгүй хэмжээгээр хучсан байна. Хана нь автомашины доод талын цул хэсгийг 50 мм-ээс доошгүй хэмжээгээр хучсан байна. Ачааны хэсгийг хааж, гаалийн зорилгоор ломбодсон байхад хана болон ачааны хэсгийн цул хэсгүүд хоорондын хэвтээ чиглэлийн завсар зай автомашины тууш тэнхлэгийн дагуу аль ч газраар нь эгцэлж хэмжихэд 10 мм-ээс ихгүй байна.
- (iii) Гүйдэг хананы чиглүүлэгч болон бусад хөдөлгөөнт хэсгүүд нь гаалийн ломбо тавьж хаасан хаалга болон бусад хөдөлгөөнт хэсгүүдийг тод ул мөр үлдээлгүйгээр гаднаас нь нээж, хаах боломжгүй байдлаар угсрагдсан байна. Гүйдэг хананы чиглүүлэгч болон бусад хөдөлгөөнт хэсгүүд нь тод ул мөр үлдээлгүйгээр ачааны хэсэгт нэвтрэн орох боломжгүй байдлаар угсрагдсан байна. Энэ системийг энэ журамд хавсаргасан 9 дүгээр бүдүүвч зурагт үзүүлэв.
- (iv) Автомашины цул хэсгүүд дээр байгаа гаалийн зорилгоор ашиглах цагираг хоорондын хэвтээ чиглэлийн зай 200 мм-ээс ихгүй байна. Гэвч хэрэв автомашин болон хана нь ачааны хэсэгт нэвтрэх боломжгүй байдлаар хийгдсэн бол уг зай арай хол байж болох боловч босоо шонгийн аль ч талд байгаа цагираг хоорондын зай 300 мм-ээс их байж болохгүй. Ямар ч тохиолдолд дээрх (ii)-т заасан болзол нөхцөл хангагдсан байх ёстой.
- (v) Татлагын сур хоорондын зай 600 мм-ээс ихгүй байна.
- (vi) Ханыг автомашины цул хэсгүүдтэй бэхэлж битүүмжлэх утас (ломбоны утас) нь энэ журмын 3 дугаар зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан шаардлагыг хангасан байна.

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

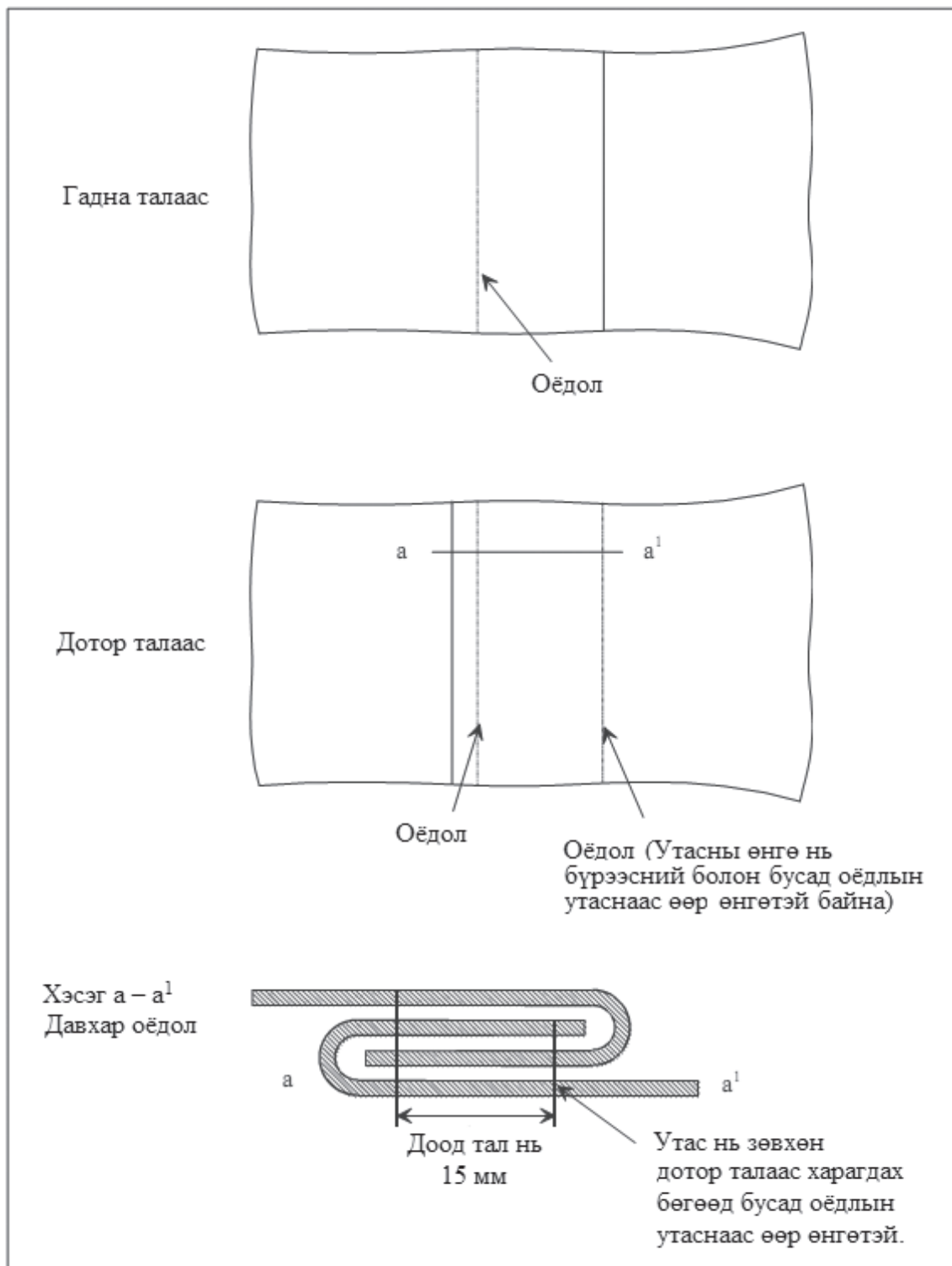
Гэрэл ойлгодог материалан тууз

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр бүдүүвч зураг

Хэд хэдэн хэсгээр хийгдсэн бүрээс

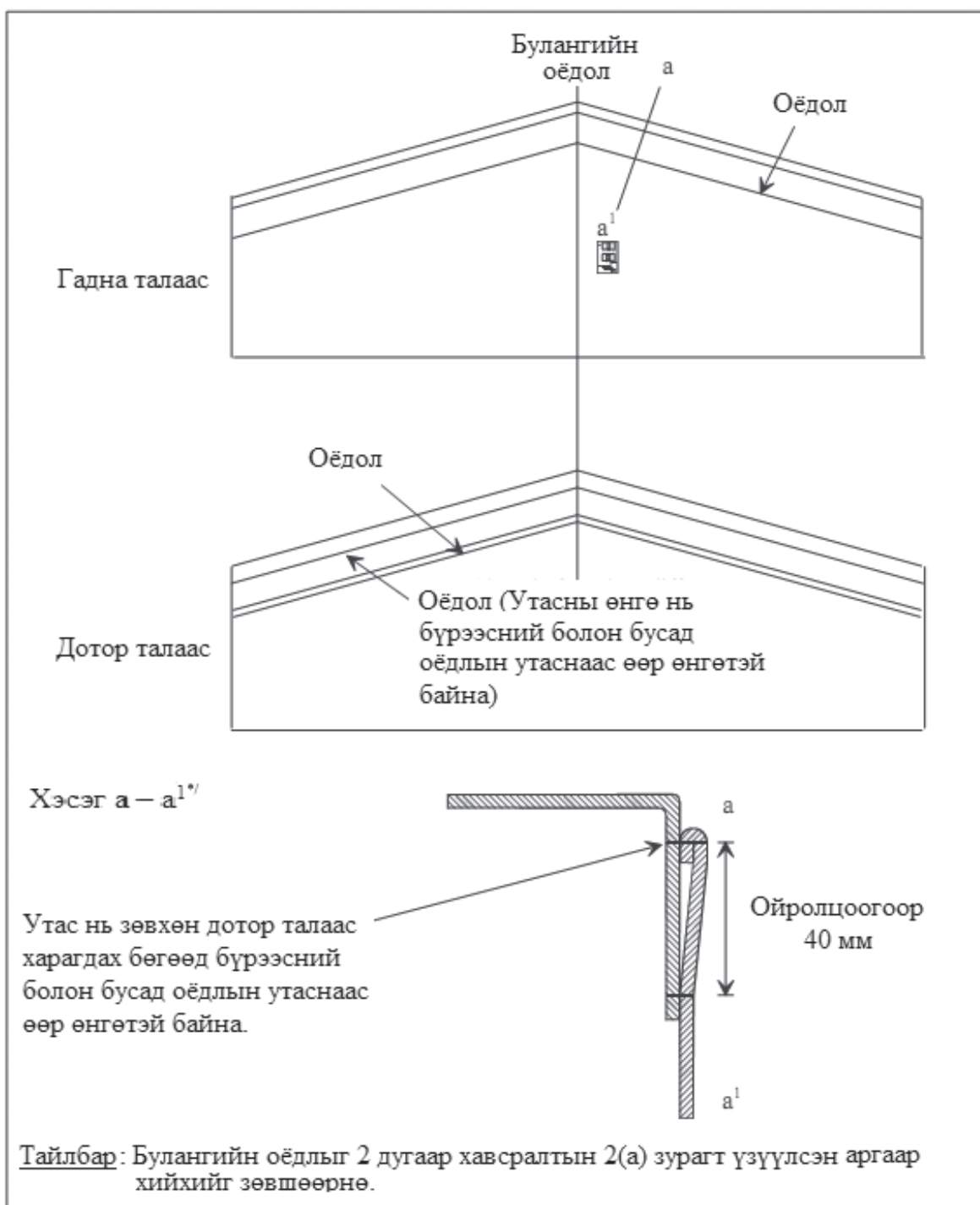

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

2 дугаар бүдүүвч зураг

Хэд хэдэн хэсгээр хийгдсэн бүрээс

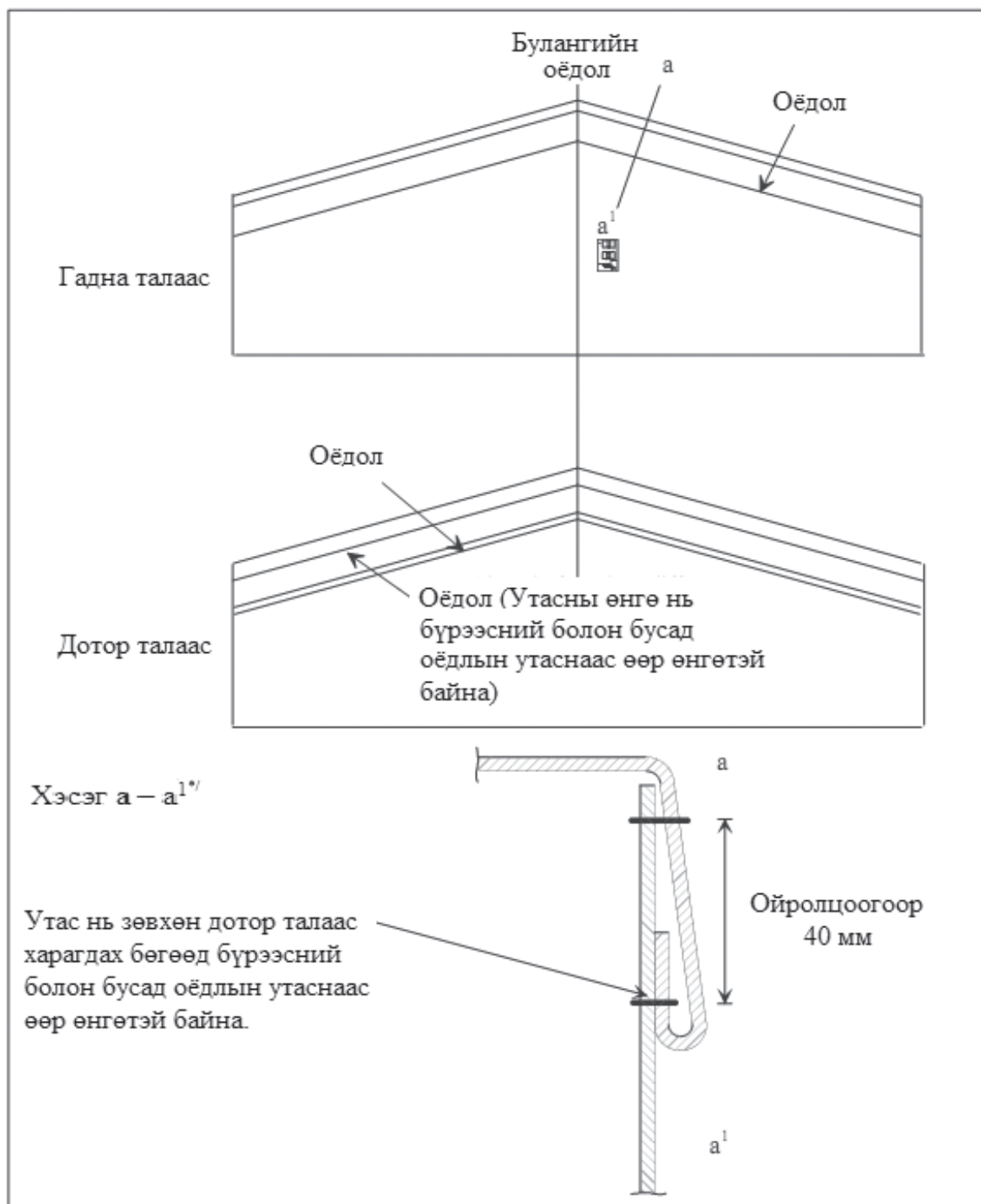

*/ Энэхүү зурагт 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн дагуу орой дээрээ нугалагдсан хэсгийг үзүүлэв.

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

2(a) дугаар бүдүүвч зураг

Хэд хэдэн хэсгээр хийгдсэн бүрээс

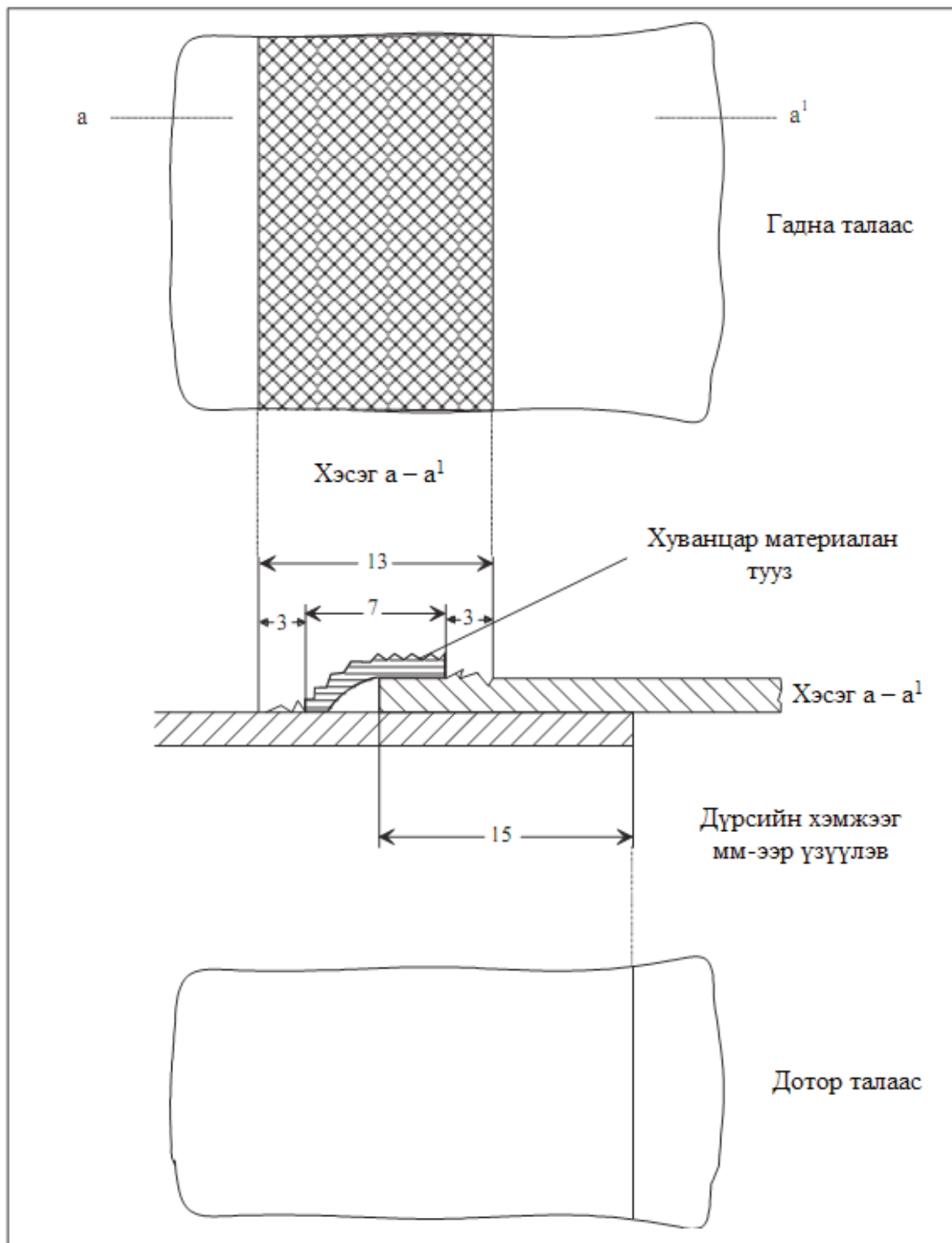
*/ Энэхүү зурагт 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн дагуу орой дээрээ нугалагдсан хэсгийг үзүүлэв.

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

3 дугаар бүдүүвч зураг

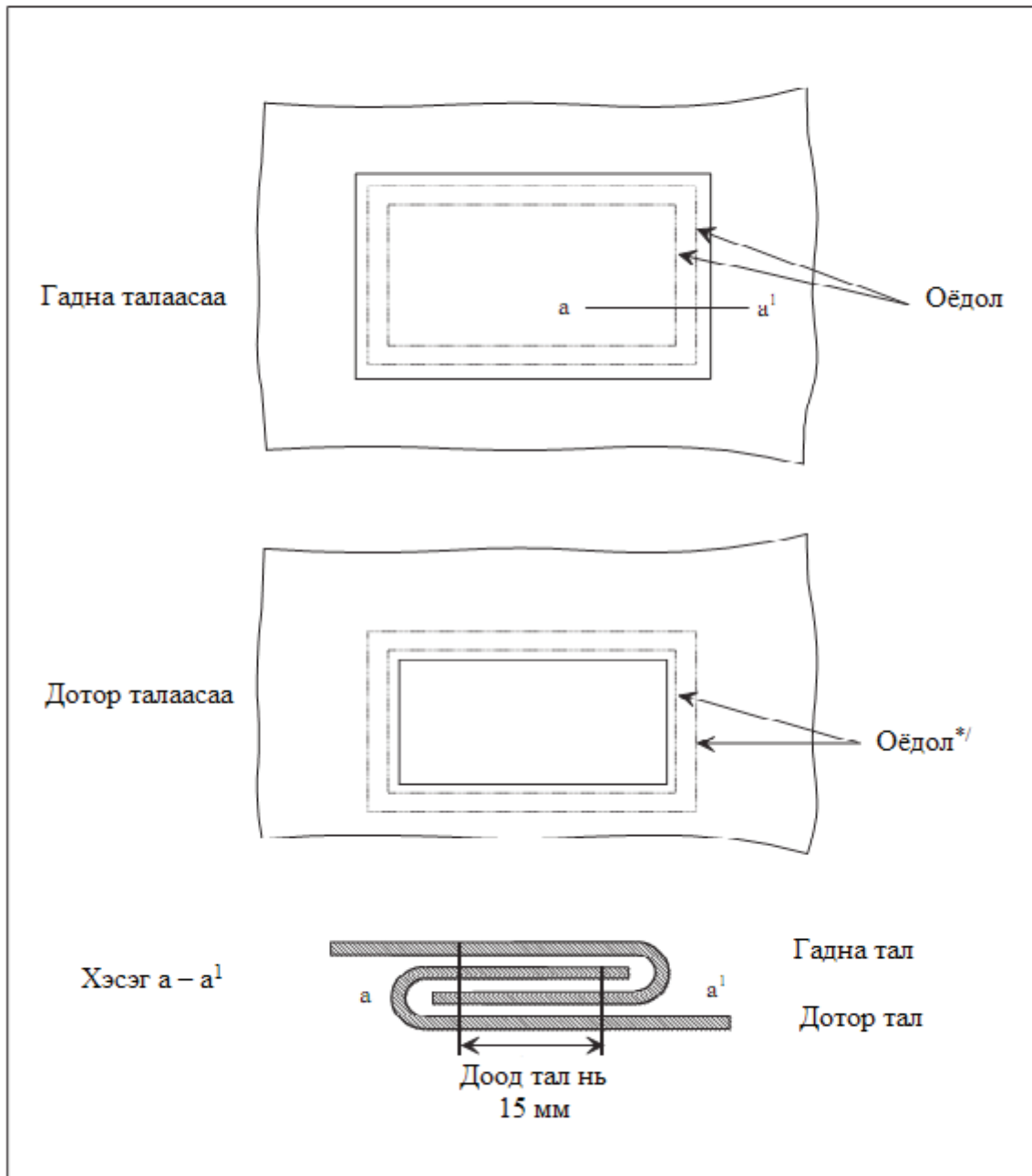
Хэд хэдэн хэсгээр хийгдсэн бүрээс

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

4 дүгээр бүдүүвч зураг

Бүрээсийг засварлах

*/ Дотор талаас харагдах утасны өнгө нь гадна талаас харагдах утасны болон бүрээсний өнгөнөөс өөр байна.

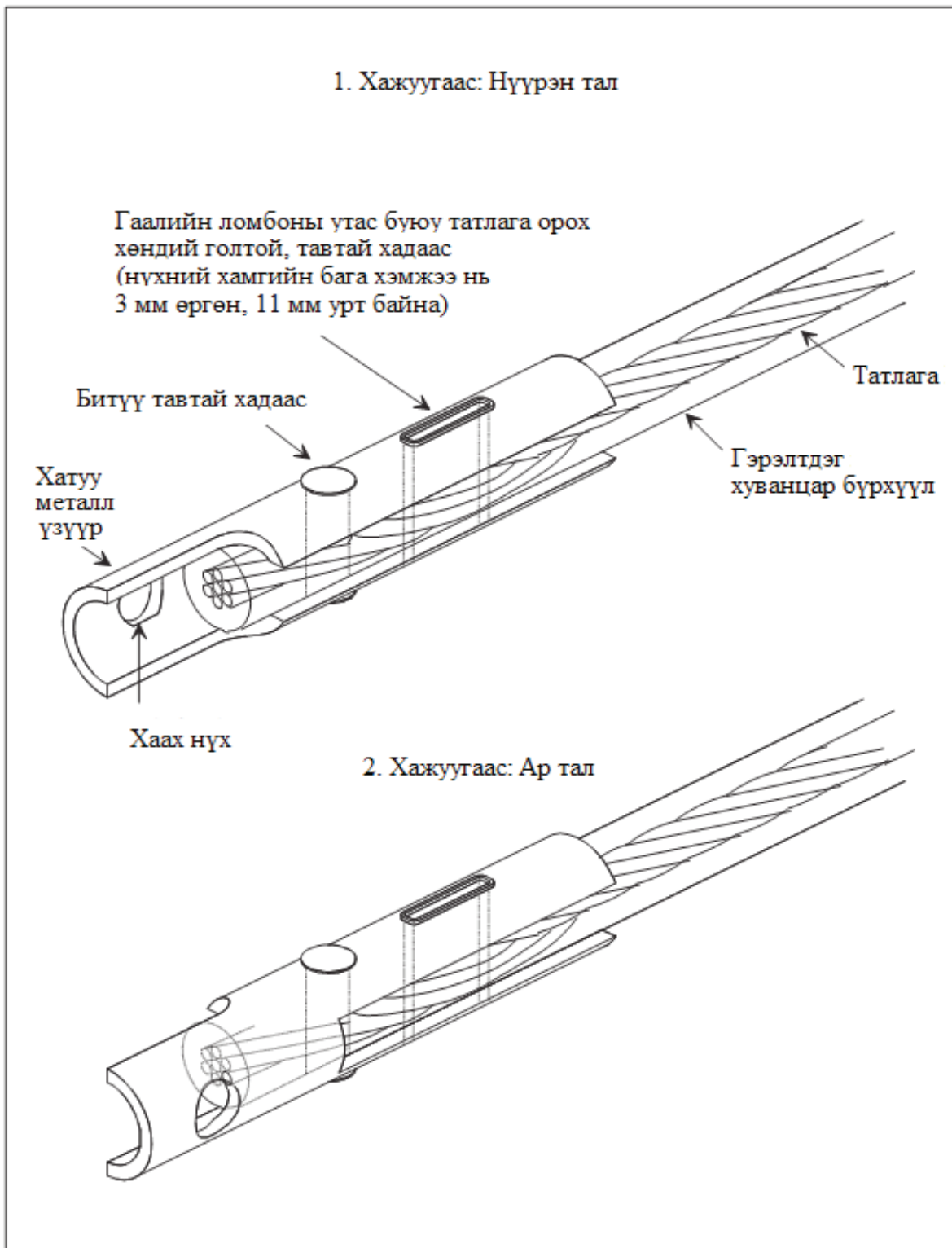

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БУДУУВЧ ЗУРГУУД

5 дугаар бүдүүвч зураг

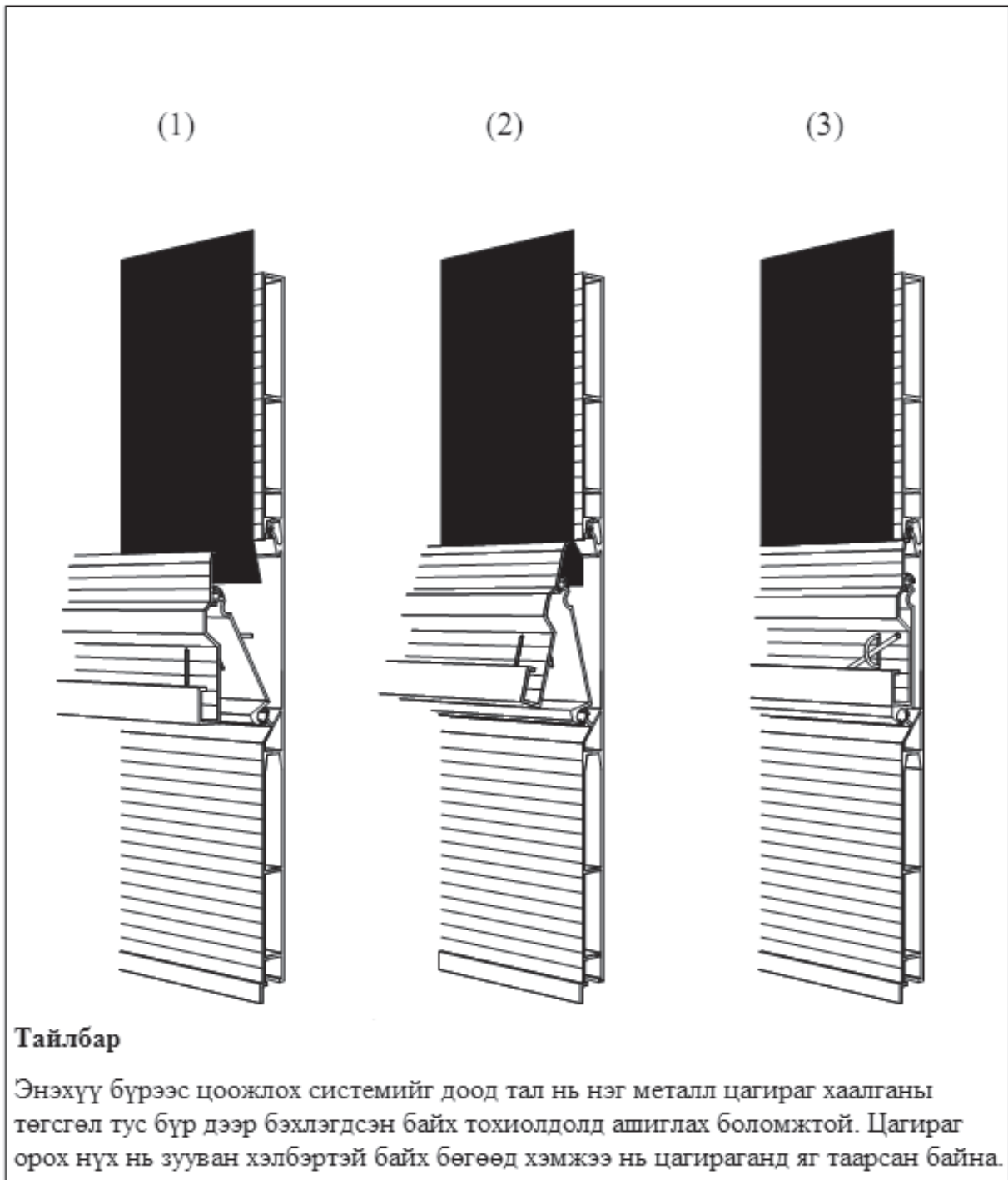
Үзүүрийн (төгсгөл) хэсгийн жишээ

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

6 дугаар бүдүүвч зураг

Бүрээсийг цоожлох системийн жишээ

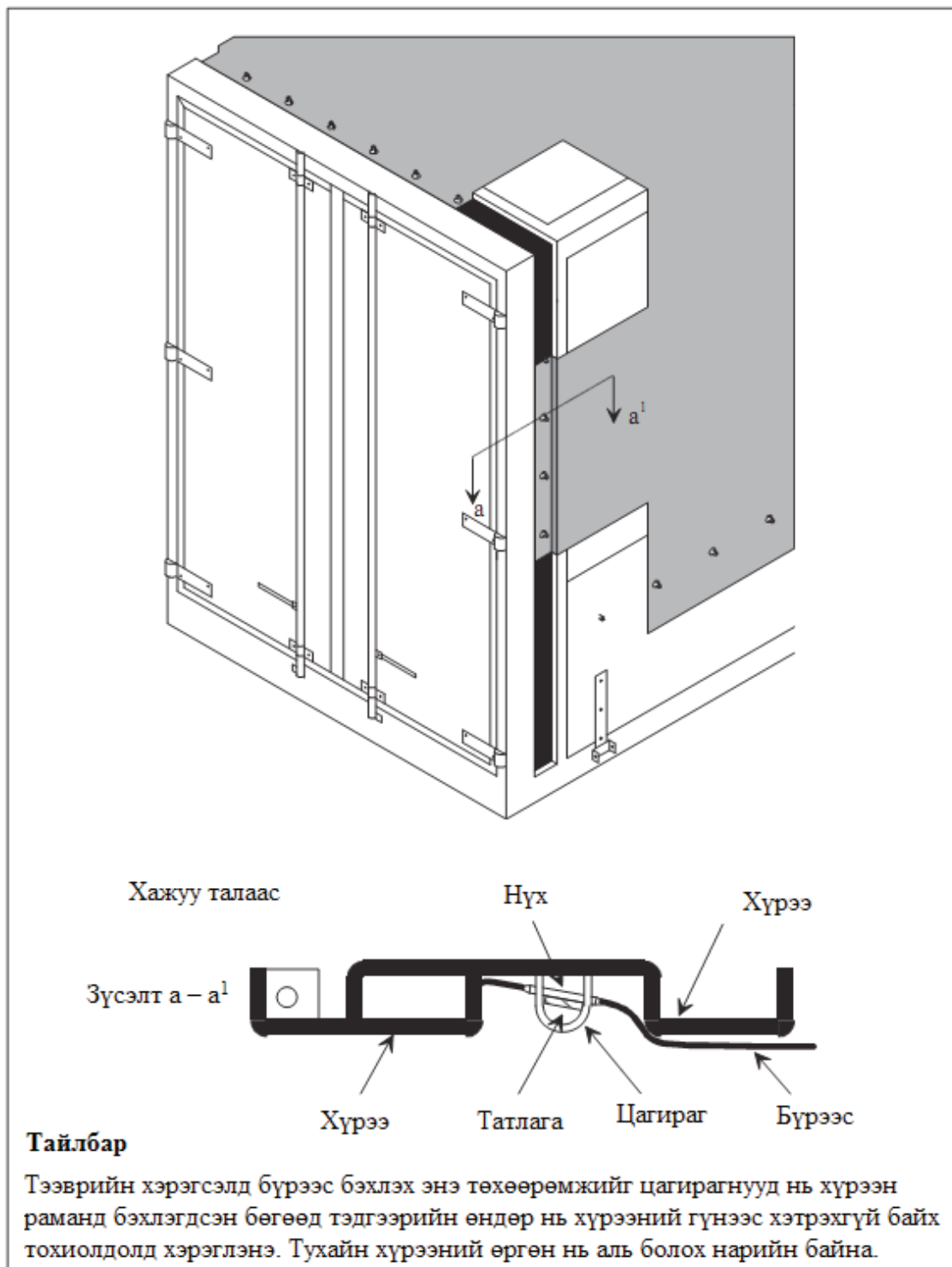

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

7 дугаар бүдүүвч зураг

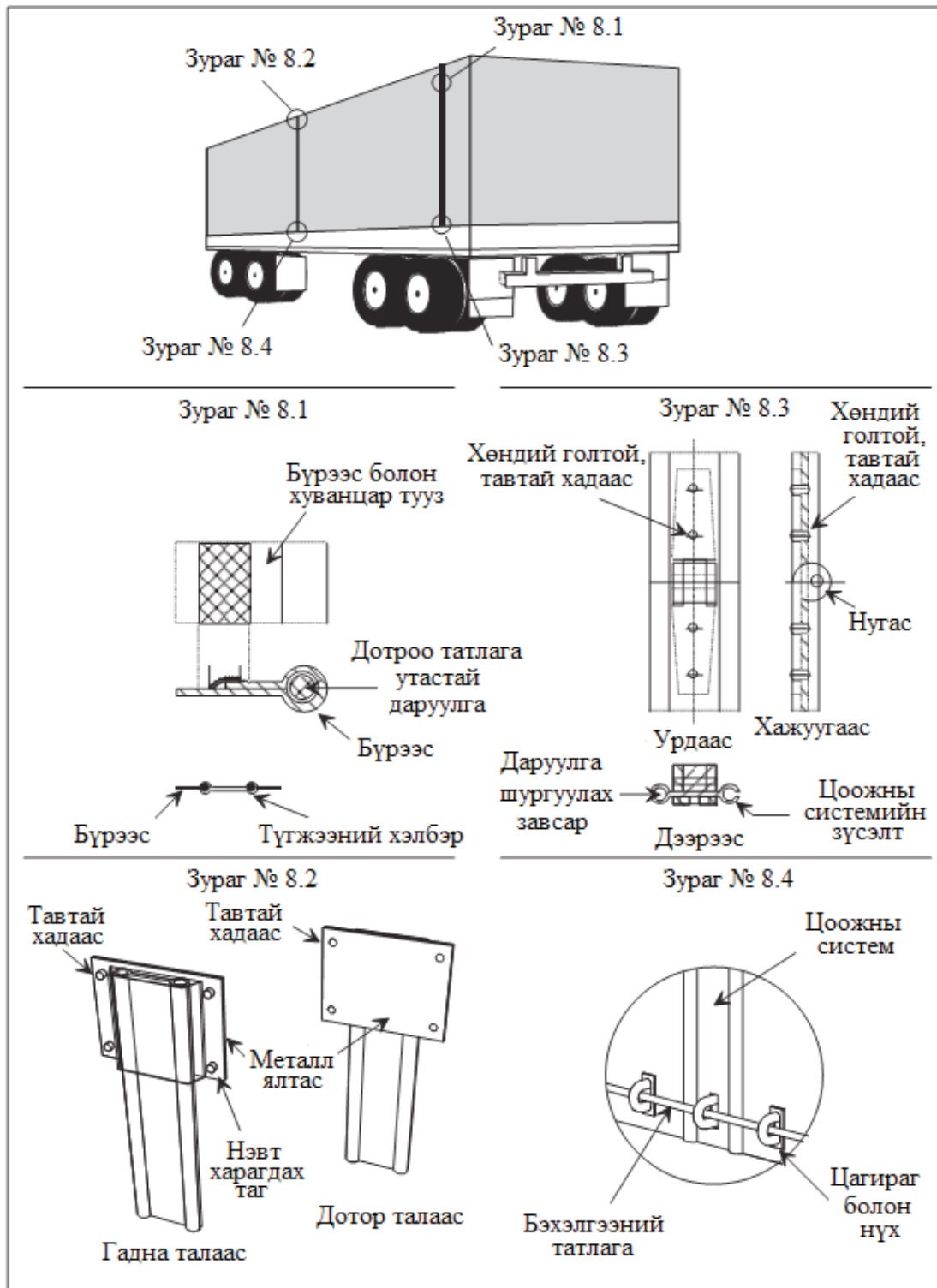
Тусгай хэлбэртэй хүрээнд бэхлэгдсэн бүрээсний жишээ

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

8 дугаар бүдүүвч зураг

Ачих, буулгах үед бүрээсийг цоожлох систем

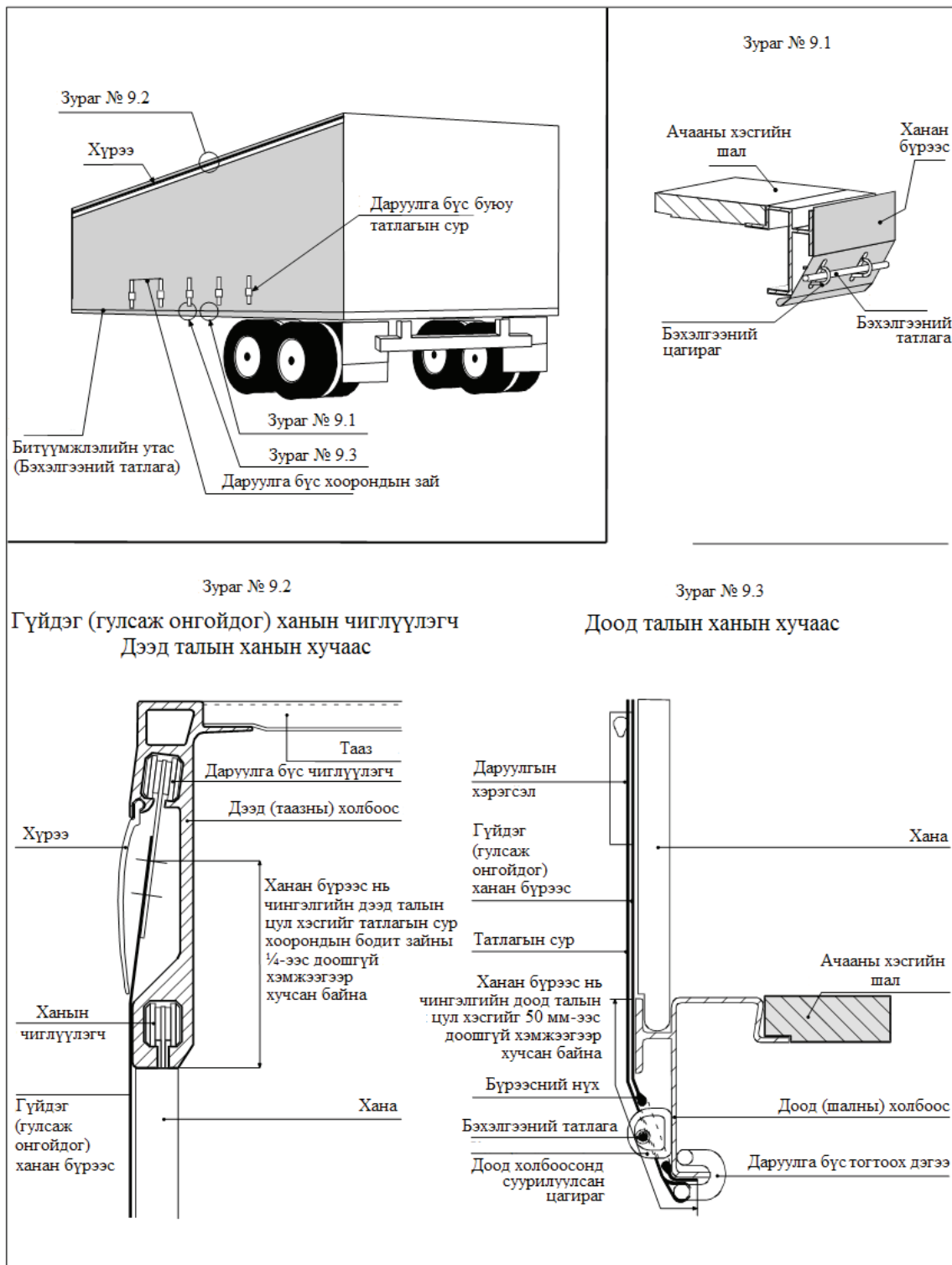

2 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БУДУУВЧ ЗУРГУУД

9 дүгээр бүдүүвч зураг

Гүйдэг (гулсаж онгойдог) ханатай автомашины хийцийн жишээ

3 дугаар хавсралт

2 ДУГААР ХАВСРАЛТАД ЗААСАН ЖУРМЫН ДАГУУ ТЕХНИКИЙН НӨХЦӨЛ ХАНГАСАН АВТО ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЭЛД ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ГОРИМ

Ерөнхий зарчим

1. Авто тээврийн хэрэгсэлд дараахь горимын аль нэгээр зөвшөөрөл олгоно:

- (a) тээврийн хэрэгслийг тусгайлан заах;
- (b) тээврийн хэрэгслийг загвараар (автотээврийн хэрэгслийн цувралаар) нь ерөнхийлөн заах.

2. 4 дүгээр хавсралтад заасан стандарт маягтын дагуу үйлдсэн Зөвшөөрлийн гэрчилгээг зөвшөөрөгдсөн тээврийн хэрэгсэлд олгоно. Энэ гэрчилгээг түүнийг олгосон улсын хэл болон франц, англи хэлний аль нэгээр үйлдсэн байна. Зөвшөөрөл олгосон байгууллага шаардлагатай гэж үзвэл, тухайн байгууллагаас баталгаажуулсан фотозураг буюу жижиг зургийг гэрчилгээнд хавсаргана. Тухайн байгууллага эдгээр бичиг баримтын тоог Зөвшөөрлийн гэрчилгээний 6 дугаар хүснэгтэд бичнэ.

3. Зөвшөөрлийн гэрчилгээ холбогдох автотээврийн хэрэгсэлтэй хамт явна.

4. Авто тээврийн хэрэгслийг тухайн тээврийн хэрэгсэл бүртгэгдсэн улсын, эсхүл бүртгэлгүй тээврийн хэрэгслийн хувьд өмчийн эзэн буюу эзэмшигчийн оршин суугаа улсын эрх бүхий байгууллага дээр үзлэгт оруулах, шаардлагатай бол зөвшөөрлийг шинэчлэх зорилгоор хоёр жил тутам хүргүүлнэ.

5. Хэрэв авто тээврийн хэрэгсэл зөвшөөрөл олгоход шаардагдах техникийн нөхцөлийг хангахаа байсан бол түүнийг ТИР карнейн журмаар бараа тээвэрлэхэд ашиглахаас өмнө дээр дурдсан техникийн нөхцөлийг дахин хангахаар шинэчлэн засаж, зөвшөөрөл олгосон нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

6. Хэрэв авто тээврийн хэрэгслийн үндсэн шинж нь өөрчлөгдсөн бол тухайн тээврийн хэрэгслийн зөвшөөрөл түүнд хамааралгүй болох бөгөөд түүнийг ТИР карнейн журмаар бараа тээвэрлэхэд ашиглахаас өмнө эрх бүхий байгууллагаас дахин зөвшөөрөл авна.

7. Тухайн байдлаас шалтгаалан, тухайн тээврийн хэрэгсэл бүртгэгдсэн улсын эрх бүхий байгууллага, эсхүл бүртгүүлэх шаардлагагүй тээврийн хэрэгслийн хувьд өмчийн эзэн буюу эзэмшигч нь тогтоогдсон улсын эрх бүхий байгууллага энэхүү конвенцийн 14 дүгээр зүйл болон энэ хавсралтын 4, 5, 6 дахь хэсэгт заасан тохиолдолд Зөвшөөрлийн гэрчилгээг цуцлах буюу сэргээж, эсхүл шинээр олгож болно.

ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙГ ТУСГАЙЛАН ЗААСАН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ГОРИМ

8. Өмчийн эзэн, эрхлэгч, эсхүл тэдгээрийн аль нэгнийх нь бие төлөөлөгч тээврийн хэрэгслийг тусгайлан заасан зөвшөөрөл авахаар эрх бүхий байгууллагад өргөдөл гаргаж болно. Эрх бүхий тухайн байгууллага дээрх 1-ээс 7 дахь хэсэгт заасан нийтлэг дүрмийн дагуу хүргэж ирүүлсэн авто тээврийн хэрэгслийг шалгаж, тухайн тээврийн хэрэгсэл 2 дугаар хавсралтад заасан техникийн нөхцөлийг хангаж байгаа эсэхийг тогтоож, зөвшөөрсний дараа 4 дүгээр хавсралтад заасан загвар бүхий гэрчилгээг олгоно.

**ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙГ ЗАГВАРААР
(АВТО ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ЦУВРАЛААР) НЬ
ЕРӨНХИЙЛӨН ЗААСАН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ГОРИМ**

9. Хэрэв авто тээврийн хэрэгслийг нэр төрлөөр нь цуврал байдлаар үйлдвэрлэдэг бол тухайн үйлдвэрлэгч тээврийн хэрэгслийг загвараар нь ерөнхийлөн заасан зөвшөөрөл авахаар өөрийн улсын эрх бүхий байгууллагад өргөдөл гаргаж болно.

10. Үйлдвэрлэгч зөвшөөрөл авахаар гаргасан өргөдөлд хамаарах авто тээврийн хэрэгслийн тухайн нэр төрлийн ялгах дугаар буюу үсгийг уг өргөдөлд дурдана.

11. Зөвшөөрөл авах авто тээврийн хэрэгслийн тухайн нэр төрлийн зураасан зураг, загварын дэлгэрэнгүй тодорхойлолтыг өргөдөлд хавсаргасан байна.

12. Үйлдвэрлэгч дараахь амлалтыг бичгээр үйлдэж өгсөн байна:

(a) тухайн нэр төрлийн холбогдох тээврийн хэрэгслээс эрх бүхий байгууллага шалгахыг хүссэн тээврийн хэрэгслийг хүргэж авчрах;

(b) тухайн нэр төрлийн холбогдох тээврийн хэрэгслийн үйлдвэрлэлийн явцад өөр бусад нэгжийг дуртай үедээ шалгах боломжийг эрх бүхий байгууллагад олгох;

(c) тухайн загвар буюу тодорхойлолтод оруулах аливаа өөрчлөлт үл ялиг эсэхийг үл харгалзан, тэдгээрийг тийнхүү өөрчлөхөөс өмнө уг өөрчлөлтийн талаар эрх бүхий байгууллагад зөвлөх;

(d) тухайн загварын ялгах дугаар буюу үсгүүд, мөн тухайн тээврийн хэрэгслийн цувралын дугаар (үйлдвэрлэгчийн дугаар)-ыг уг авто тээврийн хэрэгслийн нүдэнд үзэгдэхүйц газар тэмдэглэх;

(e) зөвшөөрөгдсөн загвараар үйлдвэрлэсэн тээврийн хэрэгслийн талаар бүртгэл хөтлөх.

13. Санал болгосон загварт зөвшөөрөл олгохын тулд өөрчлөлт оруулах шаардлагатай бол ямар өөрчлөлт оруулахыг эрх бүхий байгууллага зааж өгнө.

14. Холбогдох загварын дагуу үйлдвэрлэсэн нэг буюу хэд хэдэн тээврийн хэрэгслийг шалгахад уг нэр төрлийн тээврийн хэрэгсэл 2 дугаар хавсралтад заасан техникийн нөхцөлийг хангаагүй гэж эрх бүхий байгууллага үзсэн бол тээврийн хэрэгслийг загвараар нь ерөнхийлөн заасан зөвшөөрөл олгохгүй.

15.Тээврийн хэрэгслийг загвараар нь ерөнхийлөн заасан зөвшөөрөл олгох эсэх талаар гаргасан шийдвэрийг эрх бүхий байгууллага үйлдвэрлэгчид бичгээр мэдэгдэнэ. Уг шийдвэр нь он, сар, өдөр, дугаартай байна. Тухайн шийдвэрийг гаргасан байгууллага (албан тушаалтан)-ыг тодорхой заасан байна.

16.Эрх бүхий байгууллага зөвшөөрөгдсөн загварын дагуу үйлдвэрлэгдсэн тээврийн хэрэгсэл бүрийн Зөвшөөрлийн гэрчилгээг зохих ёсоор гарын үсэг зурж олгохдоо шаардлагатай шатчилсан арга хэмжээ авна.

17.Зөвшөөрлийн гэрчилгээ эзэмшигч ТИР карнейн журмаар бараа тээвэрлэхээр холбогдох тээврийн хэрэгслийг ашиглахаас өмнө, шаардлагатай бол, уг Зөвшөөрлийн гэрчилгээнд дараахь зүйлсийг бичнэ:

- тухайн тээврийн хэрэгслийн бүртгэлийн дугаар (1 дүгээр хүснэгт);

- бүртгүүлэх шаардлагагүй тээврийн хэрэгслийн хувьд - өөрийн нэр болон ажлын газрын хаяг (8 дугаар хүснэгт).

17 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

3.017 Зөвшөөрөл олгох журам

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллага өөрийн улсын нутаг дэвсгэрт үйлдвэрлэсэн тээврийн хэрэгсэлд Зөвшөөрлийн гэрчилгээ олгож болох бөгөөд тухайн тохиолдлоос хамааран, уг тээврийн хэрэгслийг бүртгэсэн улс буюу өмчийн эзэн оршин суугаа улсад дээрх тээврийн хэрэгсэлтэй холбогдуулан зөвшөөрөл олгох нэмэлт шаардлага тавихгүй байх тухай 3 дугаар хавсралтад заасан.

2. Зөвшөөрлийн гэрчилгээг тухайн тээврийн хэрэгслийг импортлох үед, эсхүл импортолсны дараа түүнийг бүртгэх, хяналт тавих зорилгоор, эсхүл үүнтэй ижилтгэх хуулийн шаардлагын дагуу гаргаж үзүүлэхийг тухайн тээврийн хэрэгслийг бүртгэсэн улс буюу өмчийн эзэн оршин суугаа Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллага шаардах эрхийг эдгээр заалт хязгаарлахгүй.

18. Загвараар нь ерөнхийлөн зөвшөөрсөн тээврийн хэрэгслийг энэхүү конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Тал болох нөгөө улсад экспортолсон бол уг тээврийн хэрэгслийг импортолсон гэдэг утгаар тухайн улсад зөвшөөрөл олгох нэмэлт шаардлага тавихгүй.

**ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭГ
БАТАЛГААЖУУЛАХ ГОРИМ**

19. ТИР карнейн журмаар бараа тээвэрлэж буй зөвшөөрөгдсөн тээврийн хэрэгсэл ноцтой гэмтэлтэй болох нь тогтоогдвол Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллага тухайн тээврийн хэрэгсэл ТИР карнейн журмаар аяллаа үргэлжлүүлэхийг болиулж, эсхүл аюулгүй байдлыг хангах шаардлагатай арга хэмжээ авч, өөрийн улсын нутаг дэвсгэрт ТИР карнейн журмаар аяллаа үргэлжлүүлэхийг зөвшөөрч болно. Зөвшөөрөгдсөн тээврийн хэрэгслийг аль болох түргэн хугацаанд, гэхдээ ямар ч тохиолдолд түүнийг ТИР карнейн журмаар бараа тээвэрлэхэд дахин ашиглахаас өмнө хангалттай хэмжээнд хүртэл шинэчлэн заасан байвал зохино.

20. Эдгээр тохиолдол бүрийг гаалийн байгууллага тухайн тээврийн хэрэгслийн Зөвшөөрлийн гэрчилгээний 10 дугаар хүснэгтэд тэмдэглэж, зохих ёсоор баталгаажуулна. Хэрэв тухайн тээврийн хэрэгслийг зөвшөөрөл олгосон нөхцөл бүрдтэл шинэчлэн зассан бол түрүүчийн илэрсэн зүйлсийг хүчингүй болгож, 11 дүгээр хүснэгтэд тэмдэглэн баталгаажуулах замаар гэрчилгээг дахин сэргээх Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллагад уг тээврийн хэрэгслийг хүргэж өгнө. Өмнөх хэсгийн заалтын дагуу гэрчилгээний 10 дугаар хүснэгтэд тэмдэглэл хийж баталгаажуулсан тээврийн хэрэгслийг хангалттай нөхцөл бүрдтэл шинэчлэн засаагүй бөгөөд 10 дугаар хүснэгтэд хийсэн тэмдэглэлийг дээр заасны дагуу хүчингүй болгоогүй бол түүнийг ТИР карнейн журмаар бараа тээвэрлэхэд ашиглахыг зөвшөөрөхгүй байж болно.

20 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

3.0.20 Зөвшөөрлийн гэрчилгээг баталгаажуулах горим

Тухайн тээврийн хэрэгслийг хангалттай хэмжээнд хүртэл шинэчлэн зассаны дараа гэмтлийн баталгаажуулалтыг хүчингүй болгох ёстой бол зорилгыг илэрхийлэх 11 дүгээр хүснэгтэд "гэмтэл засагдсан" гэж бичээд эрх бүхий байгууллагын нэр, (албан тушаалтны) гарын үсэг, тамга/тэмдэг байхад хангалттай.

21. Гэрчилгээнд тэмдэглэл хийсэн тухай бүр он, сар, өдрийг тавьж, эрх бүхий байгууллага баталгаажуулсан байна.

22. Хэрэв тээврийн хэрэгслийн гэмтлийг гаалийн байгууллага ач холбогдол багатай бөгөөд контрабанд хийх аюулгүй гэж үзвэл тухайн тээврийн хэрэгслийг ТИР карнейн журмаар бараа үргэлжлүүлэн тээвэрлэхийг зөвшөөрч болно. Гэмтлийн талаар Зөвшөөрлийн гэрчилгээ эзэмшигчид мэдэгдэх бөгөөд тэр нь тодорхой хугацааны дотор өөрийн тээврийн хэрэгслийг хангалттай хэмжээнд хүртэл шинэчлэн засна.

4 дүгээр хавсралт

АВТО ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЭЛД ОЛГОХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ЗАГВАР

Зөвшөөрлийн гэрчилгээ нь АЗ хэмжээтэй цаасыг хоёр нугалсантай тэнцүү хэмжээтэй байна.

Барааг гаалийн битүүмжлэлтэй тээвэрлэх хуурай замын тээврийн хэрэгслийн

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

Гэрчилгээний № .....

1975 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдөр байгуулагдсан
ТИР карнейн тухай конвенц

Олгосон: .....

(Эрх бүхий төрийн байгууллага)

[нүүр хуудас 1]

Гэрчилгээний дугаар	
ЯЛГАХ ТЭМДЭГ	
1.Бүртгэлийн дугаар _____	
2.Тээврийн хэрэгслийн төрөл _____	
3.Арлын дугаар _____	
4.Худалдааны тэмдэг (үйлдвэрлэгчийн нэр)_____	
5.Бусад онцлог _____	
6.Хавсралтын тоо _____	
Хүртэл хүчинтэй	
7.ЗӨВШӨӨРӨЛ	
хувийн зөвшөөрөл	тамга
хийцийн төрлийн зөвшөөрөл	
Эрх авсан дугаар (шаардлагатай бол)	
Газар	
Он, сар, өдөр	
Гарын үсэг	
8.ЭЗЭМШИГЧ, (үйлдвэрлэгч, эзэн, оператор) (бүртгүүлээгүй тээврийн хэрэгсэлд зөвхөн)	
Нэр, хаяг _____	
9.ШИНЭЧЛЭЛТ	
хүртэл хүчинтэй	
газар	
он, сар, өдөр	
гарын үсэг	
тамга	
[нүүр хуудас 2]	
Тэмдэглэл (эрх бүхий байгууллага хийнэ)	Гэрчилгээний дугаар

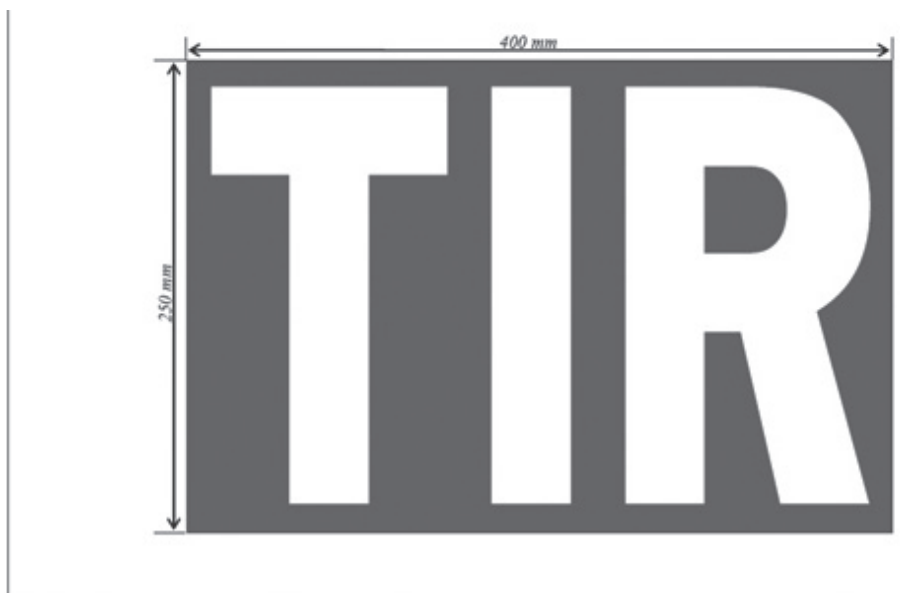
10. Илэрсэн дутагдал		11.Алдааг залруулсан	
Байгууллага	тамга	Байгууллага	тамга
Гарын үсэг		Гарын үсэг	
10. Илэрсэн дутагдал		11.Алдааг залруулсан	
Байгууллага	тамга	Байгууллага	тамга
Гарын үсэг		Гарын үсэг	
10. Илэрсэн дутагдал		11.Алдааг залруулсан	
Байгууллага	тамга	Байгууллага	тамга
Гарын үсэг		Гарын үсэг	
12.Бусад тэмдэглэл			
Нүүр хуудас 4-т байгаа “Анхааруулга”-ыг үзнэ үү.			
[нүүр хуудас 3]			

<p>АНХААРУУЛГА</p> <p>1. Зөвшөөрөл олгогч эрх бүхий байгууллага шаардлагатай гэж үзвэл тухайн байгууллагаас үнэн зөв болохыг баталсан гэрэл зураг, бүдүүвчийг Зөвшөөрлийн гэрчилгээнд хавсаргана. Эдгээр баримтын тоо ширхгийг гэрчилгээний 6 дахь хүснэгтэд тэмдэглэнэ.</p> <p>2. Гэрчилгээг авто тээврийн хэрэгсэлд хадгална. Чингэхдээ гэрчилгээний хуулбарыг бус, жинхэнэ эх хувийг байлгана.</p> <p>3. Хяналт тавих болон зөвшөөрлийг шинэчлэх зорилгоор хоёр жил тутамд тээврийн хэрэгслийг бүртгүүлсэн тухайн улсын, бүртгүүлээгүй тээврийн хэрэгслийн хувьд эзэмшигчийн оршин суугаа улсын эрх бүхий байгууллагад очиж тээврийн хэрэгслийг үзүүлнэ.</p> <p>4. Авто тээврийн хэрэгсэлд зөвшөөрөл олгоход шаардагдах техникийн нөхцөлийг хангахаа больсон бол ТИР карнейгаар барааг тээвэрлэхэд ашиглахаас өмнө зөвшөөрөл авах нөхцөлийг хангуулахын тулд техникийн нөхцөлд тохирох болтол нь сэргээн засварлана.</p> <p>5. Авто тээврийн хэрэгслийн зайлшгүй чухал шинж чанар нь өөрчлөгдсөн бол зөвшөөрөл олгогдсон эрх нь дуусгавар болж ТИР карнейгаар бараа тээвэрлэхэд ашиглахаасаа өмнө эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрлийг дахин авсан байх ёстой.</p> <p style="text-align: center;">[нүүр хуудас 4]</p>
---

5 дугаар хавсралт

ТИР ТӨМӨР САМБАР

1. Самбарын хэмжээ нь 250 X 400 мм байна.
2. ТИР гэсэн бичээсийг Латин үсгээр 200 мм-ийн өндөртэй бичих ба үсгийн өргөн нь 20 мм байна. Үсгүүдийг цэнхэр дэвсгэр дээр цагаан өнгөөр бичнэ.

6 дугаар хавсралт

ТАЙЛБАР ТЭМДЭГЛЭЛ

Тайлбар тэмдэглэлийн танилцуулга

- (i) Энэхүү конвенцийн 43 дугаар зүйлийн заалтын дагуу Тайлбар тэмдэглэл нь энэхүү конвенцийн зарим зүйл болон түүний хавсралтыг тайлбарлана. Мөн зарим нэг практик зөвлөмжийг агуулсан болно.
- (ii) Тайлбар тэмдэглэл нь энэхүү конвенц болон түүний хавсралтуудыг өөрчлөхгүй боловч тэдгээрийн агуулга, утга, хамрах хүрээг илүү тодорхой болгоно.
- (iii) Гаалийн битүүмжлэлтэйгээр барааг тээвэрлэх зөвшөөрөл авах техникийн нөхцөлтэй холбогдсон 2 дугаар хавсралт болон энэхүү конвенцийн 12 дугаар зүйлийн заалтын тухайд шаардлагатай тохиолдолд хийцийн аргыг эдгээр заалтад нийцүүлэн Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд хүлээн зөвшөөрнө гэдгийг Тайлбар тэмдэглэлд онцлон дурдсан. Мөн Тайлбар тэмдэглэл нь шаардлагатай тохиолдолд хийцийн арга нь эдгээр заалттай тохирохгүй байж болно хэмжээн заажээ.
- (i) Тайлбар тэмдэглэлд энэхүү конвенц болон түүний хавсралтын заалтыг хэрэгжүүлэхдээ технологийн хөгжил, эдийн засгийн шаардлагыг анхааралдаа авах талаар заасан.

7 дугаар хавсралт

ЧИНГЭЛГИЙН ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ

I хэсэг

ГААЛИЙН БИТҮҮМЖЛЭЛТЭЙГЭЭР ОЛОН УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД ТЭЭВЭРЛЭЛТ ХИЙХ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХДОО ЧИНГЭЛЭГТ ТАВИХ ТЕХНИКИЙН НӨХЦӨЛИЙН ТУХАЙ ЖУРАМ

Тайлбар тэмдэглэл

Энэхүү конвенцийн 2 дугаар хавсралт, 6 дугаар хавсралтын тайлбар тэмдэглэл нь энэхүү конвенцийг хэрэгжүүлэх зорилгоор гаалийн битүүмжлэлтэйгээр тээвэрлэлт хийхэд зориулагдсан чингэлэгт хэвээр мөрдөгдөнө.

1 дүгээр зүйл

Үндсэн зарчим

Гаалийн битүүмжлэлтэйгээр олон улсын хэмжээнд тээвэрлэлт хийх зөвшөөрөл нь зөвхөн дараахь байдлаар тоноглогдсон, хийгдсэн чингэлэгт олгогдоно:

- (a) гаалийн лац, ломбыг эвдэлгүйгээр, эсхүл эвдсэн ул мөр үлдээхгүйгээр тээврийн хэрэгслийн битүүмжилсэн хэсгээс бараа авах, түүнд бараа хийх боломжгүй байх;
- (b) гаалийн лац, ломбыг хялбар аргаар, жинхэнэ ёсоор нь тавих боломжтой байх;
- (c) барааг нуун далдлах нууц зайгүй байх;
- (d) бараа байрлуулах бүх зай завсарт гаалийн үзлэг хийх, хийхээр нэвтрэх боломжтой байх.

2 дугаар зүйл

Чингэлгийн бүтэц

1. Энэ журмын 1 дүгээр зүйлд заасан шаардлагыг хангах үүднээс:

(a) Чингэлгийн бүрдэл хэсгүүд (талууд, шал, дээвэр, хүрээ, босоо хэсгүүд, хөндлөн хэсгүүд гэх мэт)-ийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр гаднаас нь авч, солих боломжгүй зүйлээр, эсхүл илэрхий ул мөр үлдээхгүйгээр өөрчлөх боломжгүй бүтэц бий болгох аргаар угсарсан байна. Талууд, шал, хаалга болон дээвэр нь янз бүрийн хэсгээр хийгдсэн бол эдгээр нь дээрх шаардлагыг адилхан хангасан байх бөгөөд бат бөх байна;

(b) Хаалга болон хаалтын бусад бүх систем (хашлага, цоргоны хаалт, хүн орох нүхний халхавч гэх мэт) нь гаалийн лац, ломбо тавих хэрэгсэлд тохирсон байна. Уг хэрэгслийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр чингэлгийн гадна талаас авч, солих боломжгүй байх, эсхүл уг хэрэгсэл нь гаалийн лац, ломбыг эвдэлгүйгээр хаалга буюу бэхэлгээг онгойлгож болохооргүй байх ёстой. Гаалийн лац ломбо нь зохих ёсоор хамгаалагдсан байна. Дээвэр нь онгойдог байж болно;

(с) Агааржуулагчийн болон бохирын нүхэнд чингэлгийн дотор талд орох боломжийг хаах хэрэгсэл байрлуулсан байна. Уг хэрэгслийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр гаднаас нь авч, солих боломжгүй байна.

2. Энэ журмын 1 дүгээр зүйлийн (с) хэсгийг үл харгалзан, практик шаардлагын үүднээс хоосон зай (Тухайлбал, давхар хананы хооронд) бүхий чингэлгийн бүрдэл хэсэг байж болно. Уг зайд бараа нуун далдлах боломж олгохгүй байх үүднээс:

- (i) Хэрэв доторлогоо нь шалнаас дээвэр хүртэлх нийт өндөртэй тэнцүү эсхүл бусад тохиолдолд, уг хана болон гадуур хананы хоорондох зай ямар ч нүх сүвгүй битүү байх тохиолдолд чингэлгийн доторлогоо илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр салгаж, солих боломжгүй байдлаар хийгдсэн байна; мөн
- (ii) Хэрэв дотуур хана нь нийт өндрөөс бага бөгөөд уг доторлогоо, гадуур хананы хооронд зай завсартай, мөн чингэлгийн хийцэд өөр зай завсар байх бусад бүх тохиолдолд тийм зай завсрын тоог аль болох бага болгож, тэдгээрт гаалийн үзлэг хийх боломжтой байлгана.

3. Конвенцийн 6 дугаар хавсралт, тайлбар тэмдэглэл 0,1-д заасны дагуу салгаж авч болдог тэвшинд цонх хийхийг зөвшөөрөх бөгөөд тэдгээр нь маш бат бөх материалаар хийгдэж, илэрхийгээр ул мөр үлдээхгүйгээр гадна талаас нь хөдөлгөх, солих боломжгүй байх ёстой. Шилийг хэрэглэхийг зөвшөөрдөг боловч хамгаалалтын шилнээс бусад шилийг хэрэглэхэд цонх нь гадна талаас нь хөдөлгөх боломжгүй металл сараалжаар бүрхэгдсэн байх буюу сараалжны нүдний төмрийн хэмжээ нь 10 мм-ээс хэтрэхгүй байна. Конвенцийн 6 дугаар хавсралт, тайлбар тэмдэглэл 0.1-д тодорхойлогдсон салгаж авч болдог тэвшнээс бусад нөхцөлд конвенцийн 1 дүгээр зүйлд тодорхойлогдсон чингэлэгт цонх хийхийг зөвшөөрөхгүй.

3 дугаар зүйл

Эвхэгддэг болон хэсэгт задардаг чингэлэг

Эвхэгддэг болон задардаг чингэлэг нь энэ журмын 1, 2 болон 3 дугаар зүйлийн нөхцөлд хамаарах бөгөөд түүнээс гадна чингэлгийг угсрах үед бүх хэсэг нь боолтоор хоорондоо холбогдоно. Боолт нь чингэлгийг угсрах үед гадна талд нь байх тохиолдолд гаалийн лац, ломбо тавих боломжтой байх ёстой.

4 дүгээр зүйл

Бүрээстэй чингэлэг

1. Энэ журмын 1, 2, 3 дугаар зүйлийн заалтыг хэрэв тохирохоор бол бүрээстэй чингэлэгт мөрдөнө. Түүнээс гадна эдгээр чингэлэг нь энэ зүйлийн заалтад нийцсэн байна.

2. Бүрээс нь бөх бат зотон даавуу, эсхүл бөх бат бөгөөд сунадаггүй хуванцар буюу нийлэг хучлагатай эдийн аль нэг байж болно. Бүрээс нь муудаагүй байхын зэрэгцээ хаах хэрэгслийг нэгэнт битүүмжилсэн бол илэрхий ул мөр үлдээхгүйгээр чингэлэгт нэвтрэн орох боломжгүй байхаар хийгдсэн байна.

3. Хэрэв бүрээс нь хэд хэдэн хэсгээс бүрдсэн бол тэдгээр хэсгийн захыг зөрүүлэн нугалж, 15 мм-ээс доошгүй зайтай давхар оёдол хийсэн байна. Уг давхар оёдлыг энэ

журамд хавсаргасан бүдүүвч зураг 1-д үзүүлсний дагуу хийнэ, гэхдээ бүрээсний зарим хэсэг (тухайлбал, далавч, бэхэлгээтэй булан гэх мэт)-ийг дээрх байдлаар зүйж хийх боломжгүй бөгөөд энэ тохиолдолд дээд талын хэсгийг нугалж, энэ журамд зүүсэн зураг 2 буюу 2 (а) хэсэгт үзүүлсний дагуу оёдол хийнэ. Давхар оёдлын нэг нь зөвхөн дотроосоо үзэгдэхүйц байх бөгөөд түүний утасны өнгө нь бүрээсний өнгө болон нөгөө оёдлын утасны өнгөнөөс өөр өнгөтэй байна. Бүх оёдлыг машинаар хийсэн байна.

4. Хэрэв бүрээсийг хуванцар хучлагатай эдээр хийсэн бөгөөд тэр нь хэд хэдэн зүйдэлтэй бол уг зүйдлийг энэ журамд зүүсэн зураг 3-д үзүүлсний дагуу хайлуулж наасан байж болно. Хэсгүүдийн захыг 15 мм-ээс доошгүйгээр хэмжээтэй зөрүүлсэн байна. Хэсгүүдийг хооронд нь зөрүүлсэн өргөний хэмжээгээр хамтад нь хайлуулж наасан байна. Бүрээсний гадна хэсгийн захыг 7 мм-ээс багагүй өргөнтэй хуванцар туузаар дарж, мөн адил хайлуулж наана. Хуванцар тууз болон түүний хоёр талаас 3 мм-ээс доошгүй бүрээсний хэсгийг тодорхой харагдахуйц нэг адил товгор хээ гаргаж тамгална. Хэсгүүдийг илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр салгаж, буцаан наах боломжгүй байдлаар хайлуулж наасан байна.

5. Засварыг энэ журамд хавсаргасан бүдүүвч зураг 4-д үзүүлсэн аргаар нийцүүлэн хийнэ. Захыг зөрүүлэн нугалж, 15 мм-ээс доошгүй зайтай, нүдэнд үзэгдэх давхар оёогоор хамтад нь оёно, дотроос нь үзэгдэх утасны өнгө гаднаас нь үзэгдэх утасны өнгө болон бүрээсний өнгөнөөс өөр, бүх оёдлыг машинаар хийсэн байна. Хэрэв бүрээс нь захаараа гэмтсэн бол гэмтсэн хэсэгт нөхөөс тавьж бүрээсийг засах бөгөөд оёдлыг энэ 3 дугаар хэсэг болон энэ журамд зүүсэн зураг 1-д үзүүлсний дагуу хийж гүйцэтгэнэ. Хэрэв бүрээс нь хуванцар хучлагатай эд бол түүнийг энэ 4 дэх хэсэгт заасан аргаар засна. Гэвч энэ тохиолдолд, хуванцар туузыг бүрээсний хоёр талд наах бөгөөд нөхөөсийг бүрээсний дотор талд байрлуулсан байна.

6. Бүрээсийг чингэлэгт тогтоохдоо энэ журмын 1 дүгээр зүйлийн (а), (b) хэсэгт заасан нөхцөлийг хатуу баримтална. Дараахь системүүдийг хэрэглэж болно. Үүнд:

(а) Бүрээсийг дараахь байдлаар бэхэлнэ:

- (i) чингэлэгт тогтоосон метал цагирагаар;
- (ii) цагирагийг бүрээсний ирмэгийн дагуух нүхнүүдээр; мөн
- (iii) бэхэлгээний утсыг бүрээсийг нэвтлэн гарсан бүх цагиргаар шургуулж, гаднаас нь бүхэлдээ харагдахаар хийнэ.

Тухайн чингэлгийн хийц нь чингэлэгт нэвтрэх бүх боломжийг хаасан байхаас бусад тохиолдолд бүрээс нь бэхэлгээний цагирагны төвөөс 250 мм-ээс доошгүй хэмжээгээр чингэлгийн цул хэсгийг давсан байна.

4 дүгээр зүйлийн 6 (а) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

Гаалийн үүднээс зөвшөөрөгдөж болох чингэлгийн булангийн холбоосыг тойруулж бүрээсийг тогтоох системийн жишээг 3 дахь хэсгийн 7 дугаар хавсралтын бүдүүвч зурагт үзүүлсэн.

(b) Хэрэв бүрээсний аль нэг зах чингэлэгт байнгын бэхэлгээтэй байна гэвэл хоёр гадаргыг нь салахааргүй хооронд нь нийлүүлж бөх бат хэрэгслээр тогтооно;

(c) Хэрэв бүрээсийг түгжин бэхлэх систем ашигласан бол тэр нь түгжигдсэн байх тохиолдолд бүрээсийг чингэлгийн гадна талтай шахаж хавсан байна (Энэ журамд хавсаргасан 6 дугаар зургийг жишээ болгох).

7. Бүрээсийг шалнаас дээш тохирох хэсгүүдээр (багана, хана, нум, хөндөл гэх мэт) бэхэлнэ.

8. Цагирагны хоорондын зай болон бүрээсний ирмэгийн нүхний хоорондын зай нь 200 мм-ээс илүүгүй байна. Хэрэв чингэлгийн хийц болон бүрээс нь чингэлгийн дотор нэвтэрч орох боломжийг хаасан бол уг зай нь арай их байж болох боловч баганын хоёр талд байгаа цагирагнууд болон бүрээсний ирмэгийн нүхнүүд хоорондоо 300 мм-ээс холгүй байна. Бүрээсний ирмэгийн нүхийг бөхөлсөн байна.

9. Бэхэлгээний (битүүмжлэлийн) дараахь утсыг ашиглана:

- (a) 3 мм-ээс багагүй диаметртай ган утсан татлага; эсхүл
- (b) сунадаггүй тунгалаг хуванцар бүрээстэй, 8 мм-ээс багагүй диаметртай олсон болон мяндсан татлага; эсхүл
- (c) сунадаггүй тунгалаг хуванцар бүрээстэй, ган төмрөөр ороосон шилэн мяндсан татлага; эсхүл
- (d) зөвхөн 4-өөс доошгүй эгнээ ган утсаар голыг нь битүү хучиж ороосон дээсэн татлага, тухайн татлага (хэрэв тунгалаг бүрээстэй бол түүнийг нь оруулалгүйгээр үзэхэд) 3 мм-ээс багагүй диаметртай байх тохиолдолд.

Энэ зүйлийн 9 (a), эсхүл (d)-д заасанд тохирох татлага нь сунадаггүй тунгалаг хуванцар бүрээстэй байж болно.

Бүрээсийг энэ зүйлийн 6 (a) хэсэгт заасан шаардлагад нийцэх хийц системийн хүрээ раманд тогтоох шаардлагатай бол татлагын сурыг бэхэлгээ болгон хэрэглэж болно (тийм хийц системийн жишээг энэ хавсралтын бүдүүвч зураг 7-д үзүүлэв). Татлагын сур нь хийсэн материал, хэмжээ, хэлбэрийн хувьд 11 (a) (iii)-д заасан шаардлагад нийцсэн байвал зохино.

10. Татлага буюу утас бүр залгаасгүй байхын зэрэгцээ хоёр үзүүртээ хатуу металлээр хийсэн төгсгөлтэй байна. Хоёр металл төгсгөл нь гаалийн ломбоны утас буюу татлага орох нүхтэй байна. Энэ зүйлийн 9-ийн (a), (b) болон (d) хэсэгт заасан шаардлагыг хангасан татлаганы хоёр металл төгсгөлийн бэхлэгч гэдэгт голоор нь гаалийн ломбоны утас буюу татлага орох хөндий нүхтэй, тавтай хадаас орно. Татлага нь тавтай хөндий хадаасны хоёр талаар ил харагдаж, уг татлага залгаасгүй болохыг мэдэх боломжтой байна. (Энэ журамд зүүсэн бүдүүвч зураг 5-ыг үз)

11. Ачаа ачих, буулгах зориулалттай бүрээсийн онгорхой дээр хоёр гадаргуу нийлэх ёстой. Дараах системийг ашиглаж болно.

(a) Бүрээсний хоёр ирмэгийг зохих ёсоор зөрүүлсэн байна. Түүнийг бас дараах зүйлээр бэхэлнэ:

- (i) энэ зүйлийн 3 болон 4 дэх хэсэгт заасны дагуу оёсон буюу гагнасан даруулгаар;
- (ii) энэ зүйлийн 8 дахь хэсэгт заасан нөхцөлийг хангасан цагираг болон бүрээсний нүхээр, цагиргийг металлээр хийсэн байна; мөн
- (iii) зохих материалаар хийсэн, залгаасгүй, сунадаггүй, 20 мм-ээс багагүй өргөнтэй, 3 мм-ээс багагүй зузаантай суран бүслүүр. Тэр нь цагирган дундуур орж, бүрээс болон даруулгын хоёр ирмэгийг хамтад нь дарсан байна; суран бүслүүрийг бүрээсний дотор бэхэлж, дараах зүйлсийн аль нэгэнд тогтоосон байна:

энэ зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан татлагыг ашиглах үүднээс бүрээсний нүхэнд;
эсхүл

энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан металл цагираг углаж, энэ зүйлийн 9 дэх
хэсэгт заасан татлагаар бэхэлж болох бүрээсний нүхэнд.

Хэрэв илэрхий ул мөр үлдээлгүйгээр ачилтын хэсэгт (чингэлэгт) нэвтрэх
боломжийг хааж байгаа хаалт зэрэг тусгай хэрэгсэл байрлуулсан бол даруулга хэрэглэх
шаардлагагүй.

(b) Чингэлгийг хааж ломбодсон үед бүрээсний ирмэгийг сайн шахаж түгжих тусгай
систем. Уг систем нь энэ 6 дахь хэсэгт заасан металл цагираг орох нүхтэй, мөн 9 дэх хэсэгт
заасан татлагаар бэхлэх боломжтой байна. Тийм системийг энэ хавсралтад зүүсэн бүдүүвч
зураг 8-д дүрслэн үзүүлсэн болно.

12. Чингэлэг дээр тавигдах таних тэмдэг болон энэ Хавсралтын 2 дахь хэсэгт
дурдсан зөвшөөрлийн самбар нь ямар ч нөхцөлд бүрээсээр далдлагдсан байх ёсгүй.

5 дугаар зүйл

Гүйдэг (гулсаж онгойдог) ханатай чингэлэг

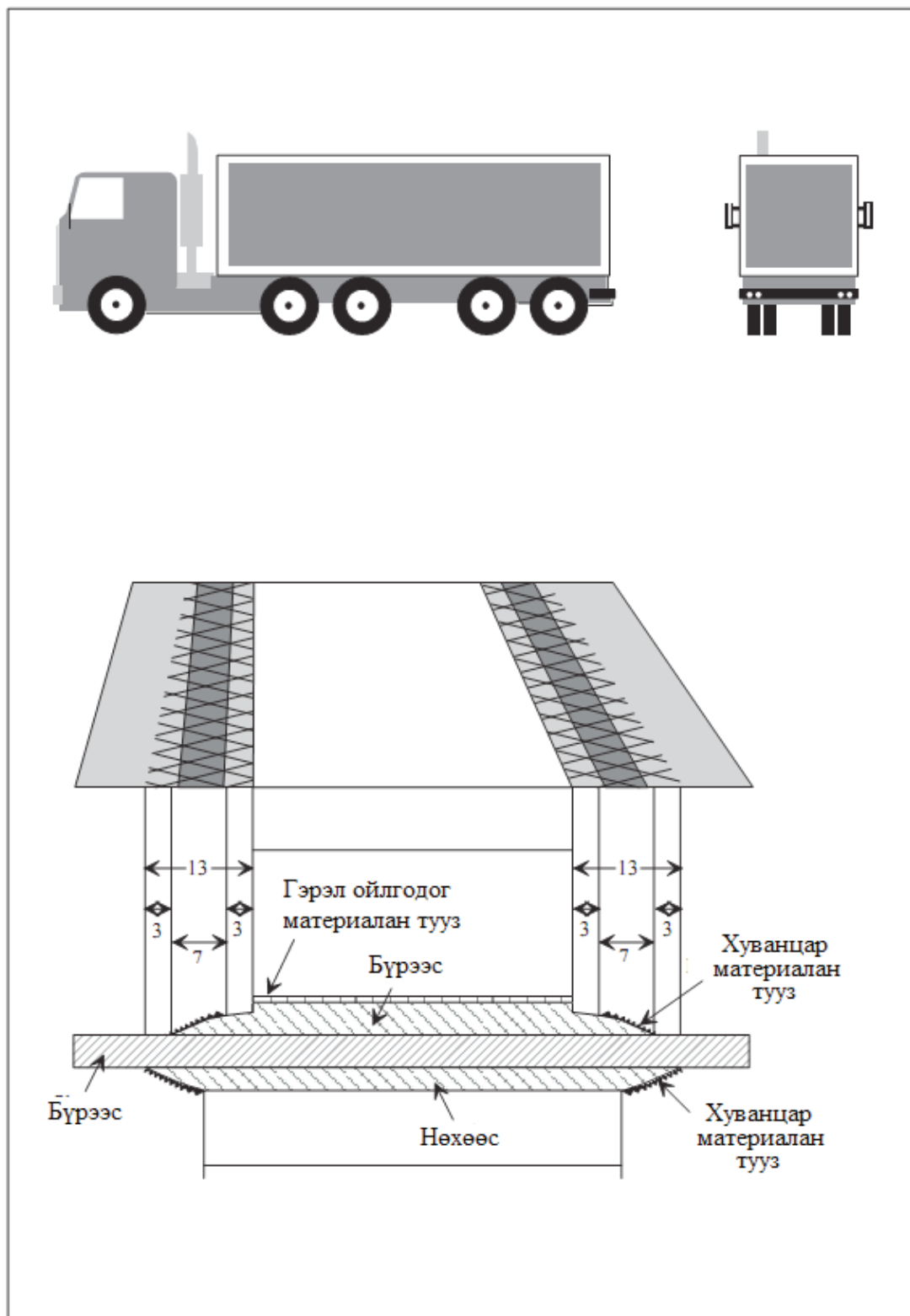
1. Энэ журмын 1, 2, 3 болон 4 дүгээр зүйлийн заалтыг хэрэв тохирохоор бол гүйдэг ханатай
чингэлэгт мөрдөнө. Түүнээс гадна эдгээр чингэлэг нь энэ зүйлийн заалтад нийцсэн байна.

2. Чингэлгийн гүйдэг хана, шал, хаалга болон бусад бүрдэл хэсэг нь энэ журмын 4 дүгээр
зүйлийн 6, 8, 9 болон 11 дэх хэсгийн шаардлагад, эсхүл дор дурдсан (i) - (vi) дэх дэд хэсгийн
шаардлагад нийцсэн байна.

- (i) Чингэлгийн гүйдэг хана, шал, хаалга болон бусад бүрдэл хэсэг нь тод ул мөр
үлдээлгүйгээр нээгдэж, хаагдах боломжгүй байдлаар угсрагдсан байна.
- (ii) Хана нь чингэлгийн дээд талын цул хэсгийг татлагын сур хоорондын бодит зайны
 $\frac{1}{4}$ -ээс доошгүй хэмжээгээр хучсан байна. Хана нь чингэлгийн доод талын цул хэсгийг
50 мм-ээс доошгүй хэмжээгээр хучсан байна. Чингэлгийг хааж, гаалийн зорилгоор
ломбодсон байхад хана болон чингэлгийн цул хэсгүүд хоорондын хэвтээ чиглэлийн
завсар зай чингэлгийн тууш тэнхлэгийн дагуу аль ч газраар нь эгцэлж хэмжихэд 10
мм-ээс ихгүй байна.
- (iii) Гүйдэг хананы чиглүүлэгч болон бусад хөдөлгөөнт хэсгүүд нь гаалийн ломбо тавьж
хаасан хаалга болон бусад хөдөлгөөнт хэсгүүдийг тод ул мөр үлдээлгүйгээр гаднаас
нь нээж, хаах боломжгүй байдлаар угсрагдсан байна. Гүйдэг хананы чиглүүлэгч
болон бусад хөдөлгөөнт хэсгүүд нь тод ул мөр үлдээлгүйгээр чингэлэгт нэвтрэн орох
боломжгүй байдлаар угсрагдсан байна. Энэ системийг энэ журамд хавсаргасан 9
дүгээр бүдүүвч зурагт үзүүлэв.
- (iv) Чингэлгийн цул хэсгүүд дээр байгаа гаалийн зорилгоор ашиглах цагираг хоорондын
хэвтээ чиглэлийн зай 200 мм-ээс ихгүй байна. Гэвч хэрэв чингэлэг болон хана нь уг
чингэлэгт нэвтрэх боломжгүй байдлаар хийгдсэн бол уг зай арай хол байж болох
боловч босоо шонгийн аль ч талд байгаа цагираг хоорондын зай 300 мм-ээс их байж
болохгүй. Ямар ч тохиолдолд дээрх (ii)-т заасан болзол нөхцөл хангагдсан байх
ёстой.
- (v) Татлагын сур хоорондын зай 600 мм-ээс ихгүй байна.
- (vi) Ханыг чингэлгийн цул хэсгүүдтэй бэхэлж битүүмжлэх утас (ломбоны утас) нь энэ
журмын 4 дүгээр зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан шаардлагыг хангасан байна.

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БУДУУВЧ ЗУРГУУД

Гэрэл ойлгодог материалан тууз

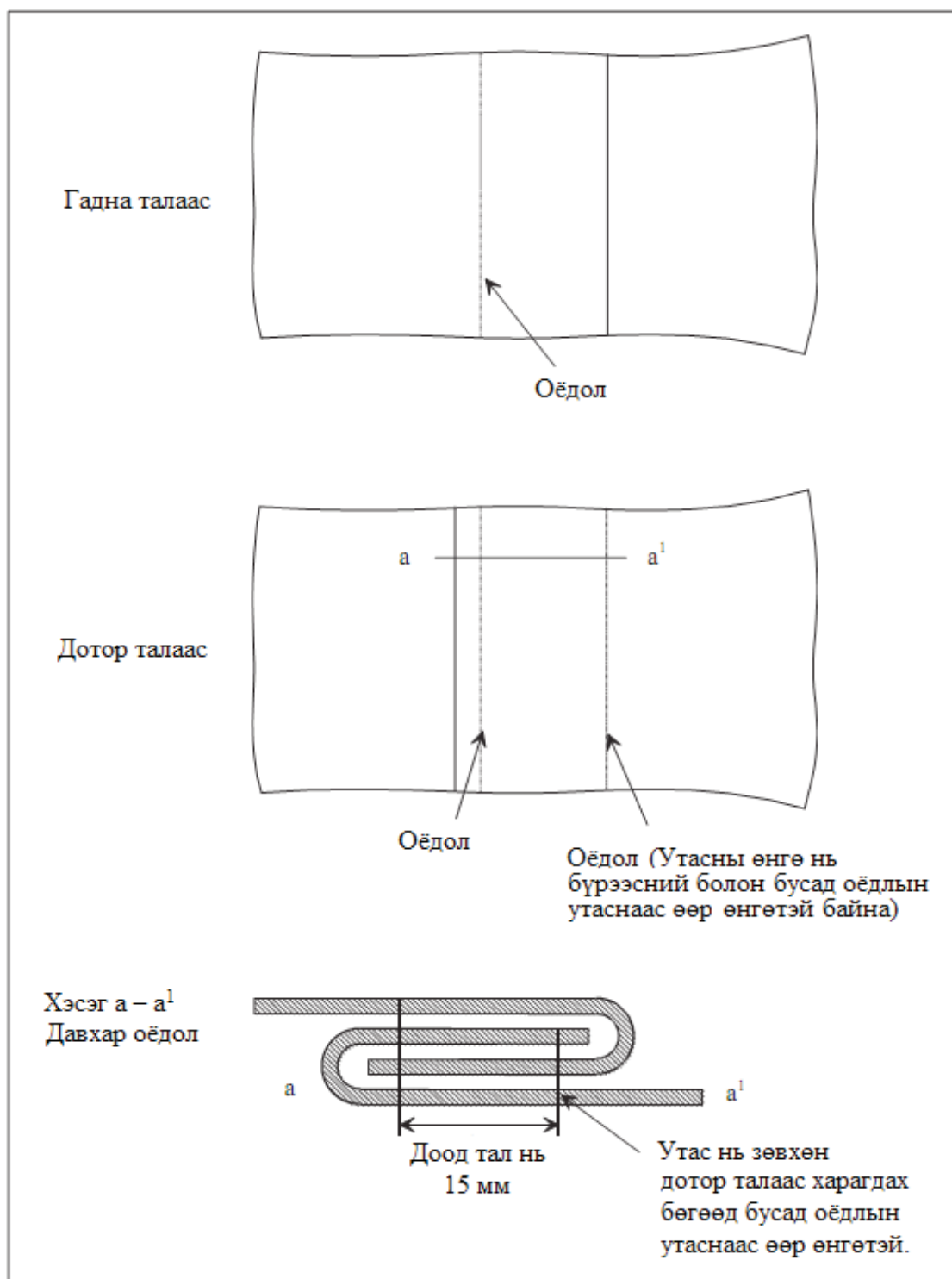

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БУДУУВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 1 дүгээр бүдүүвч зураг

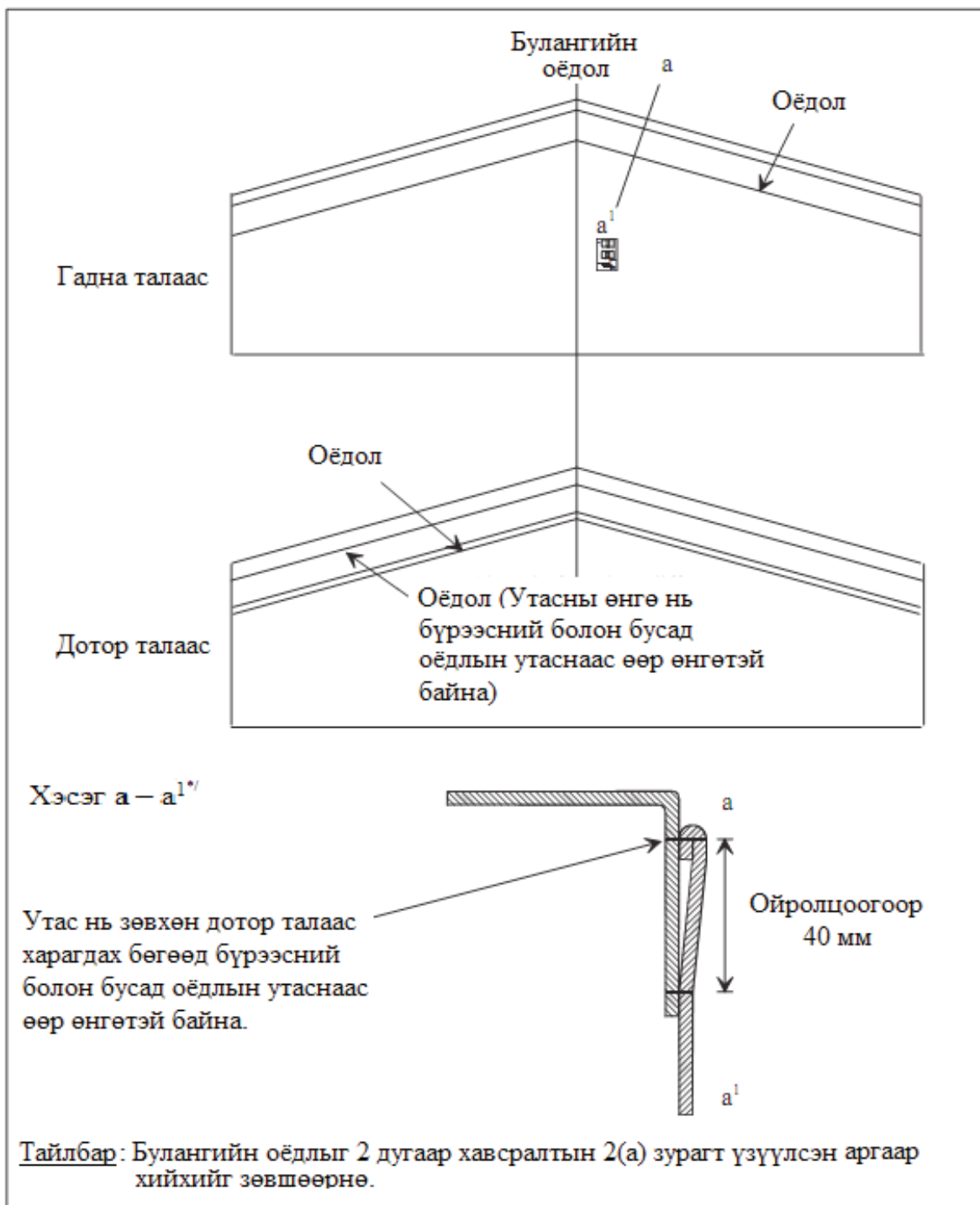
Хэд хэдэн хэсгээр хийгдсэн бүрээс

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 2 дугаар бүдүүвч зураг

Хэд хэдэн хэсгээр хийгдсэн бүрээс

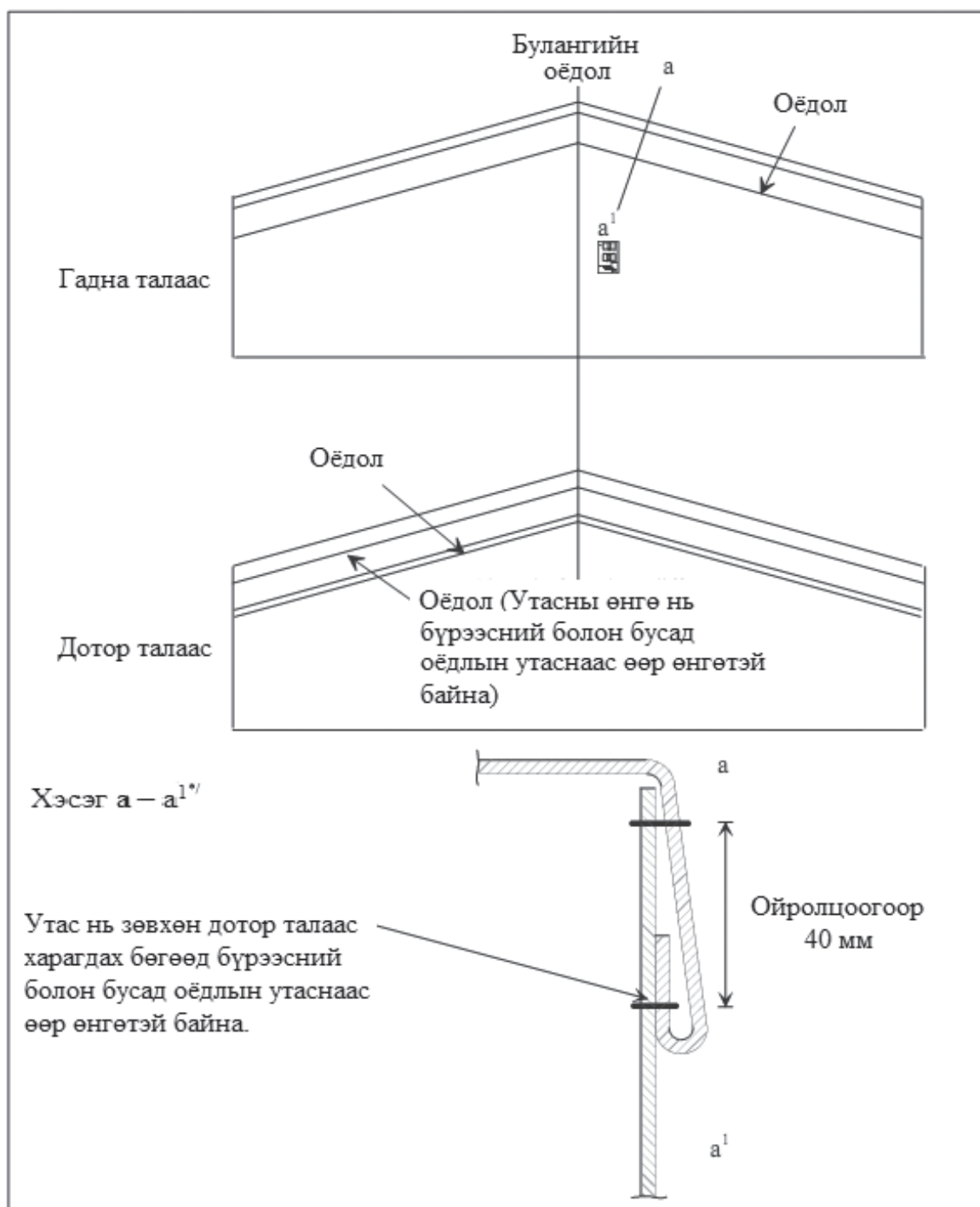
*/ Энэхүү зурагт 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн дагуу орой дээрээ нугалагдсан хэсгийг үзүүлэв.

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 2(a) дугаар бүдүүвч зураг

Хэд хэдэн хэсгээр хийгдсэн бүрээс

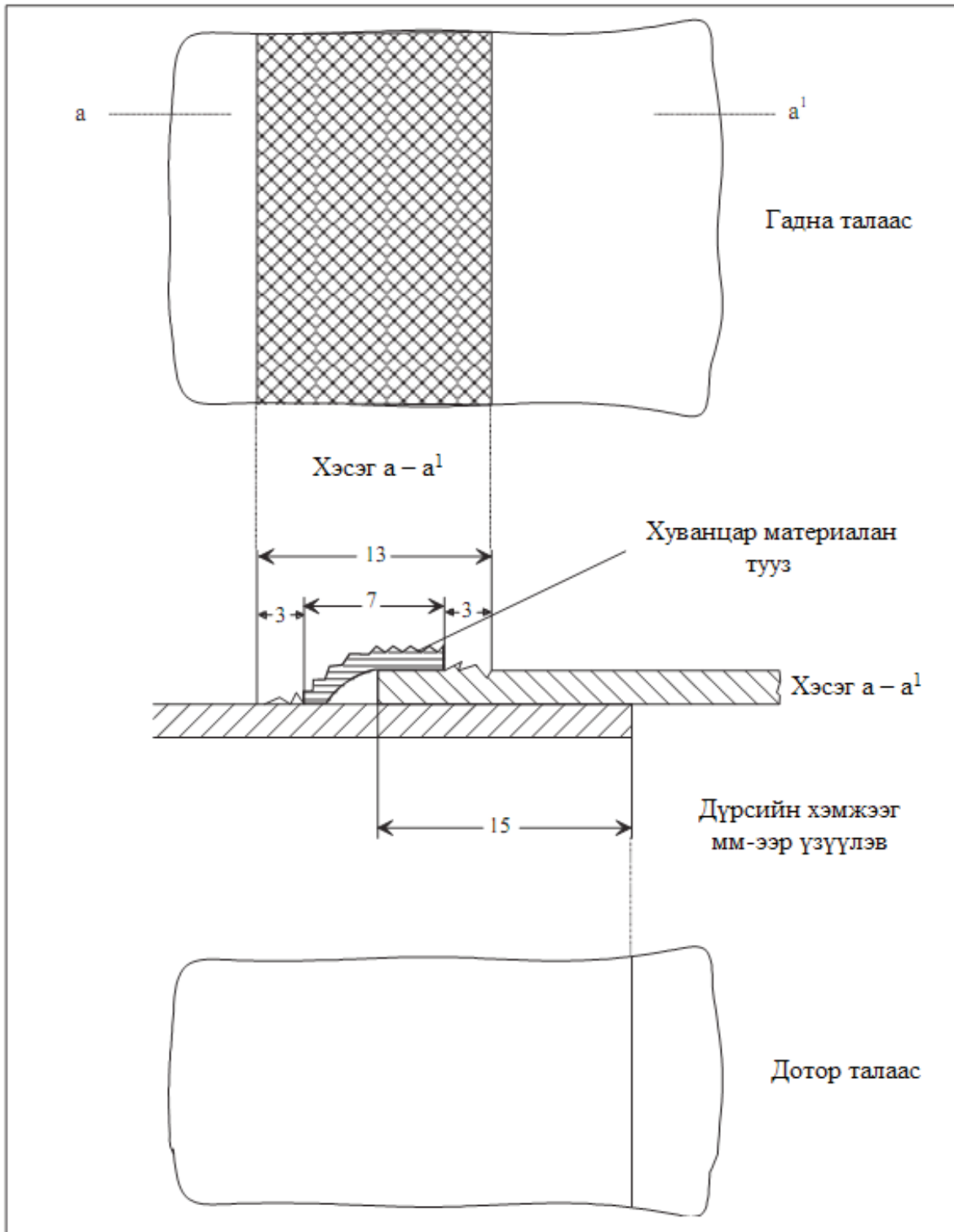
* / Энэхүү зурагт 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн дагуу орой дээрээ нугалагдсан хэсгийг үзүүлэв.

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 3 дугаар бүдүүвч зураг

Хэд хэдэн хэсгээр хийгдсэн бүрээс

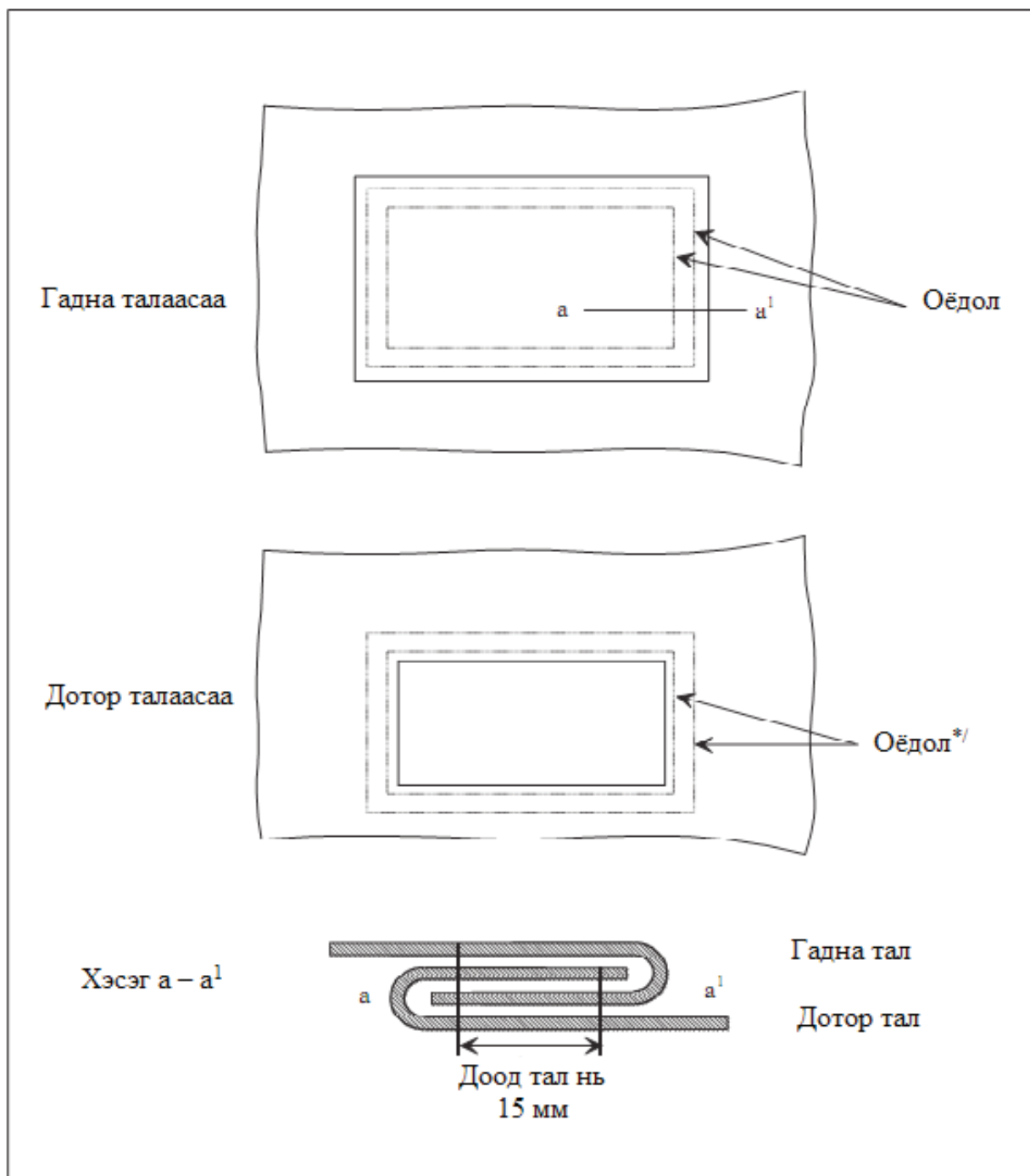

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 4 дүгээр бүдүүвч зураг

Бүрээсийг засварлах

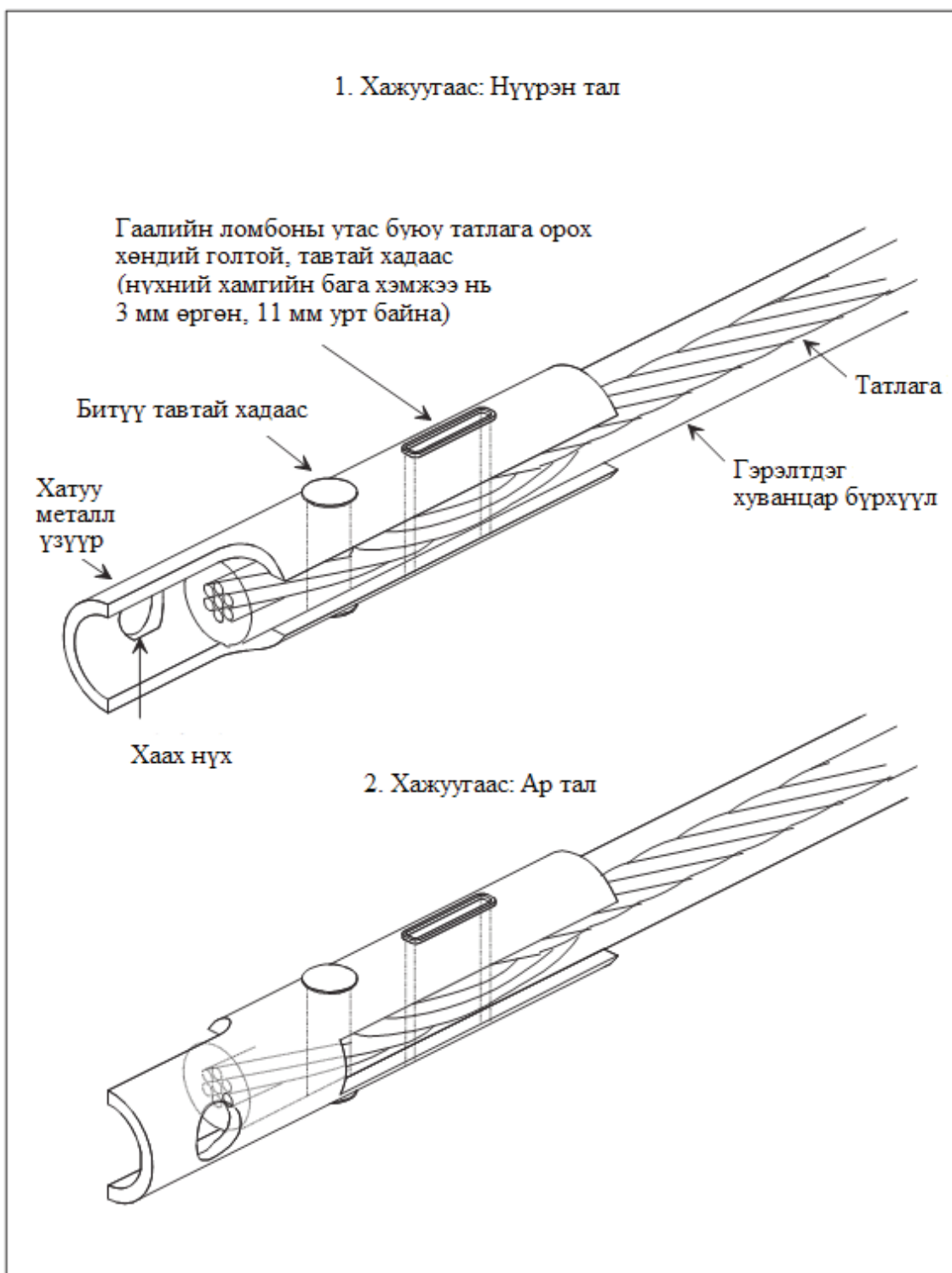

*/ Дотор талаас харагдах утасны өнгө нь гадна талаас харагдах утасны болон бүрээсний өнгөнөөс өөр байна.

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 5 дугаар бүдүүвч зураг

Үзүүрийн (төгсгөл) хэсгийн жишээ

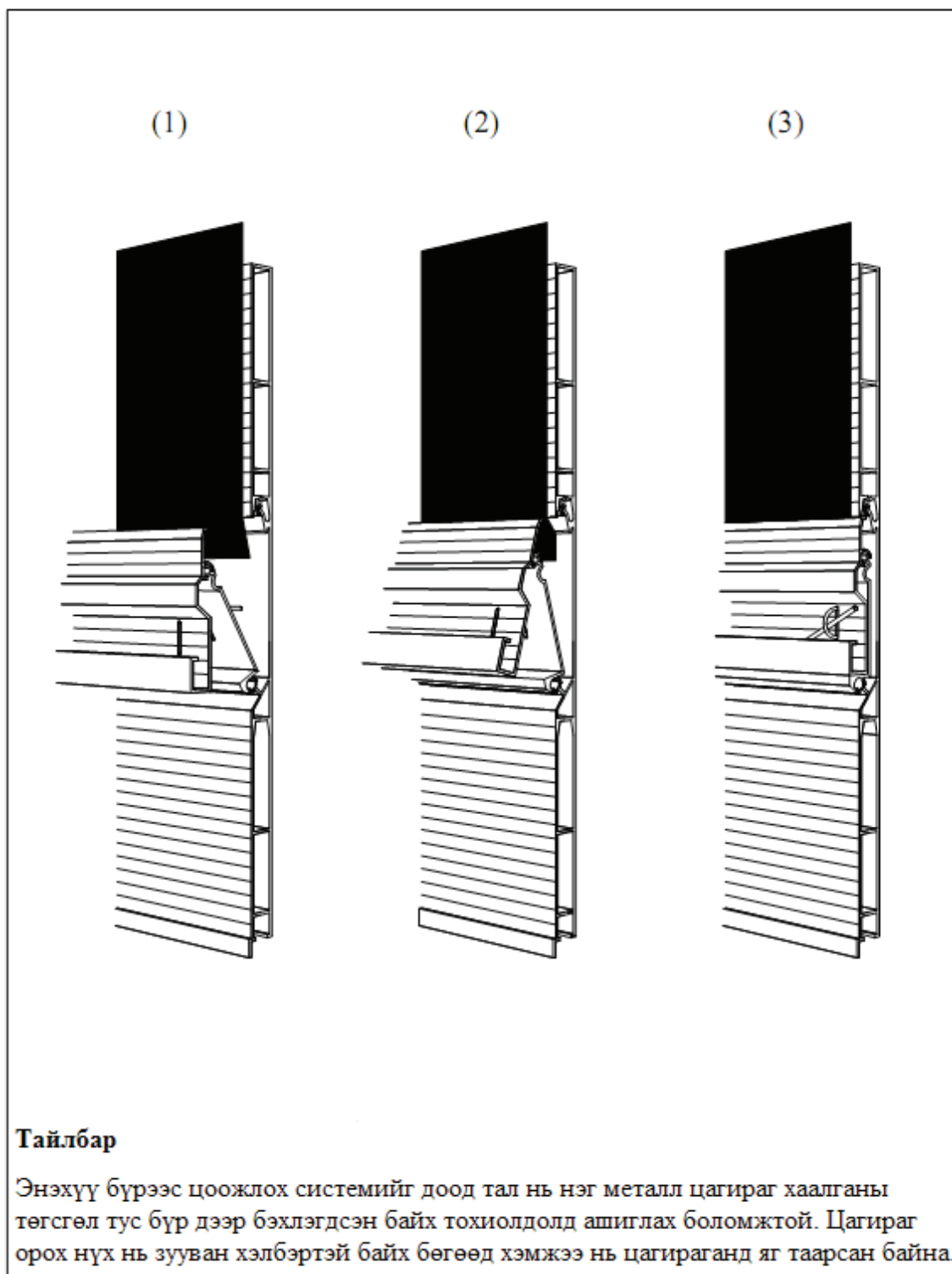

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 6 дугаар бүдүүвч зураг

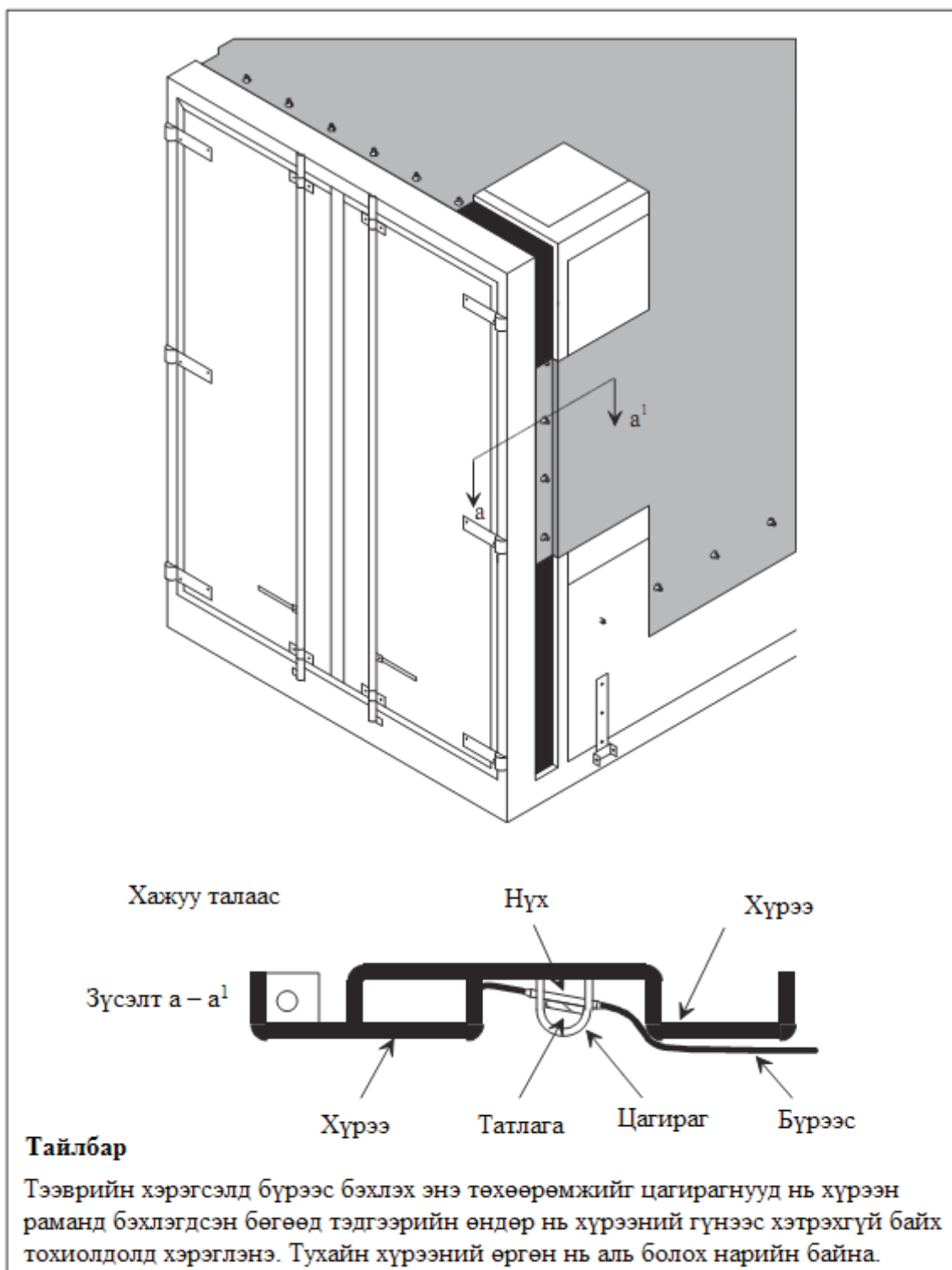
Бүрээсийг цоожлох системийн жишээ

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 7 дугаар бүдүүвч зураг

Тусгай хэлбэртэй хүрээнд бэхлэгдсэн бүрээсний жишээ

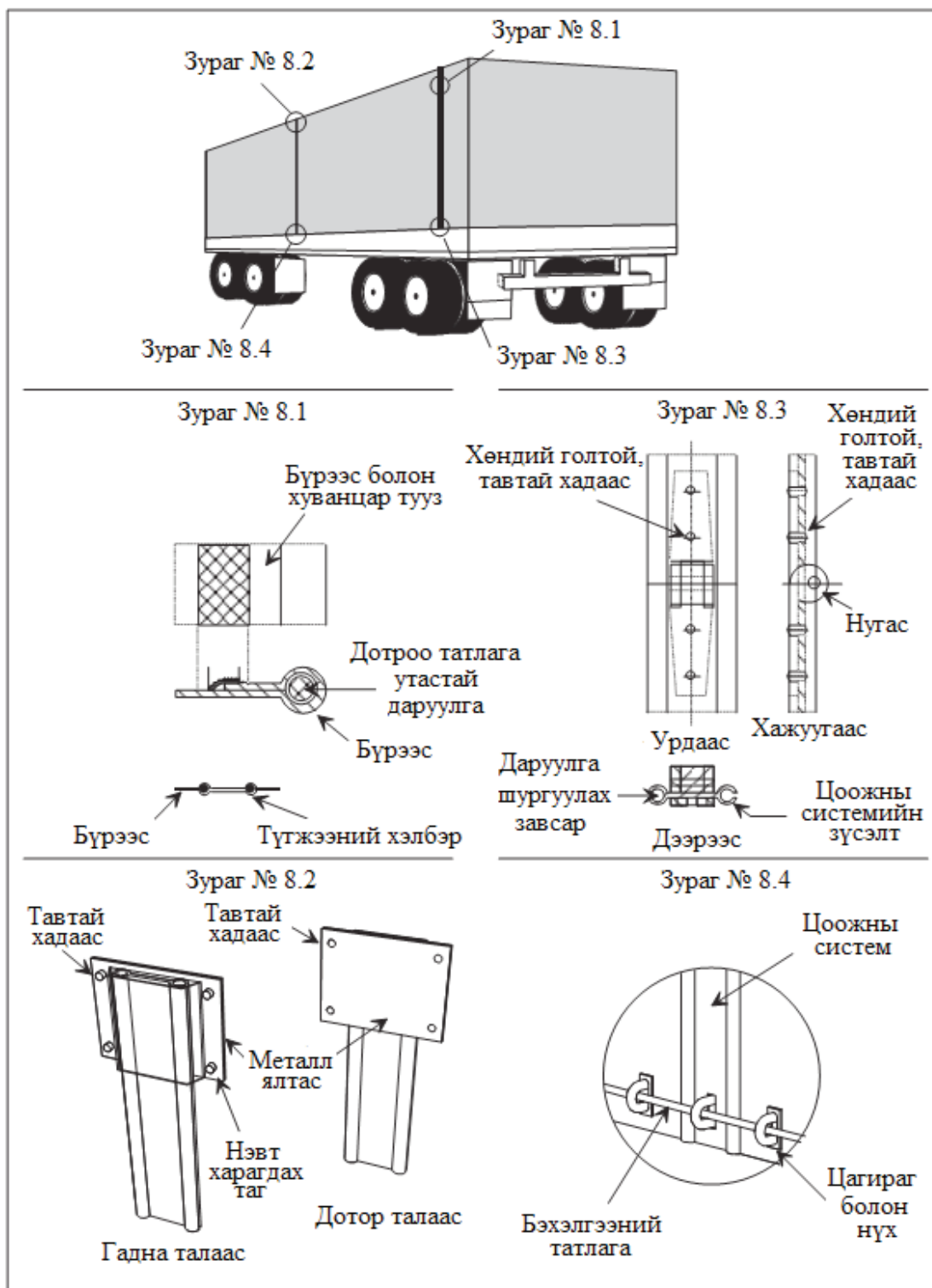

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 8 дугаар бүдүүвч зураг

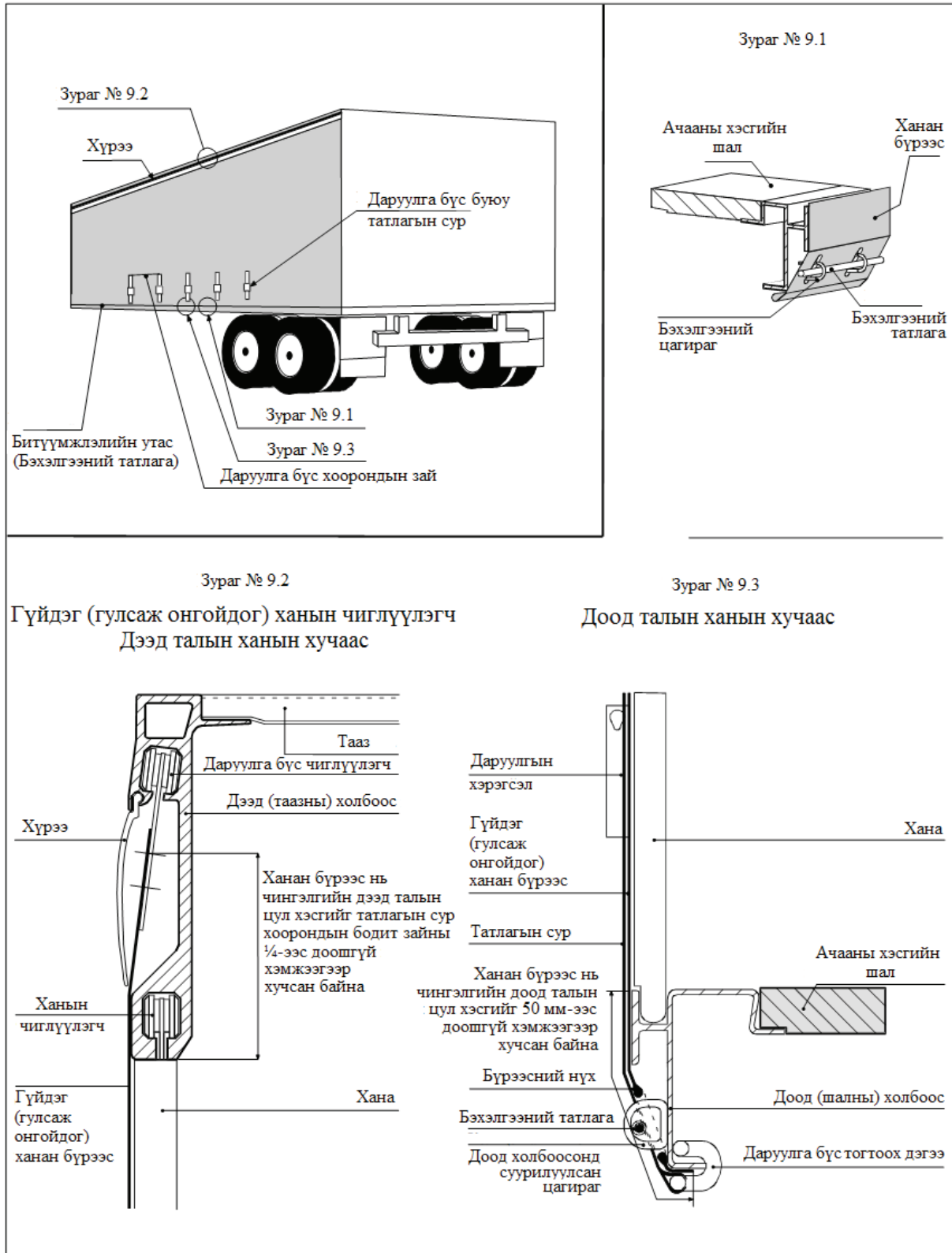
Ачих, буулгах үед бүрээсийг цоожлох систем

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БҮДҮҮВЧ ЗУРГУУД

1 дүгээр хэсгийн 9 дүгээр бүдүүвч зураг

Гүйдэг (гулсаж онгойдог) ханатай чингэлгийн хийцийн жишээ

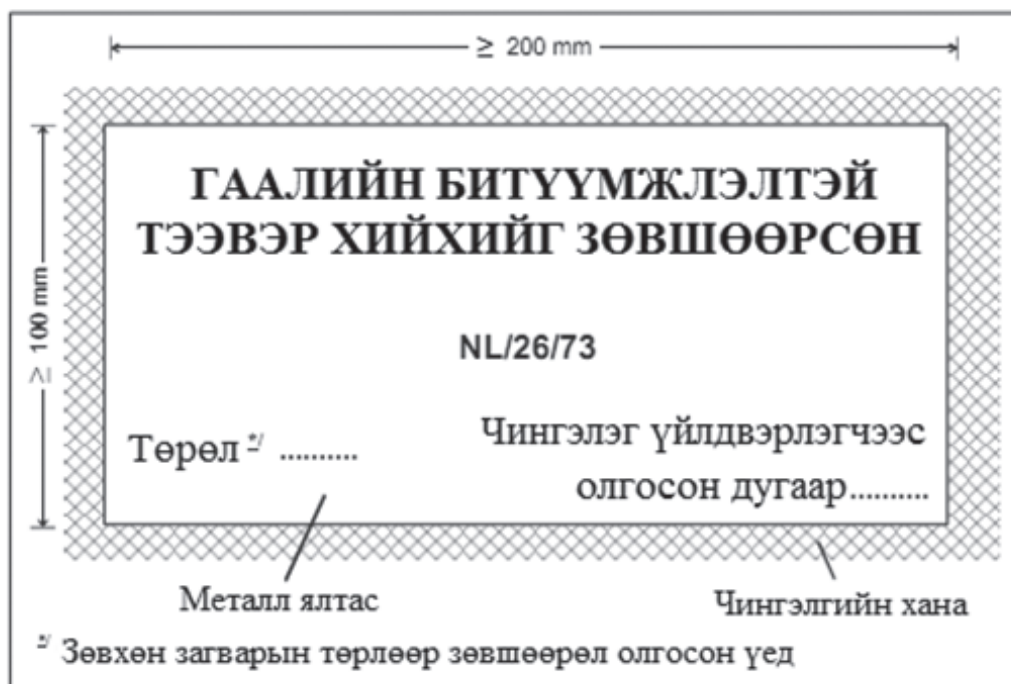
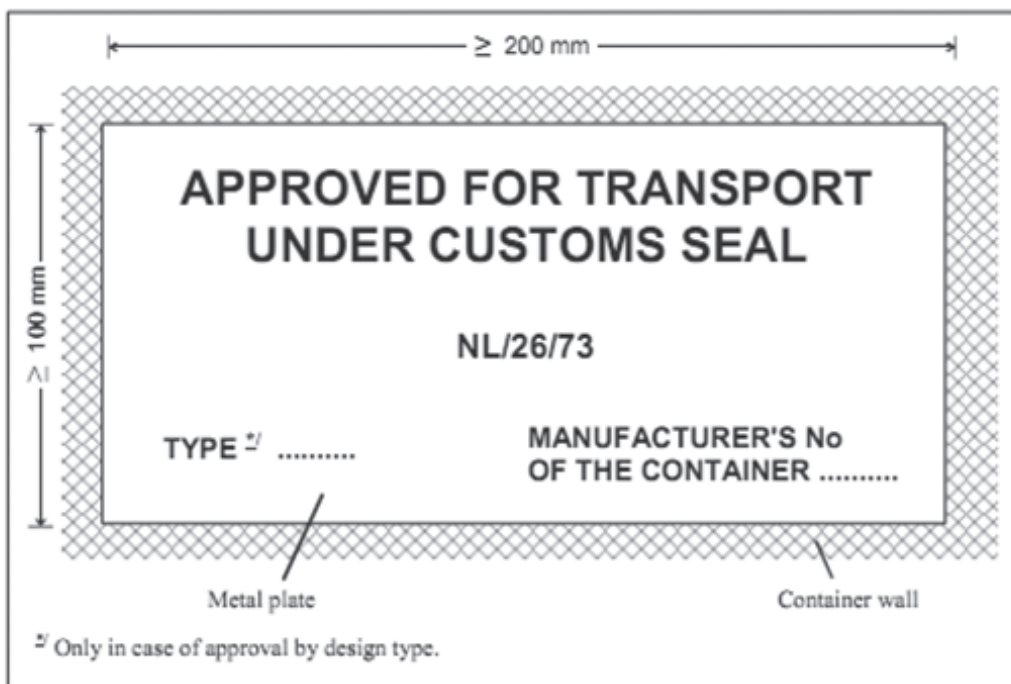

7 ДУГААР ХАВСРАЛТЫН БУДУУВЧ ЗУРГУУД

2 дугаар хэсгийн 1 дүгээр хавсралт

Загвар 1

Зөвшөөрлийн пайз (Англи хэл дээрх хувилбар)

II хэсэг

I ХЭСЭГТ ТАЙЛБАРЛАСАН ТЕХНИКИЙН НӨХЦӨЛТЭЙ ТОХИРОХ ЧИНГЭЛЭГТ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ГОРИМ

Ерөнхий зүйл

1. Гаалийн битүүмжлэлтэйгээр тээвэр хийх чингэлэгт дараахь зүйлийн аль нэг тохиолдолд зөвшөөрөл олгоно. Үүнд:

(a) үйлдвэрлэлийн шатанд, загварын төрлөөр (үйлдвэрлэлийн шатанд зөвшөөрөл олгох журам);

(b) үйлдвэрлэлийн дараагийн шатанд, дангаараа, эсхүл нэг төрлийн хэд хэдэн чингэлэгт (үйлдвэрлэлийн дараагийн шатанд олгох зөвшөөрөл) зэрэг болно.

Зөвшөөрлийн журмын нийтлэг нөхцөл

2. Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага нь хүсэлт гаргасан байгууллагад зөвшөөрөл олгосны дараа Зөвшөөрлийн гэрчилгээ нь зөвшөөрөл олгосон төрлийн болон тодорхой тоо заасан чингэлэгт хүчин төгөлдөр байна.

3. Зөвшөөрөл авагч нь чингэлгээр битүүмжлэлтэйгээр лацтайгаар тээвэрлэлт хийхээс өмнө зөвшөөрөл олгосон чингэлэгт зөвшөөрлийн пайзыг хадна.

4. Зөвшөөрлийн пайз нь байнгын, сайн харагдахаар, албан зорилгоор олгосон бусад зөвшөөрлийн пайзуудтай зэргэлдээ хадагдсан байна.

5. Зөвшөөрлийн пайз нь энэ хэсгийн 1-д үзүүлсэн загвартай тохирч байх бөгөөд 20 см х 10 см-ээс багагүй хэмжээтэй металл ялтсан дээр хийгдсэн байна. Дараахь мэдээллүүдийг пайз дээр тамгалах, эсхүл сийлж тавих, эсхүл гаргацтай, байнгын байх аль нэг аргаар тавьж болох бөгөөд наад зах нь англи, франц хэлээр дараахь үгсийг бичнэ.

(a) "Гаалийн битүүмжлэлтэйгээр тээвэр хийхэд зөвшөөрөгдсөн" гэсэн үгийг;

(b) Зөвшөөрөл олгосон он болон улсын нэрийг, улсын нэрийг нэрээр нь, эсхүл олон улсын авто замын тээвэрт тээврийн хэрэгслийн бүртгэлд хэрэглэдэг ялгах тэмдгээр, эсхүл дугаараар (үсэг, тоогоор гэх мэт) илэрхийлнэ. (Тухайлбал, "NL/26/73" гэдэг нь "Нидерланд, Зөвшөөрлийн гэрчилгээний дугаар 26, 1973 онд олгосон гэсэн үг юм);

(c) Чингэлэгт үйлдвэрлэгчээс олгосон серийн дугаарыг (үйлдвэрлэгчийн дугаар);

(d) Хэрэв чингэлгийг төрлөөр нь зөвшөөрөл олгосон бол чингэлгийн төрлийг үсгээр тодорхойлсон дугаар.

5 (d) хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

Гаалийн битүүмжлэлтэйгээр тээвэр хийх зөвшөөрөл бүхий бүрээстэй хоёр чингэлэг хоорондоо холбогдон нэг чингэлэг үүсгэхдээ нэг бүрээсээр бүрхэгдэж, гаалийн нөхцөлийг хангаж байгаа бол зөвшөөрлийн тусдаа гэрчилгээ, эсхүл зөвшөөрлийн пайз тус бүр нь шаардагдахгүй.

6. Хэрэв чингэлэг нь зөвшөөрөлд заасан техникийн нөхцөлийг хангахгүй болсон бол гаалийн битүүмжлэлтэйгээр тээвэр хийхээс өмнө зөвшөөрөлд заасан техникийн нөхцөлд тохируулж засварлана.

7. Хэрэв чингэлгийн чухал гол шинж чанар нь өөрчлөгдсөн бол чингэлгийн зөвшөөрлийг хүчингүй болгох ба гаалийн битүүмжлэлтэйгээр тээвэр хийх нөхцөлийг хангасан тохиолдолд зөвшөөрлийг дахин олгоно.

Үйлдвэрлэлийн шатанд загварын төрлөөр нь зөвшөөрөл олгох тусгай нөхцөл

8. Чингэлэг нь янз бүрийн төрлөөр үйлдвэрлэгддэг бол үйлдвэрлэгч нь тухайн улсын эрх бүхий байгууллагад загварын төрлөөр зөвшөөрөл авах хүсэлтээ гаргана.

9. Үйлдвэрлэгч нь хүсэлт гаргахдаа зөвшөөрөл авах чингэлэгт тавьсан таних дугаар, үсгийг дурдсан байна.

10. Зөвшөөрөл авах чингэлгийн зураг болон загварын нарийвчилсан үзүүлэлтүүдийг хүсэлтэд хавсаргасан байна.

11. Үйлдвэрлэгч дараахь амлалтыг бичгээр үйлдэж өгсөн байна:

(a) эрх бүхий байгууллага, холбогдох чингэлгийг шалгахыг хүсвэл уг чингэлгийг үзүүлэх;

(b) эрх бүхий байгууллагад холбогдох төрлийн үйлдвэрлэлийн явцын аль ч үед шалгалт хийхийг зөвшөөрөх;

(c) загвар, чанар болон үзүүлэлтэд ямар нэг өөрчлөлт хийхээс өмнө эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэх;

(d) чингэлэгт тэмдэглэгээ тавихдаа харагдахуйц газар байрлуулах бөгөөд зөвшөөрлийн пайз дээрх тэмдэглэгээнд загварын төрлийн таних дугаар болон үсэг, төрлийн сери дугаар (үйлдвэрлэгчийн дугаар)-ыг тавьсан байна;

(e) Зөвшөөрөгдсөн загвараар үйлдвэрлэгдэж байгаа чингэлгийн бүртгэлийг хөтлөх зэрэг болно.

12. Эрх бүхий байгууллага нь зөвшөөрөл олгох чингэлгийн загварт ямар нэг өөрчлөлт хийхийг шаардаж болно.

13. Загварын төрлөөр олгох зөвшөөрлийг эрх бүхий байгууллага холбогдох загварын төрлөөр үйлдвэрлэгдсэн нэг болон түүнээс олон чингэлгийг шалгаж тухайн загварын чингэлэг нь 1 дүгээр хэсэгт тайлбарлагдсан техникийн үзүүлэлттэй тохирч байгаа гэж үзсэн тохиолдлоос бусад үед олгохгүй.

14. Чингэлгийн төрөлд зөвшөөрөл олгосон бол хүсэлт гаргагчид энэ хэсгийн 2-т үзүүлсэн загвар 2-ын дагуу "Зөвшөөрлийн гэрчилгээ"-г олгох бөгөөд энэ төрлөөр үйлдвэрлэгдэж буй бүх чингэлэг нь зөвшөөрөл олгогдсон төрлийн үзүүлэлттэй тохирч байх ёстой. Энэ гэрчилгээ үйлдвэрлэгчид зөвшөөрөл олгосон төрлийн чингэлэг бүрт энэ хэсгийн 5-д заасан хэлбэрээр зөвшөөрлийн пайзыг хадах эрхийг олгоно.

Үйлдвэрлэлийн дараагийн шатанд зөвшөөрөх тусгай нөхцөл

15. Хэрэв зөвшөөрөл нь үйлдвэрлэлийн шатанд хамаарахааргүй бол эзэмшигч, тээврийн байгууллага, төлөөлөгчийн аль нэг нь зөвшөөрөл авах чингэлэг болон чингэлгийг хангах боломжтой гэсэн нөхцөлд эрх бүхий байгууллагад хүсэлтээ гаргаж болно.

16. Энэ хэсгийн 15-д заасан хүсэлтийг гаргахдаа үйлдвэрлэгчээс чингэлэгт тавьсан сери дугаарыг (үйлдвэрлэгчийн дугаар) дурдсан байна.

17. Эрх бүхий байгууллага нь шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд хэд хэдэн чингэлгийг шалгаж 1 дэх хэсэгт заасан техникийн нөхцөлтэй тохирч байгаа эсэхийг баталгаажуулж, энэ хэсгийн 3-т заасан загвар 3-ын дагуу зөвшөөрлийн гэрчилгээг олгох буюу энэ нь зөвхөн зөвшөөрөл олгосон чингэлэгт хүчинтэй байна. Энэ гэрчилгээнд үйлдвэрлэгчийн сери дугаар, эсхүл зөвшөөрөлтэй холбоотой чингэлэг болон чингэлэгт олгосон дугаар байх бөгөөд хүсэлт гаргагчид энэ хэсгийн 5-д заасан зөвшөөрлийн пайзыг зөвшөөрөл олгогдсон чингэлэгт тавихыг зөвшөөрнө.

8 дугаар хавсралт

ЗАХИРГААНЫ ХОРООНЫ АЖИЛЛАХ ДҮРЭМ, БҮРЭЛДЭХҮҮН

1 дүгээр зүйл

- (i) Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд нь Захиргааны хорооны гишүүд байна.
- (ii) Хороо нь энэхүү конвенцийн 52 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт хамаарах олон улсын байгууллагын төлөөлөгчид болон Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд бус улсын эрх бүхий байгууллага хүсэлт гаргавал Хорооны чуулганд ажиглагчаар оролцуулахаар шийдэж болно.

1 bis дүгээр зүйл

1. Хороо нь энэхүү конвенцийн 59 дүгээр зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсэгт заасан аливаа нэмэлт, өөрчлөлтийг авч хэлэлцэнэ.

2. Хороо нь энэхүү конвенцийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бөгөөд энэхүү конвенцийн хүрээнд Хэлэлцэн тохиролцогч Тал, холбоод, олон улсын байгууллагаас авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, тэдгээрийг энэхүү конвенцид нийцэж байгаа эсэхийг шалгана.

3. Хороо нь ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлөөр дамжуулан энэхүү конвенцийг дотоодын болон олон улсын хэмжээнд хэрэглэхэд чиглэл өгч, дэмжлэг үзүүлнэ.

2 дугаар зүйл

Хорооны нарийн бичгийн дарга нарын газрын албыг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга зохион байгуулна.

3 дугаар зүйл

Хороо нь жил бүрийн эхний чуулган дээр дарга болон дэд даргыг сонгоно.

4 дүгээр зүйл

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь Хорооны чуулганыг Европын Эдийн засгийн комиссын ивээл дор жил бүр зохион байгуулах буюу мөн таваас доошгүй Хэлэлцэн тохиролцогч улсын эрх бүхий байгууллагын хүсэлтээр хуралдуулна.

5 дугаар зүйл

Дэвшүүлсэн саналыг санал хураалтаар шийдвэрлэнэ. Чуулганд оролцож байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч нэг улс бүр нэг саналын эрхтэй. Конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтөөс бусад саналыг Хороо нь оролцож байгаа гишүүдийн олонхийн саналаар батална. Энэхүү конвенцийн 60 болон 59 дүгээр зүйлд хамаарах шийдвэр болон энэхүү конвенцийн нэмэлт, өөрчлөлтийг чуулганд оролцож байгаа гишүүдийн гуравны хоёрын саналаар батална.

6 дугаар зүйл

Шийдвэр гаргахад Хэлэлцэн тохиролцогч улсын гуравны нэгээс доошгүй гишүүд оролцсон байх шаардлагатай.

7 дугаар зүйл

Чуулганыг хаахаас өмнө Хороо нь хурлын илтгэлийг баталсан байна.

8 дугаар зүйл

Энэ хавсралтад холбогдох заалт ороогүй бол Хороо нь өөрөөр шийдээгүй тохиолдолд Европын Эдийн засгийн комиссын журмын дүрмийг хэрэглэнэ.

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗӨВЛӨЛИЙН АЖИЛЛАХ ДҮРЭМ, БҮРЭЛДЭХҮҮН

9 дүгээр зүйл

1. Захиргааны хороо нь 58 дугаар зүйлийн дагуу ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийг байгуулах бөгөөд тэр нь энэхүү конвенцийн талуудын өөр өөр төлөөлөл бүхий есөн өөр гишүүнээс бүрдэнэ. ТИР-ийн нарийн бичгийн дарга Зөвлөлийн чуулганд оролцоно.

2. ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийг гишүүдийг сонгох санал хураалтад оролцсон буюу байлцсан гишүүдийн олонхийн саналаар Захиргааны хороо сонгоно. ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн гишүүн бүрийн бүрэн эрхийн хугацаа хоёр жил байна. ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн гишүүн дахин сонгогдож болно. ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн үйл ажиллагааны хүрээг Захиргааны зөвлөл тодорхойлно.

10 дугаар зүйл

ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөл нь:

(а) Конвенцийн хэрэгжилт, тухайлбал баталгааны тогтолцооны үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, энэхүү конвенц болон Захиргааны хорооноос даалгасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэх;

(b) 6 дугаар зүйлд заасан олон улсын байгууллагаас гаргасан ТИР карнейг нэгдсэн журмаар хэвлэхэд хяналт тавьж холбоодод хүргүүлэх;

10 (b) дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл

8.10 (b) 6.2 дугаар зүйлд хийсэн тайлбар тэмдэглэлд дурдсан гэрээг энэ зүйлийн (b) хэсэгт дурдсан олон улсын байгууллагын зүгээс дээр дурдсан ТИР карнейг нэгдсэн журмаар хэвлэж холбоодод хүргүүлэх үүргийн хувьд мөн хэрэглэнэ;

(c) Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллагын гүйцэтгэх ажиллагааны болон бусад төрлийн мэдээллийн солилцох ажиллагааг уялдуулж боловсруулахад нь дэмжлэг үзүүлэх;

(d) Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллага, холбоод болон олон улсын байгууллага хооронд мэдээлэл солилцох ажиллагааг уялдуулж боловсруулахад нь дэмжлэг үзүүлнэ;

(e) Маргаан шийдвэрлэх тухай 58 дугаар зүйлийг хөндөхгүйгээр Хэлэлцэн тохиролцогч Тал, холбоод, даатгалын байгууллага, олон улсын байгууллага хооронд үүсэх маргааныг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

(f) ТИР үйл ажиллагаатай холбоотой гаалийн байгууллагын ажилтан, сонирхсон бусад этгээдийг сургалтад хамруулахад дэмжлэг үзүүлэх;

(g) 6 дугаар зүйлд заасны дагуу олон улсын байгууллагаас хөтлөх нэгдсэн бүртгэлийг Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудад хүргүүлэх, холбоодод ТИР карнейг олгохтой холбоотой журам нь 9 дүгээр хавсралтад дурдсан наад захын нөхцөл шаардлагыг хангаж буй эсэхээр мэдээллийг нэгтгэх;

(l) ТИР карнейн үнэнд хяналт тавих.

11 дүгээр зүйл

1. Зөвлөлийн чуулганыг Захиргааны хорооноос, эсхүл Зөвлөлийн нийт гишүүний гурваас доошгүй гишүүний хүсэлтээр ТИР-ийн Нарийн бичгийн дарга зарлан хуралдуулна.

2. Зөвлөл нь шийдвэрээ нийтийн зөвшилцлөөр батлахыг эрмэлзэнэ. Хэрэв нийтийн зөвшилцөлд хүрэхгүй бол санал хураалт явуулж санал хураалтад байлцсан болон оролцогсдын ердийн олонхоор шийдвэрээ гаргана. Шийдвэр гаргахад хамгийн багадаа таван гишүүний ирц шаардлагатай. ТИР-ийн Нарийн бичгийн дарга саналын эрхгүй байна.

3. Зөвлөл нь даргаа сонгох бөгөөд үйл ажиллагааныхаа нэмэлт дүрэм журмыг батална.

4. Зөвлөл нь үйл ажиллагааны тайлан, түүний дотор аудит хийлгэсэн санхүүгийн тайлангаа жилд нэгээс доошгүй удаа, эсхүл Захиргааны хорооноос хүсэлт болгосны дагуу тус хороонд тайлагнана. Захиргааны хороонд Зөвлөлийг түүний дарга төлөөлнө.

5. Зөвлөл нь Захиргааны хороо, Хэлэлцэн тохиролцогч Тал, ТИР-ийн Нарийн бичгийн дарга, энэхүү конвенцийн 6 зүйлд дурдсан олон улсын байгууллагаас түүнд ирүүлсэн мэдээлэл, асуулгыг авч хэлэлцэнэ. Дарга өөрөөр шийдэхээс бусад тохиолдолд эдгээр олон

улсын байгууллага нь ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн чуулган ажиллагаанд ажиглагчийн статустайгаар оролцох эрхтэй.

12 дугаар зүйл

ТИР-ийн Нарийн бичгийн дарга нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Европын эдийн засгийн комиссын Нарийн бичгийн дарга нарын газрын гишүүн байх бөгөөд Зөвлөлийн үйл ажиллагааны хүрээнд ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн шийдвэрийг хэрэгжүүлнэ. ТИР-ийн Нарийн бичгийн даргын үйл ажиллагаанд Захиргааны хорооноос баталсан нарийн бичгийн дарга нарын газар туслалцаа үзүүлнэ.

13 дугаар зүйл

1. ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн гишүүд болон ТИР-ийн нарийн бичгийн нарын газрын үйл ажиллагааны зардлыг санхүүжилтийн өөр эх үүсвэр олох хүртэл 6 дугаар зүйлд дурдсан олон улсын байгууллагаас гаргах ТИР карней бүрт ногдуулах үнийн дүнгээр санхүүжүүлнэ. Уг үнийн дүнг Захиргааны хороо батална.

13 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

8.13.1-1 Санхүүжилтийн нөхцөл

Эхний хоёр жилийн хугацаа өнгөрсний дараа ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн үйл ажиллагаа болон ТИР-ийн нарийн бичгийн дарга нарын газрын үйл ажиллагааг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын ердийн төсвөөс санхүүжүүлэх асуудлыг Конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд авч үзнэ. Хэрэв Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын ердийн төсөв болон бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлэх боломж бүрдээгүй бол санхүүжилтийн эхний нөхцөлийг цаашид хэрэглэнэ.

8.13.1-2 ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн гишүүдийн үйл ажиллагаа

ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн гишүүдийн үйл ажиллагааны зардлыг холбогдох Засгийн газар хариуцна.

8.13.1-3 Үнийн дүн

1 дэх дэд хэсэгт дурдсан үнийн дүн нь (а) Захиргааны хорооноос баталсан ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөл болон ТИР-ийн нарийн бичгийн дарга нарын төсөв болон зардлын төлөвлөгөө, (b) олон улсын байгууллагаас гаргах ТИР карнейн ерөнхий төлөв болон тоо хэмжээг харгалзана.

2. ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлийн гишүүд болон ТИР-ийн нарийн бичгийн нарын газрын үйл ажиллагааны зардлын санхүүжилттэй холбоотой журмыг Захиргааны хороо батлана.

13 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

8.13.2 6 дугаар зүйлд дурдсан олон улсын байгууллагатай зөвлөлдсөний дараа Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудаас олгосон эрхийн дагуу буюу тэдгээрийн нэрийн өмнөөс Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Европын эдийн засгийн комисс нь 6 дугаар зүйлд дурдсан олон улсын байгууллагатай байгуулах гэрээнд 2 дахь дэд хэсэгт тусгасан журмыг тусгана. Энэ гэрээг Захиргааны хороо батална.

9 дүгээр хавсралт

ТИР КАРНЕЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД НЭВТРЭХ

I хэсэг

ТИР КАРНЕЙ ОЛГОХ, БАТАЛГАА ГАРГАГЧИЙН ҮҮРЭГ ГҮЙЦЭТГЭХИЙГ ХОЛБООДОД ЗӨВШӨӨРӨХ

Нөхцөл, шаардлага

1. Холбооноос ТИР Карней олгох, баталгаа гаргагчийн үүргийг конвенцийн 6 дугаар зүйлд заасны дагуу гүйцэтгэх зөвшөөрлийг Хэлэлцэн тохиролцогч Талаас олгохдоо дараахь нөхцөл, шаардлагыг дагаж мөрдөнө. Үүнд:

- a) Зөвшөөрөл хүссэн холбооны үйл ажиллагаа нь түүний байгуулагдсанаас хойш хамгийн багадаа нэг жил үйл ажиллагаа явуулсан байх гэдэг нь нотлогдсон байх;

9.1.1 (a) Тайлбар тэмдэглэлийг хүчингүй болгосон.

- b) Энэхүү конвенцоор хүлээсэн үүргийн дагуу зөвшөөрөл хүссэн холбоо нь санхүүгийн хувьд бие даасан байгууллагын чадавхийг тодорхойлсон байх;
- c) Тус холбоо нь гааль болон татварын хууль тогтоомжийн эсрэг ноцтой зөрчил гаргаагүй, гэмт хэрэгт холбогдоогүй байх;
- d) Гэрээний талууд болох холбоо, эрх бүхий байгууллага нь хэлэлцэн тохиролцсоны үндсэн дээр тус журмын 3 дахь дэд хэсэгт заасны дагуу үүргээ хүлээж, холбогдох гэрээ хэлцэл болон бусад эрх зүйн баримтыг бичгээр үйлдсэн байх.

2. Тус журмын 1 дэх хэсгийн (d) –д заасны дагуу талуудын хооронд бичгээр үйлдсэн гэрээ болон бусад эрх зүйн баримтын бичгийн баталгаат хуулбарыг англи, франц болон орос хэлний баталгаат орчуулгын хамтаар ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлд хүргүүлэх бөгөөд хэрвээ шаардлагатай нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар бол нэн даруй ТИР-ын Гүйцэтгэх зөвлөлд мэдэгдсэн байна.

3. Холбооны хүлээх үүргүүд нь:

- (i) Холбоо нь энэхүү конвенцийн 8 дугаар зүйлд заасан үүргүүдийг биелүүлнэ;
- (ii) Холбоо нь тус конвенцийн 8 дугаар зүйлд 3 дахь хэсэгт заасны дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын тохиролцсоны дагуу ТИР карней бүрийн төлбөрийг нэгдсэн байдлаар хүлээн авна;
- (iii) ТИР-ийн үйл ажиллагаанд нэвтрэх эрхийн хүсэлт гаргасан этгээд нь хүсэлт гаргахаасаа өмнө энэ журмын 2 дахь хэсэгт заасан анхан шатны нөхцөл, шаардлагыг заавал хангасан байна.
- (iv) ТИР Карнейн нөхцөлөөр бараа тээвэрлэж байгаа этгээд нь тус үйл ажиллагаанд хамрагдсанаар батлан даалт гаргуулахаас гадна гадаадын улсын холбоо, ижил төрлийн үйл ажиллагаа явуулдаг олон улсын байгууллагатай холбогдоно.

- (v) Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллагын шаардлагыг хангах үүднээс өөрийн хариуцлагыг даатгалын компаниуд, даатгалын багц үйлчилгээ болон санхүүгийн байгууллагад даатгуулна. Даатгалын гэрээ болон санхүүгийн баталгаа нь гадаад улсын холбоодоос буюу тухайн холбоог харьяалах олон улсын байгууллагаас олгосон ТИР карнейг хэрэглэхтэй холбоотойгоор үүсэх бүхий л үйл ажиллагаанаас үүдэх тухайн этгээдийн хариуцлагыг бүрэн хамарсан банья.
Даатгал болон санхүүгийн батлан даалтын гэрээний хугацаа дуусгавар болох нөхцөлийг талууд харилцан тохиролцсоны дагуу заавал бичгээр үйлдэх бөгөөд энэ тухай болон холбогдох бичиг баримтыг 1 (d) дэд хэсэгт заасны дагуу үйлдэнэ. Даатгал болон бусад санхүүгийн батлан даалтын баталгаажсан хуулбар болон дараагийн бүх нэмэлт, өөрчлөлтийг ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлд хүргүүлэх бөгөөд хэрвээ шаардлагатай гэвэл англи, франц болон орос хэлээр баталгаат орчуулгыг хавсарган хамтад нь хүргүүлнэ.
- (vi) ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөл нь олгосон ТИР карнейн хэлбэр бүрийн үнийн талаар жилд нэг удаа 3 дугаар сарын 1 гэхэд мэдээлж байна;
- (vii) Эрх бүхий байгууллага нь ТИР үйл ажиллагааны удирдлагын зардал болон бусад бүртгэлийн үйл ажиллагааг шалгах эрхээр хангагдана;
- (viii) ТИР карнейн үйл ажиллагаатай холбоотой аливаа нэхэмжлэл, хуурамч болон буруу ашигласан аливаа зөрчлийг шүүхээр шийдвэрлүүлнэ;
- (ix) Энэхүү конвенцийн 6 дугаар зүйл болон энэ хавсралтын II хэсэг, эсхүл конвенцийн 38 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн этгээдийг түтгэлзүүлэх, зөвшөөрлийг хүчингүй болгох тухайг Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллагын гаргасан шийдвэрийг дагаж мөрдөх үүрэгтэй;
- (x) Холбоо нь ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөл, Захиргааны хороо болон бусад эрх бүхий байгууллагын гаргасан шийдвэрүүдийг хүндэтгэн, дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

4. Баталгаа гаргагч холбоо нь 11 дүгээр зүйлд заасан журмын дагуу үйл ажиллагаанд оролцож, 8 дугаар зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсэгт заасны дагуу төлбөрөө төлж, 6 дугаар зүйлийн тайлбар тэмдэглэл, 0.6.2 *bis*-1-т заасны дагуу бичгээр гэрээ байгуулан олон улсын байгууллагад бүртгүүлснээр бараа тээвэрлэх үйл ажиллагаа нь баталгаажна.

5. Хэлэлцэн тохиролцогч Талд байгуулсан холбоо нь ТИР карнейн баталгаа гаргагч эрх бүхий байгууллагаас гаргасан нөхцөл, шаардлагыг ямар нэгэн байдлаар биелүүлээгүй тохиолдолд ТИР нөхцөлөөр бараа тээвэрлэх зөвшөөрлийг эрх бүхий байгууллагаас хүчингүй болгоно. Хүчингүй болох шийдвэр нь эхний 3 сарын дараа хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлнэ.

6. Дээр дурдсан холбоонд олгосон зөвшөөрөл нь энэхүү конвенцоос үүдэх холбооны үүрэг хариуцлагад нөлөөлөхгүй.

7. Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудаас шинээр тогтоож болох аливаа нэмэлт нөхцөлд дээр дурдсан нөхцөл шаардлага ямар нэгэн байдлаар хөндөхгүй.

II хэсэг

ТИР КАРНЕЙГ АШИГЛАХ ХУВЬ ХҮН БОЛОН ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ

Анхан шатны нөхцөл, шаардлага

1. ТИР карнейн үйл ажиллагаанд нэвтрэх хүсэлтэй этгээдэд тавигдах анхан шатны нөхцөл, шаардлага нь:

- (a) Олон улсын тээвэрлэлт хийж байсан туршлагатай (олон улсын тээвэрлэлт хийх тусгай зөвшөөрөлтэй) байх;
- (b) Санхүүгийн бүрэн чадвартай байх;
- (c) ТИР карнейн тухай конвенцийг хэрэглэх бүрэн мэдлэгтэй байна;
- (d) Гаалийн болон татварын асуудлаар урьд өмнө нь зөрчил, дутагдал гаргаагүй байх;
- (e) Тухайн этгээд нь дараахь амлалтыг Холбоонд бичгээр үйлдэж өгсөн байх.

Үүнд:

- (i) Илгээгч улсын гаалийн байгууллага, завсрын гаалийн байгууллага, хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллагад гаалийн бүхий л бүрдүүлэлтийг конвенцид заасан дүрэм журмын дагуу хийсэн байх;
- (ii) Энэхүү конвенцийн 8 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг болон эрх бүхий байгууллагын гаргасан хүсэлтийн дагуу энэхүү конвенцийн 11 дүгээр зүйлийн 2-т заасан төлбөрийг төлсөн байх;
- (iii) Хэрэв дотоодын хууль тогтоомж зөвшөөрсөн бол холбоо нь дээр дурдсан наад захын нөхцөл, шаардлагын талаарх мэдээллийг нягтлах боломжоор хангагдсан байх.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын эрх бүхий байгууллага болон холбоод өөрөөр шийдвэрлээгүй бол тухайн эрх бүхий байгууллага нь ТИР-ийн үйл ажиллагаанд мөрдөгдөх илүү хатуу нэмэлт нөхцөл, шаардлагыг танилцуулж болно.

Журам

3. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд нь ТИР-ийн үйл ажиллагаанд нэвтрэх горимыг энэ журмын 1, 2 дахь хэсэгт заасан наад захын нөхцөл, шаардлагын дагуу дагаж мөрдөх журмыг дотоодын хууль тогтоомжид нийцүүлэн тодорхойлно.

3 дахь хэсгийн тайлбар тэмдэглэл

9. II.3. Эрх бүхий хороо

Эрх бүхий байгууллага, үндэсний холбоод болон холбогдох бусад байгууллагын төлөөллөөс бүрдсэн үндэсний эрх бүхий хороо байгуулахыг үүгээр зөвлөмж болгож байна.

4. Эрх бүхий байгууллагаас ТИР карнейг ашиглах зөвшөөрөл олгох, эсхүл зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон тухай, ялангуяа тухайн этгээд бүрийн талаар 1 долоо хоногийн дотор зөвшөөрлийн тогтсон маягт (MAF)-ын дагуу гаргаж ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлд хүргүүлнэ.

5. Эрх бүхий байгууллагаас жил бүрийн 12 дугаар сарын 31-ний өдөр ТИР нөхцөлөөр тээвэр хийх эрхтэй этгээдүүд болон тус эрхийг цуцалсан этгээдийн жагсаалтыг шинэчлэн гаргах бөгөөд энэ жагсаалтыг нэг долоо хоногийн дотор холбогдох этгээдэд хүргүүлнэ. Эрх бүхий байгууллагаас дээрх жагсаалтын хуулбарыг ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлд мөн хүргүүлнэ.

6. ТИР үйл ажиллагаанд нэвтрэх зөвшөөрөл олгох нь ТИР карнейг холбоодоос авах эрхтэй гэсэн үг биш юм.

7. Дээр дурдсан энэхүү конвенцийн наад захын нөхцөл шаардлагыг хангасан этгээдэд ТИР карнейг ашиглах зөвшөөрөл олгох нь конвенцийн дагуу тухайн этгээдийн хүлээсэн үүрэг хариуцлагад нөлөөлөхгүй.

Батламжлал авсан холбоонд хандан зөвшөөрөл хүсээн этгээд бүр эрх бүхий байгууллагад дор хаяж дараахь мэдээллийг хүргүүлнэ. Үүнд:

- Баталгаа гаргагч холбооноос (өөрийг нь харьяалах олон улсын байгууллагатай хамтран) зөвшөөрөгдсөн хэлбэрээр олгосон хувийн давтагдашгүй дугаар (ID). Хувийн давташгүй дугаар олгох зөвшөөрөгдсөн хэлбэрийг Захиргааны хороо батална;
- Тухайн этгээд (үүд)-ийн нэр (бусад нэр), хаяг (бусад хаяг) болон аж ахуйн нэгжийн хаяг (бизнес аж ахуйн нэгж, хариуцах удирдлагын нэр);
- Холбоо тогтоох газар (ТИР үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг гаалийн байгууллага болон холбоонд хүргүүлэх хувь этгээдийн утасны дугаар, факс, цахим шуудан гэх мэт);
- Үйл ажиллагаа эрхлэх бүртгэлийн дугаар буюу олон улсын тээвэр эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн дугаар (хэрэв байгаа бол);
- Зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон тухай (зохих тохиолдолд), тухайлбал хүчингүй болгосон огноо, үргэлжилсэн хугацаа, хүчингүй болгоход хүргэсэн нөхцөл байдал.

III хэсэг

6 ДУГААР ЗҮЙЛД ЗААСАН ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГААС ОЛГОХ ЗӨВШӨӨРӨЛ, ОЛОН УЛСЫН БАТАЛГАА ГАРГАХ ТОГТОЛЦООГ ҮР ДҮНТЭЙ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ҮҮРЭГ ХАРИУЦЛАГА, ТИР КАРНЕЙГ ХЭВЛЭХ, ТАРААХ

Нөхцөл, шаардлага

1. Энэхүү конвенцийн 6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу олон улсын баталгаа гаргах тогтолцоог үр дүнтэй зохион байгуулах, хэрэгжүүлэх, ТИР карнейг хэвлэх, түгээхийн зорилгоор Захиргааны хорооноос олон улсын байгууллагад зөвшөөрөл олгоход дараахь нөхцөл, шаардлагыг мөрдөн ажиллана. Үүнд:

- (a) Энэхүү конвенцид нэгдэн үйл ажиллагааны зөвшөөрөл авах байгууллага нь юун турүүн олон улсын баталгаа гаргах тогтолцооны шаардлагын дагуу санхүүгийн үйл ажиллагаа нь тогтвортой байр ёстой бөгөөд жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд олон улсын санхүүгийн мэргэжлийн бие даасан аудиторроор хөндлөнгийн хяналт хийлгэсэн байна;
- (b) Гаалийн болон татварын байгууллагын хууль тогтоомжийг ямар нэгэн байдлаар зөрчөөгүй, алдаа дутагдал гаргаагүй байх.

2. Зөвшөөрлийн дагуу олон улсын байгууллага нь:

- (a) Олон улсын даатгалын гэрээ болон даатгалын нөхөн төлбөр олгох нотолгооны баталгаат хуулбарыг өөрийг нь харьяалах олон улсын байгууллагаар дамжуулан ТИР карнейн тухай конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудад өгнө;
- (b) Үндэсний холбоодоос ТИР карнейг олгохтой холбоотой журмын талаарх мэдээллээр ТИР карнейн тухай конвенцийн эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ;
- (c) ТИР карнейн тухай конвенцийн эрх бүхий байгууллагыг холбогдох мэдээлэл, тухайлбал бүртгэлийн болон, хүсэлт гаргасан, төлбөр төлсөн болон бусад мэдээллийг жил бүрээр нь гаргаж өгнө;
- (d) ТИР системийн үйл ажиллагааны талаарх бүрэн мэдээллээр ТИР карнейн тухай конвенцийн эрх бүхий байгууллагыг хангах, эдгээр мэдээлэл нь бүртгэгдсэн холбоодын үйл ажиллагаатай уялдахаас гадна ТИР үйл ажиллагааны зөвшөөрөл, цуцлагдсан холбоодын мэдээлэл, тэдгээрийн чиг хандлага, тус системд хамрагдах эрх хүсэж байгаа холбоод, төлбөрийн болон төлбөрийн бус үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээлэл, мөн олон улсын балгаа гаргах тогтолцооны үйл ажиллагаанд хүндрэл учруулж болзошгүй асуудлыг тусгасан мэдээлэл өгнө;
- (e) Хэлэлцэн тохиролцогч Талаас олгосон ТИР карнейн тооны талаарх болон хүчингүй болсон талаарх статистик мэдээллийг ТИР карнейн тухай конвенцийн эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ;
- (f) ТИР карнейн хэлбэр тус бүрт олон улсын байгууллагаас тогтоосон үнийн талаарх дэлгэрнгүй мэдээллийг ТИР Гүйцэтгэх зөвлөлд хүргүүлнэ;
- (g) ТИР карнейг хурамчаар бүрдүүлэх эрсдлийг бууруулах бүхий л боломжтой арга хэмжээг авах;
- (h) ТИР карнейтэй холбоотой алдаатай буюу буруу олгосон дутагдал илэрсэн тохиолдолд холбогдох засвар, залруулгыг цаг алдалгүй хийж, энэ талаарх тайланг ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөл рүү илгээнэ;
- (j) ТИР-ийн Гүйцэтгэх зөвлөлөөс дэмжлэг үзүүлэхийг хүссэн тохиолдолд үүссэн маргааныг шийдвэрлэхэд бүх талаар оролцож болно;
- (k) ТИР-ийн конвенцийг хэрэглэх явцад луйврын ажиллагаа буюу бусад хүндрэл гарсан тохиолдолд тухайн асуудлыг ТИР Гүйцэтгэх зөвлөлийн анхааралд нэн даруй хандуулна;
- (l) Олон улсын байгууллагын бүрэлдэхүүнд хамаарах үндэсний холбоод болон гаалийн эрх бүхий байгууллагын хамт энэхүү конвенцийн 10 дугаар хавсралтад заасан ТИР карнейн хяналтын тогтолцоог зохицуулж, тухайн тогтолцооны хүрээнд үүсэх аливаа хүндрэлийн талаар Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудад мэдээлнэ;
- (m) Хэлэлцэн тохиролцогч Талаас 10 дугаар хавсралтад заасан хяналтын тогтолцоог хэрэгжүүлэхтэй холбоотой гүйцэтгэлийн мэдээ, статистик мэдээллээр ТИР карнейн эрх бүхий байгууллагыг хангана;
- (n) Эцэст нь, энэхүү конвенцийн 6 дугаар зүйлийн 2-т заасны дагуу олгосон зөвшөөрөл хүчин төгөлдөр үйлчилж эхлэх буюу түүний хугацааг сунгахаас өмнө 2 сараас доошгүй хугацаанд байгууллага болон Захиргааны хорооноос эрх олгож түүний өмнөөс үйл ажиллагаа хэрэгжүүлж буй Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Европын эдийн засгийн комиссын Нарийн бичгийн дарга нарын хооронд бичгээр үйлдсэн хэлэлцээр байгуулж, түүнд энэ хэсэгт заасан олон улсийн байгууллагын үүрэг хариуцлагыг хүлээн зөвшөөрсөн талаар тусгана.

3. Баталгаа гаргагч холбооноос төлбөртэй холбоотой гомдлын талаарх мэдээлэл олон улсын байгууллагад хүргүүлсэн тохиолдолд тухайн гомдлын талаарх өөрийн байр суурийг баталгаа гаргагч холбоонд гурван (3) сарын дотор мэдэгдэх үүрэгтэй.

4. Олон улсын байгууллагаас энэхүү конвенцийн хүрээнд шууд буюу шууд бусаар олж авсан, өөрийн шинж чанараар нууц, эсхүл нууцлалын хүрээнд олж авсан, аливаа мэдээллийн мэргэжлийн түвшний нууцлалыг задруулахгүй байх үүрэгтэй бөгөөд тухайн мэдээллийн зориулалтаас бусад арилжааны буюу бусад зорилгод ашиглахгүй байж, тухайн мэдээллийг өгсөн этгээд буюу байгууллагын шууд зөвшөөрөхөөс бусад тохиолдолд түүнийг гуравдагч аливаа этгээдэд дамжуулахгүй. Гэвч тухайн мэдээллийг дотоодын хууль тогтоомж буюу олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээний хүрээн дэх эрх, үүргийг хэрэгжүүлэх, эсхүл шүүхийн үйл ажиллагааны явцад энэхүү конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр задруулж болно. Тухайн мэдээллийг хувь хүний мэдээллийг хамгаалах тухай хүчин төгөлдөр заалтыг мөрдсөн нөхцөлд л ийнхүү задруулах буюу дамжуулна.

5. Дээр дурдсан нөхцөл, шаардлагыг мөрдөөгүй тохиолдолд 6 дугаар зүйлийн 2-т заасан зөвшөөрлийг Захиргааны хороо цуцлах эрхтэй. Захиргааны хороо ийнхүү шийдвэрлэсэн тохиролдолд зөвшөөрлийг цуцлах шийдвэр гарсан өдрөөс хойш 6 сарын дараагаар шийдвэр хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлнэ.

6. Дээр дурдсан нөхцөлийн дагуу олон улсын байгууллагад олгосон зөвшөөрөл нь энэхүү конвенцоор тухайн байгууллагаас хүлээх үүрэг, хариуцлагад хохирол учруулахааргүй байх ёстой.

10 дугаар хавсралт

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОЛЦОГЧ ТАЛААС ЭРХ БҮХИЙ ХОЛБОО (42 ter ДУГААР ЗҮЙЛИЙН ДАГУУ), ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГЫГ (6.2 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН ДАГУУ) ХАНГАХ МЭДЭЭЛЭЛ

Энэхүү конвенцийн 6 дугаар зүйлийн 1 дэх дэд хэсэг, 9 дүгээр хавсралтын I хэсгийн 3 (f) дэд хэсгийн дагуу эрх бүхий холбоод нь ТИР үйл ажиллагаанд нэвтрэх эрх бүхий этгээд нь энэхүү конвенцийн 9 дүгээр хавсралтын II хэсэгт дурдсан наад захын нөхцөл, шаардлагыг биелүүлж байгаа эсэхэд тогтмол хяналт тавина.

Олон улсын байгууллага нь өөрийн гишүүд болох холбоодын нэрийн өмнөөс болон 6 дугаар зүйлийн 2 дугаар хэсэгт заасны дагуу олон улсын байгууллагын хувьд хүлээсэн үүрэг хариуцлагаа биелүүлэх үүднээс гаалийн байгууллагаас шилжүүлсэн, холбоод болон гаалийн захиргааны хувьд нээлттэй, хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллага ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгосон талаарх мэдээ сэлтийг хадгалах зорилгоор ТИР карнейд тавих хяналтын тогтолцоог бүрдүүлнэ.

1. Гаалийн байгууллага нь аль болох өөрийн төв буюу орон нутгийн салбараар дамжуулан харилцаа холбооны хамгийн түргэн шуурхай хэрэгслийг (факс, цахим шуудан гэх мэт) ашиглан болж өгвөл өдөр тутам конвенцийн 1 (I) дэд хэсгийн дагуу хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллагад үзүүлсэн ТИР карнейн талаарх дараахь мэдээллийг холбогдох старндарт, хэлбэрийн дагуу олон улсын байгууллага буюу баталгаа гаргагч үндэсний холбоонд хүргүүлнэ. Үүнд:

- a) ТИР карнейн бүртгэлийн дугаар;
- b) Гаалийн бүртгэлийн дугаарт хийсэн тэмдэглэл болон огноо;
- c) Хүлээн авагч улсын гаалийн нэр буюу дугаар;
- d) Хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллагаас ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болгосон (ваучер №2-ын 24-өөс 28 дугаар нүд) тухай гэрчилгээнд тусгасан

бүртгэлийн дугаар болон огноо (хэрэв энэ нь b) дэд хэсэгт дурдсанаас ялгаатай бол);

- e) ТИР үйл ажиллагааг хэсэгчлэн буюу бүрэн дуусгавар болгосон тухай;
- f) Конвенцийн 8 болон 11 дүгээр зүйлийг хөндөхгүйгээр хүлээн авагч улсын гаалийн байгууллагад ТИР үйл ажиллагааг дуусгавар болсон тухай тайлбартай буюу тайлбаргүй мэдээлэл;
- g) Бусад мэдээлэл буюу бичиг баримт (нэмэлтээр);
- h) Хуудасны тоо.

2. Үндэсний холбоо болон олон улсын байгууллага нь гаалийн эрх бүхий байгууллагад хавсралтад дурдсан мэдээ нягтлах загвар хэвлэмэл хуудас (MRF)-ийг дараахь тохиолдолд хүргүүлнэ. Үүнд:

a) дамжуулж авсан мэдээлэл болон ТИР карнейн баримтад тусгасан мэдээллийн хооронд зөрүү гарсан тохиолдолд;

b) хэрэв мэдээллийг дамжуулж аваагүй тохиолдолд ашиглагдсан ТИР карнейг үндэсний холбоонд буцаасан бол.

Гаалийн байгууллага нь мэдээ нягтлах загвар хэвлэмэл хуудаcт байгаа асуултад хариулж, түүнийг холбогдох журмын дагуу аль болох түргэн шуурхай хүргүүлэх үүрэгтэй.

3) Дээр дурдсан мэдээлэл солилцох асуудлаар гаалийн байгууллага болон үндэсний холбоо нь дотоодын хууль тогтоомжийн дагуу гэрээ байгуулна;

4) Олон улсын байгууллага нь дуусгавар болсон ТИР үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл болон хүчингүй болсон ТИР үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэлд нэвтрэх боломжийг гаалийн эрх бүхий байгууллагад олгоно.

147. ТҮР ХУГАЦААГААР ОРУУЛАХ ТУХАЙ КОНВЕНЦ

*1990 оны 6 дугаар сарын 26-ны өдөр баталж,
1993 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдөр хүчин төгөлдөр болсон**

Удиртгал

Гаалийн хамтын ажиллагааны зөвлөлийн ивээл дор байгуулагдсан энэхүү конвенцийн Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд,

түр хугацаагаар оруулах тухай гаалийн олон улсын конвенциудын хэрэгжилт, төрөл зүйлийн өнөөгийн байдал нь хангалтгүй гэж үзэж,

түр хугацаагаар оруулахтай холбогдсон шинэ зүйлсийг олон улсын хэмжээнд зохицуулах шаардлага ирээдүйд гарч ирэхэд байдал улам дордоно гэдгийг ойлгож,

*Монгол Улс А, В1, В2, В5 хавсралтуудад 2002.12.05-ны өдөр нэгдэн орсон.
В3, С хавсралтад 2007.10.18-ны өдөр нэгдэн орсон.